

Kristína Behúňová, Soňa Oboňová

VÝROČNÁ SPRÁVA O MIGRÁCII A AZYLE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE ZA ROK 2020

Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2020

Správa Národného kontaktného bodu
Európskej migračnej siete v Slovenskej republike

máj 2021
Bratislava

Financované
Európskou úniou

Správa bola spracovaná ako súčasť činností Európskej migračnej siete (European Migration Network – EMN), ktorá poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a azyle na podporu tvorby politik EÚ a jej členských štátov. Činnosť EMN financuje Európska únia (EÚ) a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR).

Aktivity EMN sú zamerané na témy súvisiace s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín. Realizujú sa prostredníctvom národných kontaktných bodov v členských štátoch EÚ, Nórsku, Gruzínsku a Moldavsku v koordinácii s Európskou komisiou (EK), konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti.

Správu zostavila Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu EMN v Slovenskej republike (SR). Národný kontaktný bod EMN v SR tvorí Ministerstvo vnútra SR (Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru, migračný úrad, odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí), Štatistický úrad SR (Sekcia sociálnych štatistík a demografie) a IOM.

Táto publikácia bola vypracovaná s finančnou podporou Európskej únie. Názory uvedené v publikácii nemožno pokladať za oficiálne stanovisko Európskej únie. Rovnako nemusia predstavovať názory vlády Slovenskej republiky alebo IOM.

Spracovali (v abecednom poradí): Kristína Behúňová, Soňa Oboňová.

Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v Slovenskej republike
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) – Úrad v SR
Adresa: Grösslingová 35, 811 09 Bratislava
E-mail: ncpslovakia@iom.int
Tel.: +421 2 52 62 33 35
Web: www.emn.sk, www.ec.europa.eu/emn

ISBN: 978-80-89506-97-2

Predslov

V správe sú obsiahnuté informácie o najdôležitejších zmenách, vývoji a aktivitách v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany na Slovensku v roku 2020. V SR ide o jedinú publikáciu tohto druhu, v ktorej sa každoročne mapujú všetky oblasti migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

Správa je súčasťou súhrnnej správy EMN rovnakého zamerania, ktorá bola vypracovaná na úrovni EÚ a v ktorej sú zhrnuté zistenia z národných správ spracovaných členskými krajinami EÚ a Nórskom na základe spoločného zadania. Súhrnná správa od roku 2015 plne nahrádza Výročnú správu Európskej komisie o prisťahovalectve a azyle. Správa slúži aj ako podklad na vypracovanie Výročnej správy Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) o situácii v oblasti azylu v EÚ za rok 2020 a Prehľadov EMN o vývoji v jednotlivých členských štátoch EÚ za rok 2020.

Súhrnná správa ako aj správy jednotlivých členských štátov EÚ a Nórska sú dostupné v anglickom jazyku na webovej stránke Európskej komisie www.ec.europa.eu/emn. Správa za SR je publikovaná v slovenskom a anglickom jazyku. Obidve verzie správy sú dostupné na webovej stránke slovenského Národného kontaktného bodu EMN www.emn.sk.

Obsah

Zoznam skratiek a odvolávok	8		
Metodológia a pojmy	11		
Zhrnutie	13		
01. Úvod	17		
02. Prehľad vývoja politík v oblasti migrácie a azylu	20		
2.1. Systém riadenia migrácie a migračné politiky	21		
2.2. Politický vývoj a (medzi)rezortná spolupráca	22		
2.3. Postoje verejnosti a migrácia v médiách	23		
2.4. Výskum o medzinárodnej migrácii na Slovensku	24		
03. Legálna migrácia	26		
3.1. Štatistiky a trendy	27		
3.2. Všeobecné legislatívne zmeny a brexit	28		
3.3. Pracovná migrácia	30		
3.4. Študenti a výskumníci	33		
3.5. Zamedzenie sociálnemu dampingu a znižovaniu pracovných štandardov	33		
3.6. Ďalšie opatrenia týkajúce sa legálnej migrácie	33		
3.6.1. Programy pracovných dovolení	33		
3.6.2. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov	33		
3.7. Informácie o možnostiach a podmienkach legálnej migrácie	34		
3.7.1. Štátne inštitúcie	34		
3.7.2. Medzinárodné organizácie a občiansky sektor	35		
04. Medzinárodná ochrana	36		
4.1. Štatistiky a trendy	37		
4.2. Národné politiky a legislatíva	38		
4.3. Prijímanie a starostlivosť o žiadateľov o azyl	38		
4.4. Súdne rozhodnutia na národnej a európskej úrovni	40		
4.5. Spolupráca na úrovni členských štátov EÚ a V4	40		
05. Maloletí a ďalšie zraniteľné skupiny	41		
5.1. Maloletí bez sprievodu	41		
5.2. Maloletí migranti	44		
5.3. Ďalšie zraniteľné skupiny	45		
06. Integrácia	46		
6.1. Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín	47		
6.1.1. Politiky a legislatíva	47		
6.1.2. Opatrenia na podporu integrácie	49		
6.1.3. Integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou	50		
6.1.4. Integrácia na miestnej úrovni a občianska participácia cudzincov	51		
6.2. Zvyšovanie povedomia o migrácii a nediskriminácia	54		
07. Občianstvo a situácia osôb bez štátneho občianstva	56		
7.1. Štatistiky a trendy	56		
7.2. Nadobudnutie a strata štátneho občianstva	57		
08. Hranice, Schengen a víza	58		
8.1. Štatistiky a trendy	58		
8.2. Politiky a opatrenia na kontrolu hraníc	59		
8.3. Vízová politika a uplatňovanie schengenského acquis	61		
8.4. Spolupráca s tretími krajinami v oblasti riadenia hraníc	61		
09. Neregulárna migrácia vrátane prevádzačstva	62		
9.1. Štatistiky a trendy	62		
9.2. Spolupráca s tretími krajinami	63		
9.3. Boj proti prevádzačstvu a prevencia neregulárnej migrácie	64		
10. Obchodovanie s ľuďmi	65		
10.1. Štatistiky a trendy	66		
10.2. Politiky, legislatíva a medzinárodný monitoring	66		
10.3. Medziinštitucionálna a medzinárodná spolupráca	68		
10.4. Poskytovanie informácií a pomoci	69		
11. Návraty a readmisie	70		
11.1. Štatistiky a trendy	70		
11.2. Nútené návraty a readmisie	71		
11.3. Asistované dobrovoľné návraty a reintegrácie	72		
12. Migrácia a rozvojová spolupráca	74		
12.1. Rozvojová spolupráca	74		
12.2. Humanitárna pomoc	76		
Bibliografia	77		
Príloha: Národné štatistiky	82		

Zoznam skratiek a odvolávok

AGABY – Pracovný výbor pre integráciu a migráciu Rady Bavorska
AMIF – Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Asylum, Migration and Integration Fund)
ARM – Výročná správa EMN o migrácii a azyle (angl. EMN Annual Report on Migration and Asylum)
AV – administratívne vyhostenie
AVR – asistovaný dobrovoľný návrat/asistované dobrovoľné návraty [assisted voluntary return(s)]
AVRR – Program asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií (Assisted Voluntary Return and Reintegration Programme)
BMVI – Nástroja na riadenie hraníc a víza
CEAS – Spoločný európsky azylový systém (Common European Asylum System)
CDR – Centrum pre deti a rodiny
CDR Medzilaborce – Centrum pre deti a rodiny DLAŇ Medzilaborce
CLK – Centrálna lustračná konzola
COI – informácie o krajine pôvodu
COMIN – Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu
CVEK – Centrum pre výskum etnicity a kultúry
ČŠ – členský štát Európskej únie/členské štáty Európskej únie
EASO – Európsky podporný úrad pre azyl (European Asylum Support Office)
ECRI – Európska komisia proti rasizmu a intolerancii Rady Európy (European Commission against Racism and Intolerance)
EHP – Európsky hospodársky priestor
EK – Európska komisia
EMN – Európska migračná sieť (European Migration Network)
ES – Európske spoločenstvo
ETNAT - Nástroj pre analyzovanie školiacich potrieb
Eurostat – štatistický úrad Európskej únie
EÚ – Európska únia
Frontex – Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (European Border and Coast Guard Agency)
GK – generálny konzulát
GRETA – skupina expertov na boj proti obchodovaniu s ľuďmi (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings)
HRL – Liga za ľudské práva (Human Rights League)
HW – hardvér
IC MV SR – Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu (International Organization for Migration)
ISF – Fond pre vnútornú bezpečnosť (Internal Security Fund)
JAD – celoeurópske akčné dni
KEÚ PZ - Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru
KMV – kancelária ministra vnútra
LGBTI – lesby, geovia, bisexuálni, transrodoví a intersexuálni ľudia
MBS – maloletý bez sprievodu/maloletí bez sprievodu
MEKOMIC – Medzirezortná expertná komisia pre oblasť pracovnej migrácie a integráciu cudzincov v Slovenskej republike

MIC IOM – Migračné informačné centrum IOM
MIPEX – index integračných politík
MPSVaR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MÚ MV SR – Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
MV – ministerstvo vnútra
MVO – mimovládna organizácia
MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZVaEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
NJBPNM ÚHCP P PZ – Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru
NKB – Národný kontaktný bod
NR SR – Národná rada Slovenskej republiky
NVIS – Národný vízový informačný systém (National Visa Information System)
OC PZ – oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru
ODA – oficiálna rozvojová pomoc (Official Development Assistance)
OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OMVEZ – odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí (pri MPSVaR SR)
OSN – Organizácia Spojených národov
o. z./OZ – občianske združenie
OZP SEP MV SR – odbor zahraničnej pomoci Sekcie európskych programov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
OZVEZ KMV – odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra
PZ – Policajný zbor
P PZ – Prezídium Policajného zboru
RCMS – Readmission Case Management System (systém riadenia prípadov readmisie)
SAMRS – Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
SIMI – Sdružení pro integraci a migraci
SPODaSK – sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
ŠPTK – štátny príslušník tretej krajiny/štátni príslušníci tretích krajín
SR – Slovenská republika
s.r.o. – spoločnosť s ručením obmedzeným
ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
SVS MV SR – Sekcia verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba/samostatné zárobkovo činné osoby
TIP – správa o obchodovaní s ľuďmi (Trafficking in Persons Report)
ÚHCP P PZ – Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru
UK – Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
UNHCR – Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov (United Nations High Commissioner for Refugees)
ÚPSVaR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
úrad(y) práce – úrad(y) práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚPZC – Útvar policajného zaistenia pre cudzincov
USA – Spojené štáty americké
VIS – Vízový informačný systém
V4 – Vyšehradská skupina (Visegrad Group)

ZÚ – zastupiteľský úrad/zastupiteľské úrady

Z. z. – Zbierka zákonov SR

Vysvetlenie symbolov (neplatí pre **Tabuľku 9** v prílohe):

(:) – údaj nie je k dispozícii

(-) – jav sa nevyskytoval

Metodológia a pojmy

Metodológia a spracovanie

Správa je spracovaná na základe spoločných špecifikácií (zadania), ktoré zostavili členské štáty EÚ a EK. Prostredníctvom jednotného zadania pre všetky ČŠ EÚ a Nórsko sa zabezpečuje porovnateľnosť národných správ a ich následné využitie na potreby celoeurópskej výročnej správy EMN, ako aj ďalších výstupov na úrovni EÚ.

Správa pozostáva z časti 1, ktorá je určená EK a nie je verejne dostupná, a časti 2, ktorá vo forme publikácie slúži pre potreby ČŠ. Tá vychádza z časti 1, pričom text je upravený podľa národných potrieb (napr. v kontexte SR je text rozšírený o ďalšie národné aktivity, najmä projekty financované z fondov EÚ). Súčasťou správy sú aj národné štatistiky, ktoré sa na úrovni EÚ (prostredníctvom Eurostatu alebo Frontexu) nezberajú.

Metodologicky správa vychádza zo sekundárneho výskumu a má opisný charakter. Spracovatelia čerpali z dostupných odborných publikácií, štatistík, legislatívy, politických dokumentov SR, internetových zdrojov a monitoringu médií¹. Významným zdrojom informácií boli podklady a informácie získané od týchto ústredných orgánov štátnej správy: Ministerstvo vnútra SR (konkrétne ÚHCP P PZ, MÚ MV SR, OZVEZ KMV, Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality MV SR, OZP SEP MV SR a SVS MV SR), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (sprostredkované cez MPSVaR SR), Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo spravodlivosti SR (sprostredkované cez OZVEZ KMV), Generálna prokuratúra SR (sprostredkované cez OZVEZ KMV), Štatistický úrad SR a IOM. Dôležitými zdrojmi boli aj materiály, publikácie a internetové stránky ďalších štátnych, európskych, medzinárodných a mimovládnych inštitúcií. Správa sa odvoláva aj na niekoľko publikácií a aktivít EMN.

Ako zdroj informácií boli použité aj mediálne výstupy. V texte sa preto uvádzajú odkazy na mediálne zmienky o migrácii a o aktivitách slovenskej verejnej správy, mimovládneho sektora a medzinárodných organizácií v tejto oblasti.

Správu spracovala Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Bratislava, ktorá je koordinátorom Národného kontaktného bodu EMN v SR. Pripomienkovali ju experti Ministerstva vnútra SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Štatistického úradu SR. Schvaľujúcim subjektom bol odbor zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra.

¹ IOM ako koordinátor Národného kontaktného bodu EMN v SR od roku 2012 zabezpečuje týždenný monitoring mediálnych výstupov o téme migrácie a medzinárodnej ochrany, ktoré využíva pri príprave publikácií EMN.

Pojmy a definície

Odborné pojmy, ktoré táto správa obsahuje, do veľkej miery korešpondujú s ich definíciami uvedenými v *Slovníku pojmov EMN z oblasti migrácie a azylu*.² Ak nebolo možné vychádzať z uvedeného slovníka, pojmy sa používajú v súlade s národnou legislatívou alebo právnymi predpismi EÚ (nariadenia, smernice).

Osobitnú pozornosť treba venovať pojmu *cudzinec*, za ktorého sa podľa slovenskej legislatívy, konkrétne § 2 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov³, považuje každý, kto nie je občanom SR. Podľa Slovníka pojmov EMN je cudzinec v kontexte EÚ osoba, ktorá nie je štátnym príslušníkom členského štátu EÚ, a v globálnom kontexte ide o osobu, ktorá nie je štátnym príslušníkom (rodák alebo občanom) daného štátu. V slovenskej legislatíve sa však v prípade cudzinca, ktorý nie je občanom ČS EÚ, používa pojem *štátny príslušník tretej krajiny*⁴. V správe sa preto pojem cudzinec používa najmä v takých textoch a štatistikách, ktoré súvisia s vnútroštátnym právnym poriadkom alebo sú podľa neho vedené. Pojem cudzinec v takom prípade zodpovedá definícii podľa § 2 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, a nie definícii uvedenej v Slovníku pojmov EMN.

V správe sa používa aj pojem *migrant*, ktorý sa v texte – na rozdiel od definície v Slovníku pojmov EMN⁵ – uvádza ako synonymum slov cudzinec alebo štátny príslušník tretej krajiny.

Pojmy *neregulárny* a *nelegálny* sa v správe považujú za synonymá a ich použitie závisí od konkrétneho kontextu. V legislatíve SR sa používa pojem *nelegálny*. Podobne sa v správe synonymicky používajú pojmy *štátne občianstvo* a *štátna príslušnosť*.

² Asylum and Migration Glossary 7.0 – a Tool for Better Comparability (2021). European Migration Network. Dostupné na: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_search/alien_en (citované 11. 5. 2021).

³ Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴ V zákone o pobyte cudzincov sa v § 2 ods. 4 vymedzuje pojem štátny príslušník tretej krajiny, ktorým je každá osoba, ktorá nie je občanom SR ani občanom EÚ, alebo osoba bez štátnej príslušnosti.

⁵ Podľa Slovníka pojmov EMN je migrant v globálnom kontexte osoba, ktorá sa zdržuje mimo územia štátu, ktorého je občanom, a ktorá sa zdržiava v inej krajine viac ako rok bez ohľadu na príčiny (dobrovoľné alebo nedobrovoľné) a prostriedky migrácie (legálne alebo neregulárne). Zdroj: Asylum and Migration Glossary 6.0 – a Tool for Better Comparability (2018). European Migration Network. Dostupné na: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/glossary_en (citované 1. 4. 2020).

Zhrnutie

V správe sa poskytujú informácie o najdôležitejších zmenách, vývoji a aktivitách v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany na Slovensku v roku 2020. V SR ide o jedinú publikáciu tohto druhu, v ktorej sa každoročne mapujú všetky oblasti migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, a to aj v kontexte politik a právnych predpisov EÚ. Takisto sa v nej opisuje oblasť legálnej migrácie, medzinárodnej ochrany, maloletých a iných zraniteľných skupín, integrácie, občianstva a situácie osôb bez štátneho občianstva, riadenia a kontroly hraníc, vízovej praxe, neregulárnej migrácie vrátane prevádzachstva, obchodovania s ľuďmi, návratov a readmisií, ako aj migrácie a rozvojovej spolupráce. V prílohe sa uvádzajú aj vybrané štatistiky, ktoré súvisia s vyššie uvedenými oblasťami.

V roku 2020 SR pripravovala svoju novú, aktualizovanú migračnú, ako aj integračnú politiku so zacielením na trh práce. SR tiež novelizovala zákon o pobyte cudzincov, ako aj zákon o službách zamestnanosti, a pripravovala zmeny v zákone o štátnom občianstve. Systém riadenia migrácie z pohľadu inštitucionálneho a ani z pohľadu organizačného nebol zásadne menený.

Na politickej úrovni (vrátane predvolebnej kampane) sa pozornosť venovala pracovnej migrácii z krajín mimo EÚ na Slovensko, kvótam na prerozdelenie žiadateľov o azyl v EÚ a migrácii ako takej. V porovnaní s parlamentnými voľbami v roku 2016 upustilo viacero politických strán od témy migrácie ako nosnej a nedominovala ani v predvolebných diskusiách. Táto téma však patrila medzi top desať volebných tém v online mainstreamových médiách, ako aj na dezinformačných weboch.

Riadenie migrácie na Slovensku v roku 2020 významne ovplyvnila pandémia COVID-19. Z uvedeného dôvodu boli prijaté rôzne zmeny a opatrenia súvisiace napr. so zmenou otváracích hodín na oddeleniach cudzineckej polície, s obmedzením úkonov spojených s prijímaním žiadostí o pobyt a víza a vybavovaním cudzincov osobne na pracovisku cudzineckej polície alebo Zastupiteľských úradoch SR, povoleniami vstupu osôb na územie SR alebo riadením hraníc.⁶

Novelami zákonov o pobyte cudzincov a zákona o službách zamestnanosti sa automaticky predĺžila platnosť pobytov ŠPTK, ktorá sa končila v čase krízovej situácie a takisto sa predĺžili platnosti povolenia na zamestnanie, resp. potvrdenia pre prípady jednotného povolenia na pobyt a zamestnanie. ŠPTK, ktorí mali udelený prechodný pobyt na účel podnikania a v roku 2021 budú žiadať o jeho obnovenie, nebudú musieť splniť zákonnú podmienku minimálneho príjmu/zisku za rok 2020.

Vo vyššie uvedených zákonoch došlo k zmenám aj v súvislosti s odchodom Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ (tzv. brexitom).

V roku 2020 SR netransponovala do svojho právneho poriadku žiadnu legislatívu EÚ, ktorá by sa priamo týkala legálnej migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

V roku 2020 zostal počet žiadostí o udelenie azylu a udelených foriem medzinárodnej ochrany v SR nízky v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Celkovo bolo podaných 282 žiadostí, azyl bol v roku 2020 udelený spolu 11 žiadateľom a doplnkovú ochranu poskytla SR v tom istom období 27 osobám. V roku 2020 sa SR nezapojila do relokačných či presídľovacích aktivít.

⁶ Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ a MÚ MV SR.

Systém medzinárodnej ochrany v SR sa v roku 2020 prispôboval najmä dopadom pandémie COVID-19. Dublinské transfery boli na jar pozastavené v súvislosti so zavedenými celoplošnými protipandemickými opatreniami, vrátane uzatvorenia medzinárodných letísk SR.

Aj v roku 2020 sa SR vo svojich politikách hlásila k podpore riešenia príčin neregulárnej a nútenej migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu. SR zároveň ponúkla Grécku na riešenie aktuálnej migračnej situácie finančnú a humanitárnu pomoc, ako aj vyslanie členov pohraničnej a cudzineckej polície.

V oblasti opatrení zameraných na zraniteľné skupiny migrantov vrátane ochrany a starostlivosti o maloletých nedošlo v SR v roku 2020 k zásadným úpravám v politikách alebo v legislatíve. Hoci počet umiestňovaných MBS do zariadení v SR od roku 2018 narástol viac ako štvornásobne, počet MBS žiadajúcich o azyl klesá a ich dobrovoľné odchody zo zariadenia zostávajú aj naďalej výzvou. V súvislosti s pandemiou vírusu COVID-19 bola zriadená dočasná skupina pre MBS v CDR Kolárovo, určená na absolvovanie karanténneho obdobia.

Na začiatku roka 2020 pokračovali práce na aktualizácii dokumentu Integrovaná politika SR (aktualizácia prebiehala so zacielením na trh práce), avšak z dôvodu pandémie COVID-19 boli dočasne pozastavené. Integrácii cudzincov je venovaná časť v pripravovanej Migračnej politike SR na obdobie rokov 2021 – 2025.

V súvislosti s pandemiou COVID-19 boli prijaté viaceré legislatívne opatrenia, ktorých cieľom bolo zmiernenie sociálnych dopadov pandémie na občanov SR ako aj na cudzincov. Išlo najmä o poskytovanie tzv. pandemického rodičovského príspevku a poskytovanie rodičovského príspevku v čase trvania krízovej situácie.

V oblasti predchádzania diskriminácie bola dokončená koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024, ktorá identifikovala viaceré úlohy zamerané špecificky aj na oblasť migrácie a medzinárodnej ochrany. Boj proti extrémizmu a xenofóbii bol aj predmetom odporúčaní šiestej monitorovacej správy Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii (ECRI) o stave ľudských práv na Slovensku.

Dôležitou súčasťou opatrení na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín boli aj v roku 2020 projekty rôznych organizácií ako napríklad poskytovanie poradenstva a jazykových kurzov prostredníctvom IOM, Mareena, o. z., či Ligy za ľudské práva. Mnohé aktivity sa presunuli do online priestoru, konzultácie boli poskytované najmä telefonicky alebo e-mailom. S cieľom odbúravania predsudkov a stereotypov sa napriek pandémie uskutočnilo niekoľko online diskusií, premietaní filmov a predstavení.

Na miestnej úrovni bola vypracovaná koncepcia sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030, ktorá ako prvý dokument v tejto oblasti definuje cudzincov ako samostatnú cieľovú skupinu. Z mimovládnych organizácií sa integrácii cudzincov na miestnej úrovni aj naďalej venovala napríklad Liga za ľudské práva (HRL) prostredníctvom projektu Ka-paCity. Rovnako sa tejto téme venovalo aj CVEK, ktoré v rámci Výskumu integrácie cudzincov – bariéry, nástroje a postoje vydalo správu Cudzinci ako obyvatelia miest – zistenia z výskumu. Okrem toho CVEK vypracovalo v rámci projektu mesta Nitra COMIN Situačnú analýzu migrácie a možností integrácie cudzincov v meste Nitra.

V oblasti politik a legislatívy súvisiacej s integráciou osôb s udelenou medzinárodnou ochranou nenastal v roku 2020 žiaden nový vývoj. V rámci aktivít zameraných na podporu ich integrácie, ako aj na odbúravanie predsudkov a stereotypov o migrácii a azyle pokračovala realizácia viacerých projektov implementovaných štátnymi inštitúciami alebo mimovládnyimi organizáciami.

SR v roku 2020 neprijala žiadne zásadné zmeny súvisiace s občianstvom pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo s osobami bez štátneho občianstva. Do medzirezortného pripomienkového konania postúpil návrh novely zákona o štátnom občianstve, ktorý sa týkal najmä zmiernenia podmienok, za ktorých prichádza ku strate občianstva, a zjednodušenia nadobúdania štátneho občianstva cudzincami.

V rámci celkového počtu vydaných víz došlo v roku 2020 k prudkému poklesu až o 75,2 %, ktorý bol dôsledkom pandémie COVID-19, nakoľko v kontexte opatrení proti šíreniu ochorenia SR rozhodlo pozastaviť od 12. marca 2020 prijímanie žiadostí o schengenské víza na všetkých ZÚ (okrem prípadov hodných osobitného zreteľa), ako aj prostredníctvom vízových centier externého poskytovateľa služieb (VFS Global).

Z dôvodu transpozície európskej legislatívy začala SR od 2. 2. 2020 uplatňovať nový Vízový kódex,⁷ ktorý upravil poplatky a zaviedol zmeny vo formulári žiadosti o schengenské vízum a ďalšie podmienky podávania tejto žiadosti a udeľovania schengenského víza.

V súlade s *Národnou stratégiou integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022*⁸ bolo v SR realizovaných v roku 2020 viacero projektov⁹ s cieľom zlepšenia technického vybavenia a automatizácie hraničných kontrol. V roku 2020 bolo na hraniciach prijatých viacero opatrení na zabránenie šírenia vírusu COVID-19, ktoré sa menili podľa aktuálnej situácie.

Opatrenia prijaté na zabránenie šírenia vírusu COVID-19 ovplyvnili v roku 2020 aj vývoj neregulárnej migrácie na Slovensku. Bol zaznamenaný jej pokles a zistených bolo v porovnaní s predchádzajúcim rokom menej prípadov neoprávneného prekročenia štátnej hranice aj neoprávneného pobytu. V rámci migračných trás došlo k nárastu sekundárnej tranzitnej migrácie po západobalkánskej trase z Maďarska a k poklesu vstupov po východoeurópskej trase cez Ukrajinu.

V oblastiach opatrení proti zneužívaniu spôsobov legálnej migrácie a boja proti prevádzacstvu a prevencii neregulárnej migrácie nenastali žiadne zmeny.

V roku 2020 sa posilňovala spolupráca medzi inštitúciami, ktoré na Slovensku riešia oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi a pomoci obetiam. S využitím poznatkov z praxe SR aktualizovala *Národný referenčný mechanizmus* z roku 2015, ktorý poskytuje ucelenejší postup spolupráce jednotlivých aktérov na národnej úrovni. V decembri 2020 bolo schválené nové *Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o zabezpečení programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi*, ktoré precizuje aj ustanovenia týkajúce sa cudzincov (detí aj dospelých). Vytvorili sa ním predpoklady pre zrozumiteľnejšie postupy pre identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi a následného mechanizmu spolupráce na národnej úrovni.

⁷ Zdroj: Dotazník MZVaEZ SR.

⁸ Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

⁹ Všetky uvedené projekty boli financované z Fondu pre vnútornú bezpečnosť – Hranice a víza a budú pokračovať aj v roku 2021.

V novembri 2020 schválila vláda SR novelu zákona o zdravotnom poistení s účinnosťou od 1. januára 2021. Novelou zákona sa umožnilo, aby bola zdravotná starostlivosť hrazená aj cudzincovi z Programu na podporu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi, ktorý zároveň nie je poistený v EÚ a ktorý má udelený tolerovaný pobyt.

Záver zahraničných hodnotiacich mechanizmov, ktoré poukazovali na nízke tresty alebo často podmienené tresty pre obchodníkov s ľuďmi na Slovensku, viedli k príprave dokumentu *Sumarizácia a analýza rozsudkov súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa trestných činov obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2020*. Správa obsahuje všetky rozsudky súdov SR týkajúce sa obchodovania s ľuďmi.

Pri spolupráci s členskými štátmi EÚ alebo krajinami mimo EÚ, SR v roku 2020 nevidovala nové aktivity či zásadné zmeny. Dominovala spolupráca so Spojeným kráľovstvom.¹⁰

Celkovo však počet obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré pochádzajú z krajín mimo EÚ a boli identifikované na Slovensku, ostáva veľmi nízky. Obete boli využívané najmä na nútené žobranie a sexuálne vykorisťovanie. Alarmujúcim bol podľa úradov nárast počtu detských obetí.

Pandemická situácia prispela aj k pozastaveniu výkonu rozhodnutia o návrate až do odvolania krízovej situácie a tým aj k poklesu počtu realizovaných návratov. V prípade zaistených cudzincov však odklad výkonu rozhodnutia nemal za následok prepustenie zo zaistenia. V oblasti núteného návratu, zaistenia, ako aj asistovaných dobrovoľných návratov boli implementované viaceré projekty.

V januári 2020 schválila vláda SR *Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce na rok 2020*. SR má podľa neho napĺňať ciele udržateľného rozvoja v súlade so *Strednodobou stratégiou rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023* a kontinuálne posilňovať a budovať strategické partnerstvá s rozvojovými krajinami Afriky a ďalšími prioritnými krajinami rozvojovej spolupráce. SR sa bude usilovať o ďalšie zintenzívnenie účasti rozvojových aktérov, vrátane súkromného sektora na konkrétnych rozvojových aktivitách, a zvyšovanie povedomia verejnej správy a verejnosti o dôležitosti plnenia rozvojových záväzkov Slovenska.

Krajinám pôvodu či tranzitu neregulárnych migrantov a utečencov pomáhala SR v roku 2020 najmä cez mechanizmy SlovakAid, EÚ a OSN. Systémové zmeny, ktoré by sa týkali synergie politík migrácie a rozvoja krajín mimo EÚ, Slovensko v roku 2020 neimplementovalo. Aj v roku 2020 sa však SR zameriavala na riešenie príčin migrácie a prispievala do Zvereňovaných fondov EÚ.

¹⁰ Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV, ÚHCP P PZ a MÚ MV SR.

Úvod

Výročná správa EMN o migrácii a azyle (angl. EMN Annual Report on Migration and Asylum – ARM) obsahuje informácie o najdôležitejších zmenách, vývoji a aktivitách v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany na Slovensku v roku 2020 so zameraním na štátnych príslušníkov tretích krajín.¹¹ Služi ako podklad na vypracovanie celoeurópskej výročnej správy EMN¹², ktorá od roku 2015 plne nahrádza *Výročnú správu Európskej komisie o prisťahovalectve a azyle*¹³. Okrem toho je aj zdrojom informácií pre *Výročnú správu Európskeho podporného úradu pre azyl (EASO) o situácii v oblasti azylu v EÚ za rok 2020*¹⁴ a pre *Prehľady EMN*¹⁵ o vývoji v jednotlivých ČŠ za rok 2020.

V správe sa uvádzajú zmeny, vývoj, trendy a aktivity týkajúce sa legislatívnych, inštitucionálnych, politických a praktických aspektov migrácie a medzinárodnej ochrany na Slovensku, ktoré nastali v období od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020. Opísaný vývoj je zasadený do kontextu politík a právnych predpisov EÚ. Správa pozostáva z 11 tematických kapitol, ktoré sú zamerané na tieto oblasti: prehľad vývoja politík v oblasti migrácie a azylu, legálna migrácia, medzinárodná ochrana, maloletí a ďalšie zraniteľné skupiny, integrácia, občianstvo a situácia osôb bez štátneho

¹¹ Opis všeobecnej štruktúry politického a právneho systému v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany v SR nájdete v štúdiu EMN *Organizácia azylovej a migračnej politiky v Slovenskej republike* v jej poslednej aktualizovanej verzii z roku 2014. <https://emn.sk/sk/na-stiahnutie-emn/publikacie-emn/item/138-organizacia-azylovej-a-migracnej-politiky> (citované 2. 4. 2020).

¹² Posledná výročná správa za rok 2017 (angl. EMN Annual Report on Migration and Asylum). https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/nationalreports_en (citované 2. 4. 2020).

¹³ Posledná, piata výročná správa za rok 2013 (angl. Annual Report on Immigration and Asylum). https://ec.europa.eu/anti-trafficking/eu-policy/5th-annual-report-immigration-and-asylum-2013_en (citované 2. 4. 2020).

¹⁴ Posledná výročná správa za rok 2018 (angl. Annual Report on the Situation of Asylum in the European Union). <https://www.easo.europa.eu/easo-annual-report-2018> (citované 2. 4. 2020).

¹⁵ Prehľady za rok 2018 (angl. EMN Country Factsheets). https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/factsheets_en (citované 2. 4. 2020).

občianstva, vízová prax, riadenie a kontrola hraníc, neregulárna migrácia vrátane prevádzachstva, obchodovanie s ľuďmi, návraty a readmisie, migrácia a rozvojová spolupráca. Príloha k správe obsahuje vybrané štatistiky vrátane tých, ktoré sa nezbierajú na úrovni EÚ prostredníctvom Eurostatu alebo Frontexu, a zoznam použitej literatúry.

V kapitole *Prehľad vývoja politik v oblasti migrácie a azyly* sa opisuje všeobecný rámec, v ktorom sa v roku 2020 na Slovensku formovali migračné politiky a legislatíva. Prehľad zahŕňa rámcové politické, legislatívne a inštitucionálne zmeny, (medzi)rezortnú spoluprácu, diskusie súvisiace s tvorbou politik a opatrení, mediálne diskusie, ako aj širší spoločenský kontext, ktorý vplýval na viaceré oblasti migrácie vrátane medzinárodnej ochrany. Súčasťou kapitoly je aj zoznam výskumu o migrácii, ktorý sa v danom roku realizoval na Slovensku.

V kapitole *Legálna migrácia* sa uvádzajú politiky, legislatíva, opatrenia a aktivity, ktoré sa týkajú prijímania a pobytu rôznych skupín migrantov, napĺňania potrieb pracovného trhu či zamedzenia sociálnemu dampingu. Kapitola obsahuje aj informácie o riadení migrácie a mobility, ako aj o poskytovaní informácií o možnostiach a podmienkach legálnej migrácie migrantom z tretích krajín.

Kapitola *Medzinárodná ochrana* poskytuje informácie o azylovom systéme SR, implementácii Spoločného európskeho azylového systému (CEAS), o inštitucionálnych a legislatívnych zmenách, národnej a európskej jurisprudencii, relokáciách v rámci EÚ, presídľovaní a o iných aktivitách.

Kapitola *Maloletí a ďalšie zraniteľné skupiny* sa zameriava predovšetkým na politiky, legislatívu, opatrenia a aktivity, ktoré sa týkajú prijímania a starostlivosti o maloletých migrantov z tretích krajín, ako aj na opatrenia v oblasti poskytovania služieb ďalším zraniteľným osobám.

V kapitole *Integrácia* sa uvádzajú socio-ekonomické integračné opatrenia zamerané na štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj na osoby, ktorým bola udelená medzinárodná ochrana. Takisto sa uvádzajú aktivity súvisiace so zvyšovaním informovanosti o témach migrácie a nediskriminácie, ako aj s integráciou na miestnej úrovni a občianskou participáciou cudzincov.

Kapitola *Občianstvo a situácia osôb bez štátneho občianstva* sa venuje politikám a opatreniam, ktoré súvisia so získaním štátneho občianstva, ako aj statusom osôb bez akéhokoľvek štátneho občianstva na území Slovenskej republiky.

Kapitola *Hranice, Schengen a víza* obsahuje informácie o kontrole a riadení vonkajších hraníc, vízovej politike a opatreniach, ktoré sú zamerané na spoluprácu s tretími krajinami v oblasti riadenia a kontroly hraníc.

Kapitola *Neregulárna migrácia vrátane prevádzachstva* obsahuje informácie o zneužívaní spôsobov legálnej migrácie, politikách a opatreniach proti napomáhaniu pri neregulárnej migrácii (prevádzachstve), ako aj o monitorovaní a identifikácii migračných trás.

V kapitole *Obchodovanie s ľuďmi* z tretích krajín sa uvádzajú informácie o politikách, legislatíve, medzinárodnom monitorovaní, národných projektoch, kampaniach a iných aktivitách, ako aj o spolupráci v tejto oblasti na bilaterálnej a multilaterálnej úrovni.

Kapitola *Návraty a readmisie* nadväzuje na kapitolu o neregulárnej migrácii a obsahuje informácie o nútených návratoch a readmisii, ako aj (asistovaných) dobrovoľných návratoch a reintegráciách migrantov v krajine návratu.

V kapitole *Migrácia a rozvojová spolupráca* sa nachádza prehľad o aktivitách a opatreniach na začleňovanie migrácie do rozvojových a iných sektorálnych politik, ako aj prehľad o bilaterálnej spolupráci a o pomoci v tretích krajinách.

V prílohe *Národné štatistiky* sú zosumarizované vybrané štatistiky SR z oblasti migrácie, medzinárodnej ochrany a integrácie za rok 2020, pričom obsahuje aj údaje, ktoré sa nezbierajú na úrovni EÚ v rámci Eurostatu¹⁶ alebo agentúry Frontex¹⁷. Uvádzajú sa štatistiky týkajúce sa počtu cudzincov vrátane počtu zamestnaných, počtu vydaných povolení na pobyt a víz, počtu detí cudzincov vo vzdelávacom systéme, počty získaných občianstiev, počty prípadov neregulárnej migrácie a zaistených štátnych príslušníkov tretích krajín, počty prevádzaných osôb, súvisiacich udelených lehôt na rozmyslenie a povolení na pobyt prevádzaným osobám, počty prevádzachov, návratov a reintegrácií, počty týkajúce sa rôznych aspektov medzinárodnej ochrany, relokácií a presídlení, počty maloletých bez sprievodu a obetí obchodovania s ľuďmi z tretích krajín, počty súvisiacich udelených lehôt na rozmyslenie a povolení na pobyt obetiam obchodovania s ľuďmi a počty obchodníkov s ľuďmi.

¹⁶ Dostupné na: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics (citované 2. 4. 2020).

¹⁷ Dostupné na: <http://frontex.europa.eu/publications/> (citované 2. 4. 2020).

Prehľad vývoja politik v oblasti migrácie a azylu

V roku 2020 SR pripravovala svoju novú, aktualizovanú migračnú, ako aj integračnú politiku so zacielením na trh práce. SR tiež novelizovala zákon o pobyte cudzincov, ako aj zákon o službách zamestnanosti, a pripravovala zmeny v zákone o štátnom občianstve. Systém riadenia migrácie z pohľadu inštitucionálneho a ani z pohľadu organizačného nebol zásadne menený. Ministerstvo vnútra SR bolo určené ako riadiaci orgán Fondu pre vnútornú bezpečnosť (ISF), Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) a Nástroja na riadenie hraníc a víza (BMVI) v rámci ďalšieho programového obdobia na roky 2021 – 2027.

Na politickej úrovni (vrátane predvolebnej kampane) sa pozornosť venovala pracovnej migrácii z krajín mimo EÚ na Slovensko, kvótam na prerozdelenie žiadateľov o azyl v EÚ a migrácii ako takej. V porovnaní s parlamentnými voľbami v roku 2016 upustilo viacero politických strán od témy migrácie ako nosnej a nedominovala ani v predvolebných diskusiách. Táto téma však patrila medzi top desať volebných tém v online mainstreamových médiách, ako aj na dezinformačných weboch.

V médiách v roku 2020 opäť dominovala téma pracovnej migrácie na Slovensko z krajín mimo EÚ a zmiešaná migrácia do EÚ.

2.1. Systém riadenia migrácie a migračné politiky

Riadenie migrácie na Slovensku v roku 2020 významne ovplyvnila pandémia COVID-19. V tejto súvislosti vláda SR vyhlásila od 11. marca 2020 mimoriadnu situáciu na celom území SR, pričom od 16. marca do 14. júna platil v SR v zdravotníctve aj núdzový stav. Od 1. októbra 2020 bol znovu vyhlásený núdzový stav, ktorý sa 29. decembra predĺžil o ďalších 40 dní.¹⁸ V rámci interných postupov a opatrení sa SR vo svojom migračnom a azylovom systéme sústredila okrem iného aj na zabezpečenie dodržiavania protipandemických opatrení a na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19. Z uvedeného dôvodu boli prijaté rôzne zmeny a opatrenia súvisiace napr. so zmenou otváracích hodín na oddeleniach cudzineckej polície, s obmedzením úkonov spojených s prijímaním žiadostí o pobyt a vybavovaním cudzincov osobne na pracovisku, povoleniami vstupu osôb na územie SR alebo riadením hraníc.¹⁹

Na nedostatočné informácie pre migrantov o celoplošnom testovaní na ochorenie COVID-19 upozorňovali v roku 2020 neziskové organizácie. Informácie boli zo začiatku dostupné iba v slovenskom jazyku a cez slovensky hovoriace médiá. Žiadna zo štátnych inštitúcií proaktívne neinformovala komunity migrantov žijúcich na Slovensku.²⁰ Žiadatelia o udelenie azylu v azylových zariadeniach MÚ MV SR a osoby s medzinárodnou ochranou v integračnom projekte informované boli.²¹

Politiky a opatrenia v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany ŠPTK ostali v roku 2020 v SR v pôsobnosti troch ministerstiev: Ministerstva vnútra SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.²² Ministerstvo vnútra SR bolo dňa 27. mája 2020 uznesením vlády č. 329 určené ako riadiaci orgán AMIF, ISF a Nástroja na riadenie hraníc a víza (BMVI) v rámci ďalšieho programového obdobia na roky 2021 – 2027.²³

SR vychádza v oblasti migrácie z niekoľkých strategických dokumentov:

- Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 (2011),
- Integračná politika SR (2014),
- Stratégia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike (2018),
- Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022,
- Celoštátna stratégia podpory a ochrany ľudských práv (2015).²⁴

V roku 2020 SR pripravovala svoju novú, aktualizovanú migračnú, ako aj integračnú politiku zacielenú na trh práce. *Migračná politika SR s výhľadom do roku 2025* prešla v septembri 2020 medzirezortným pripomienkovým konaním²⁵. Materiál má byť základným dokumentom SR a východiskom pre budovanie modernej, komplexnej a účinnej politiky vlády SR vo všetkých oblastiach migrácie, pričom vychádza a je pokračovaním *Migračnej politiky SR s výhľadom do roku 2020*. Materiál upravuje ciele SR v oblasti pracovnej mobility, reintegrácie občanov SR prichádzajúcich

18 Zdroj: <https://www.mic.iom.sk/sk/novinky/639-covid-19-opatrenia.html> (citované 30. 1. 2021).

19 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ a MÚ MV SR.

20 Zdroj: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/news/slovakia-migrants-not-informed-sufficiently-of-new-covid-19-measures> (citované 24. 5. 2021).

21 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

22 Zdroj: <https://www.emn.sk/sk/publikacie/studie-a-policy-briefy-emn/item/571-organizacia-azylovej-a-migracnej-politiky-prehľad-2020.html> (citované 24. 5. 2021).

23 Zdroj: Dotazník OZP SEP MV SR.

24 Zdroj: <https://www.emn.sk/sk/publikacie/studie-a-policy-briefy-emn/item/571-organizacia-azylovej-a-migracnej-politiky-prehľad-2020.html> (citované 24. 5. 2021).

25 Zdroj: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/385> (citované 25. 5. 2021).

júcich zo zahraničia, integrácie cudzincov do slovenskej spoločnosti a efektívny prístup v oblasti návratovej politiky. Dokument poukazuje aj na potrebu zabezpečenia medzinárodnej ochrany, ako aj humanitárnej pomoci v rozvojových krajinách.²⁶

Súčasnú nastavenie azylovej, migračnej a integračnej politiky SR analyzovala v roku 2020 mimovládna organizácia Liga za ľudské práva. Zverejnila zoznam odporúčaní pre konkrétne politiky v oblasti legálnej a neregulárnej migrácie, medzinárodnej ochrany, integrácie migrantov vrátane lokálnej a regionálnej úrovne, štátneho občianstva a maloletých bez sprievodu.²⁷

Migračný systém SR je pre štátnych príslušníkov z krajín mimo EÚ upravený predovšetkým v týchto zákonoch:

- zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov, ktorý okrem iného upravuje vstup cudzincov, ich pobyt a základné práva a povinnosti, či vyhostenie,
- zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti, ktorý reguluje zamestnávanie cudzincov a
- zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle, ktorý okrem iného upravuje konanie o azyle.

Ďalšie zákony, ktoré súvisia s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín, sa zaoberajú napr. uznávaním odbornej kvalifikácie, udeľovaním občianstva, nelegálnou prácou a nelegálnym zamestnávaním, zdravotnou starostlivosťou a pod.²⁸ V roku 2020 došlo k novelizácii zákona o pobyte cudzincov, ako aj zákona o službách zamestnanosti. SR tiež začala pripravovať zmeny v zákone o štátnom občianstve (pozri ďalšie kapitoly).

2.2. Politický vývoj a (medzi)rezortná spolupráca

Na politickej úrovni sa v roku 2020 podobne ako v predchádzajúcom roku pozornosť venovala pracovnej migrácii z krajín mimo EÚ na Slovensko, kvótam na prerozdelenie žiadateľov o azyl v EÚ a migrácii ako takej počas predvolebnej kampane do parlamentu. V porovnaní s voľbami v roku 2016 upustilo viacero politických strán od témy migrácie ako nosnej a nedominovala ani predvolebným diskusiám.²⁹

V novembri 2019 sa začala oficiálna predvolebná kampaň pred parlamentnými voľbami, ktoré sa konali vo februári 2020. Podľa analýzy think-tanku GLOBSEC *Slovenské voľby 2020 v informačnom priestore* však medzi top desať volebných tém patrila v online mainstreamových médiách, ako aj na dezinformačných weboch aj oblasť migrácie.³⁰

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024 sa špecificky venuje aj oblasti medzinárodnej migrácie, kde chce „presadzovať riešenia založené na efektívnej ochrane vonkajších hraníc EÚ, uplatňovaní návratovej politiky a riešení príčin migrácie v krajinách pôvodu“, pričom odmieta politiku povinných relokácií. Vláda SR sa v tomto dokumente zaviazala posúdiť centralizovanie migračnej agendy na jednom mieste a pripraviť novú migračnú politiku na obdobie rokov 2021 – 2025.³¹

26 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

27 Zdroj: https://www.hrl.sk/assets/files/obsah/961-Analyza_ju%CC%81n%202020.pdf (citované 25. 5. 2021).

28 Zdroj: <https://www.emn.sk/sk/publikacie/studie-a-policy-briefy-emn/item/571-organizacia-azylovej-a-migracnej-politiky-prehľad-2020.html> (citované 24. 5. 2021).

29 Zdroj: https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/medzinarodne-vztahy/archiv/2020/3/mv_2020_3_292-309_benova.pdf (citované 1. 6. 2021).

30 Zdroj: <https://www.globsec.org/wp-content/uploads/2020/03/Slovenske-volby-2020.pdf> (citované 1. 6. 2021).

31 Zdroj: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24756/1> (citované 4. 6. 2021).

(Medzi)rezortná spolupráca a koordinácia

V roku 2020 na Slovensku nenastali zásadné organizačné ani inštitucionálne zmeny kľúčových rezortov štátnej správy, ktoré by sa týkali oblasti migrácie vrátane medzinárodnej ochrany. Rozhodnutím ministra práce, sociálnych vecí a rodiny bolo s účinnosťou od 1. októbra 2020 oddelenie migrácie a integrácie cudzincov MPSVaR SR zrušené, pričom celá jeho agenda zostala naďalej v pôsobnosti odboru medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí (OMVEZ) MPSVaR SR.

V oblasti migrácie a integrácie pokračovala úzka spolupráca medzi príslušnými rezortmi. Uskutočnili sa rokovania a pracovné stretnutia, zamerané na legislatívu a riešenie praktických problémov v danej oblasti. Okrem priamej spolupráce medzi jednotlivými rezortmi prebiehala spolupráca aj prostredníctvom:

- *Riadiaceho výboru pre migráciu a integráciu cudzincov*, ktorého jediné zasadnutie 30. júna 2020 bolo zamerané najmä na situáciu v oblasti migrácie a azylu v kontexte pandémie COVID-19, v globálnom aj národnom kontexte. Ďalšou témou zasadnutia bola príprava novej Migračnej politiky Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2025, ktorá vychádza z Migračnej politiky SR s výhľadom do roku 2020.³²
- *Medzirezortnej expertnej komisie pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov (MEKOMIC)*³³, ktorá v roku 2020 z dôvodu pandémie COVID-19 nezasadala, avšak MPSVaR SR (prostredníctvom OMVEZ) priebežne komunikovalo s členmi komisie prostredníctvom e-mailov, zdieľaním aktualít a relevantných informácií.³⁴
- *Národného kontaktného bodu EMN*³⁵ v SR³⁶, ktorý v roku 2020 realizoval rôzne aktivity vrátane prípravy publikácií³⁷, predkladania a odpovedania na tzv. ad hoc otázky (angl. ad hoc queries) a organizácie odborných stretnutí³⁸, ktorých počet bol ovplyvnený pandemiou. Uvedené aktivity sa týkajú migrácie ŠPTK a sú určené predovšetkým tvorcom politik, zástupcom verejnej správy, výskumných inštitúcií, akademického a mimovládneho sektora.^{39, 40}

2.3. Postoje verejnosti a migrácia v médiách

Podľa Gallupovho inštitútu, ktorý zostavuje tzv. Migrant Acceptance Index, došlo od roku 2016 vo svete k miernemu poklesu akceptácie migrantov. Respondenti v prieskume⁴¹ poskytli svoj názor na to, že by migranti žili v ich krajine, že by sa stali ich susedmi, alebo že by ich príbuzný mal svadbu s cudzincom. Podľa výsledkov patrí Slovensko napriek otvorenejšiemu postoju v porovnaní s posledným prieskumom stále ku krajinám, ktoré sú voči migrantom najmenej tolerantné. Slovensko sa umiestnilo na deviatom mieste od konca poradia.⁴²

32 Informácie poskytol MÚ MV SR.

33 MEKOMIC je koordinačným orgánom MPSVaR SR pre oblasť migračnej a integračnej politiky a poradným orgánom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Členmi komisie MEKOMIC sú experti (ústredných) orgánov štátnej správy, ktorí implementujú ciele a opatrenia integračnej politiky. Na zasadnutia komisie MEKOMIC sú podľa potreby prizývané aj medzivládne a mimovládne organizácie.

34 Informácie poskytol MPSVaR SR.

35 Európska migračná sieť (European Migration Network – EMN) poskytuje aktuálne, objektívne, spoľahlivé a porovnateľné informácie o migrácii a medzinárodnej ochrane na podporu tvorby politik EÚ a jej čl. EMN realizuje svoje aktivity prostredníctvom národných kontaktných bodov v každom čl. a v Nórsku v koordinácii s EK, konkrétne Generálnym riaditeľstvom EK pre migráciu a vnútorné záležitosti. Aktivity EMN sa zameriavajú na témy migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

36 Národný kontaktný bod EMN v SR tvoria MV SR, MPSVaR SR, ŠÚ SR a Úrad IOM v SR, ktorý má funkciu koordinátora.

37 Zdroj: <https://www.emn.sk/sk/publikacie.html> (citované 31. 5. 2021).

38 Zdroj: <https://www.emn.sk/sk/podujatia-emn.html> (citované 31. 5. 2021).

39 Informácie poskytol Úrad IOM v SR.

40 Zdroj: www.emn.sk (citované 31. 5. 2021).

41 Prieskum sa uskutočnil v roku 2019 so 140 000 respondentmi v 145 krajinách a jeho výsledky boli zverejnené v septembri 2020.

42 Zdroj: <https://news.gallup.com/poll/320678/world-grows-less-accepting-migrants.aspx> (citované 31. 5. 2021).

Za posledné roky počet cudzincov žijúcich na Slovensku rastie, miestni ich však veľmi nepoznajú. Osobne nepozná žiadneho cudzinca takmer polovica Slovákov, tretina Slovákov pozná jedného až piatich cudzincov a za svojho suseda by najradšej prijali občana Ukrajiny. Vyplýva to z prieskumu, ktorý si agentúrou Focus v júni 2020 nechala vypracovať mimovládna organizácia Nadácia Milana Šimečku na reprezentatívnej vzorke 1 009 občanov Slovenska.⁴³

V roku 2020 pokrývali médiá na Slovensku rôzne témy týkajúce sa migrácie a migrantov. Podobne ako v minulom roku dominovala téma pracovnej migrácie na Slovensko z krajín mimo EÚ a zmiešaná migrácia do EÚ a na Slovensko. O tému migrácie sa médiá na Slovensku v roku 2020 zaujímali aj v súvislosti s extrémizmom a parlamentnými voľbami.⁴⁴

Vzdelávaniu novinárov v téme migrácie sa dlhodobo venuje mimovládna organizácia Človek v ohrození. Jedným z výstupov projektu podporeného grantom SAMRS⁴⁵ bola v roku 2020 príručka o migrácii pre budúcich novinárov *Ludia medzi riadkami*. Publikácia sa venuje teórii potrebnej na porozumenie témy migrácie, súvisiacich pojmov a dát, ako aj špecifikám mediálneho pokrývania tejto témy na Slovensku v porovnaní s inými krajinami. Publikácia tiež obsahuje praktické tipy a postupy pri reportárskej práci.⁴⁶

Analýzu súčasného stavu komunikácie a vnímania témy migrácie v slovenských médiách od roku 2015 pripravila v roku 2020 mimovládna organizácia Liga za ľudské práva. Analýza je súčasťou príručky pre samosprávy *Ako komunikovať témy migrácie a integrácie cudzincov na regionálnej úrovni*.⁴⁷

2.4. Výskum o medzinárodnej migrácii na Slovensku

Výskumne sa v roku 2020 na Slovensku venovala migrácii štátnych príslušníkov tretích krajín pozornosť vo viacerých tematických oblastiach. Medzi výskumné publikácie alebo iné kratšie výstupy patrili (v abecednom poradí):

- Ako komunikovať témy migrácie a integrácie cudzincov na regionálnej úrovni. Príručka pre samosprávy (Liga za ľudské práva: https://www.hrl.sk/userfiles/files/1010-Strategia_HRL_final_krat.pdf)
- Analýza demografického vývoja oblastí a obcí podľa štatútu a veľkosti v SR (Infostat: http://www.infostat.sk/vdc/sk/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=16)
- Analýza migračnej, integračnej a azylovej politiky SR (Liga za ľudské práva, projekt Migračný kompas: <https://www.hrl.sk/sk/o-nas/aktuality/vydali-sme-analyzu-azylovej-migracnej-a-integracnej-politiky-sr>)
- Cudzinci ako obyvatelia miest – zistenia z výskumu (Centrum pre výskum etnicity a kultúry CVEK, projekt Výskum integrácie cudzincov – bariéry, nástroje, postoje: <http://cvek.sk/cudzinci-ako-obyvatelia-miest-zistenia-z-vyskumu/>)
- Fenomén odlivu mozgov a imigrácia vysokokvalifikovanej pracovnej sily do SR (Ambrela, projekt projektu SDGs and Migration – Multipliers and Journalists Addressing Decision Makers

and Citizens in the EU a kampaň Tváre migrácie: https://tvaremigracie.ambrela.org/wp-content/uploads/2021/05/Ambrela_Brain_Drain_studia_FoM_april2021_Svk.pdf)

- Hlas menších (Centrum pre výskum etnicity a kultúry CVEK: <http://cvek.sk/hlas-mensin-nova-kniha-cveku/>)
- Komparácia významu témy migrácie v predvolebnom programe vybranej politickej strany v roku 2016 a 2020 (Zuzana Beňová, Slovak Journal of International Relations, 2020, č. 3: https://fmv.euba.sk/www_write/files/dokumenty/veda-vyskum/medzinarodne-vztahy/archiv/2020/3/mv_2020_3_292-309_benova.pdf)
- Ludia medzi riadkami. Príručka o migrácii (nielen) pre budúcich novinárov (Človek v ohrození, n. o./Svet medzi riadkami, projekt People between the lines: building skills for quality migration coverage: https://slovakaid.sk/wp-content/uploads/2021/02/Ludia_medzi_riadkami_WEB.pdf)
- Organizácia systému migrácie a azylu v Slovenskej republike (EMN Slovensko: <https://www.emn.sk/sk/publikacie/studie-a-policy-briefy-emn/item/571-organizacia-azylovej-a-migracnej-politiky-prehľad-2020.html>)
- Pôsobenie slovenských rozvojových dobrovoľníkov a dobrovoľníčok v oblastiach ovplyvnených migráciou (Ambrela, projekt projektu SDGs and Migration – Multipliers and Journalists Addressing Decision Makers and Citizens in the EU a kampaň Tváre migrácie: https://ambrela.org/wp-content/uploads/2020/07/Ambrela_Studia_Rozvoje_Dobrovolnictvo_2020.pdf)
- Prieskum o miere kontaktu s cudzincami a postojov voči nim (Nadácia Milana Šimečku: <https://www.fjuzn.sk/spolocnost/cudzinci-zijuci-na-slovensku-do-akej-miery-sa-od-nich-distancujeme>)
- Situačná analýza migrácie a možností integrácie cudzincov v meste Nitra (Centrum pre výskum etnicity a kultúry, projekt mesta Nitra COMIN – Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu v Nitre: <https://comin.sk/wp-content/uploads/2020/08/Situa%c4%8dn%c3%a1-anal%c3%bdza-CVEK.pdf>)
- Skúsenosti v oblasti sociálnej práce v azylových zariadeniach (migračný úrad Ministerstva vnútra SR: https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=migracny-urad-vydal-publikaciju-o-socialnej-praci-v-azylovych-zariadeniach&subor_spravy=394499)
- Slovenské voľby 2020 v informačnom priestore (analýza think-tanku GLOBSEC: <https://www.globsec.org/wp-content/uploads/2020/03/Slovenske-volby-2020.pdf>)
- Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019 (EMN Slovensko: <https://www.emn.sk/sk/publikacie/vyrocne-spravy-emn-o-migracii-a-azyle/item/563-vyrocna-sprava-o-migracii-a-azyle-za-rok-2019.html>)
- Získavanie a ochrana sezónnych pracovníkov v EÚ a v Spojenom kráľovstve – príspevok Slovenskej republiky (EMN Slovensko: <https://www.emn.sk/sk/publikacie/studie-a-policy-briefy-emn.html>)

S vybranými výsledkami niektorých výskumných publikácií pracuje aj táto publikácia v jednotlivých tematických kapitolách.

⁴³ Zdroj: <https://www.fjuzn.sk/spolocnost/cudzinci-zijuci-na-slovensku-do-akej-miery-sa-od-nich-distancujeme> (citované 31. 5. 2021).

⁴⁴ Zdroj: Netriedený monitoring médií IOM za rok 2020.

⁴⁵ Zdroj: <https://slovakaid.sk/projekty/ludia-medzi-riadkami/> (citované 31. 5. 2021).

⁴⁶ Zdroj: https://slovakaid.sk/wp-content/uploads/2021/02/Ludia_medzi_riadkami_WEB.pdf (citované 31. 5. 2021).

⁴⁷ Zdroj: https://www.hrl.sk/userfiles/files/1010-Strategia_HRL_final_krat.pdf (citované 4. 6. 2021).

03

Legálna migrácia

Počet cudzincov na Slovensku za posledné roky kontinuálne narastá. Občania EÚ spolu s občanmi tretích krajín tvorili v roku 2020 na Slovensku 2,75 % obyvateľstva. Zo 150 012 cudzincov s platným pobytom na Slovensku pochádzala viac ako polovica (60,53 %) z krajín mimo EÚ, ktorí tak tvorili 1,66 % celkovej populácie Slovenska.

V súvislosti s pandémiou COVID-19 boli prijaté legislatívne zmeny, ktorých účelom bolo upraviť niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR tak, aby sa pri ich aplikácii v čo najväčšej miere znížilo riziko ohrozenia verejného zdravia a zároveň aby boli čo najmenej dotknuté práva občanov pri obmedzenom režime niektorých orgánov verejnej moci. Novelami zákonov o pobyte cudzincov a zákona o službách zamestnanosti sa automaticky predĺžila platnosť pobytov ŠPTK, ktorá sa končila v čase krízovej situácie a takisto sa predĺžili platnosti povolenia na zamestnanie, resp. potvrdenia pre prípady jednotného povolenia na pobyt a zamestnanie. ŠPTK, ktorí mali udelený prechodný pobyt na účel podnikania a v roku 2021 budú žiadať o jeho obnovenie, nebudú musieť splniť zákonnú podmienku minimálneho príjmu/zisku za rok 2020.

Novela zákona o poskytovaní zdravotnej starostlivosti zaviedla možnosť dočasnej odbornej stáže pre zahraničných lekárov (občanov EÚ aj ŠPTK) po uznaní vzdelania (diplomu) na Slovensku. Výkon dočasnej odbornej stáže bol však viazaný výlučne na čas vyhlásenej krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 a po jej odvolaní by cudzinec nemohol pokračovať v činnosti.

V januári 2020 bola vládou SR schválená Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Argentínskej republiky o programe pracovnej dovolenky. Programy pracovných dovoleniek podporujú mobilitu mladých. Umožňujú občanom SR a občanom druhej zmluvnej strany s vekovým

ohraničením 18 – 35 rokov získať zjednodušeným spôsobom povolenie na pobyt a pracovné povolenie v danej krajine až na obdobie jedného roka, po splnení podmienok danej bilaterálnej zmluvy.

Počet štipendií vlády SR pre krajiny postihnuté konfliktom, resp. pre krajiny pôvodu migrácie sa v roku 2020 zvýšil z 24 na 25. Dôvodom je snaha reflektovať potrebu (aspoň čiastočného) naplnenia záväzku SR poskytnúť 550 štipendií pre utečencov do roku 2021 z tzv. Obamovho samitu („Leaders´ Summit on Refugees“ z 20. 9. 2016 v New Yorku). SR do roku 2021 poskytla 125 vládnych štipendií pre študentov z krajín postihnutých vojnovým konfliktom.

3.1. Štatistiky a trendy

Počet cudzincov na Slovensku za posledné roky kontinuálne narastá. Občania EÚ spolu s občanmi tretích krajín tvorili v roku 2020 na Slovensku 2,75 % obyvateľstva. Zo 150 012 cudzincov s pobytom na Slovensku pochádzala viac ako polovica (60,53 %) z krajín mimo EÚ. Takmer dve tretiny týchto občanov (12 011) mali udelený prechodný pobyt na rôzne účely súvisiace s platnými činnosťami. Štátni príslušníci tretích krajín tak tvorili v roku 2020 1,66 % celkovej populácie Slovenska. Medzi najpočetnejšie štátne príslušnosti patrili Ukrajina (42 162), Srbsko (16 005), Vietnam (6 798), Rusko (5 658) a Čína (2 695) (pozri **Tabuľku 1**). Najviac štátnych príslušníkov tretích krajín (viac ako tretina) žilo v roku 2020 v Bratislavskom kraji (pozri **Tabuľku 2**).

Na Slovensku bolo koncom roka 2020 zamestnaných 69 012 cudzincov, z toho 39 075 osôb z krajín mimo EÚ – najmä z Ukrajiny (19 578), Srbska (10 174) a Vietnamu (1 023) (pozri **Tabuľku 4**). Približne tretina cudzincov pracovala v Bratislave, nasledovala Trnava a Nitra. Od roku 2016 na Slovensku stúpala počet pracujúcich cudzincov z krajín mimo EÚ medziročne o viac ako 10 000, pandemický rok 2020 tento rastúci trend prerušil. Došlo však iba k miernemu poklesu pracujúcich cudzincov – zo 78 298 na 69 012 – pričom najväčší pokles sa týkal počtu pracujúcich cudzincov pochádzajúcich z tretích krajín (pozri tabuľku nižšie). Je dôležité poznamenať, že pred pandémiou v roku 2020 pretrvával niekoľkoročný trend zvýšeného dopytu zamestnávateľov v SR po pracovnej sile zo zahraničia vrátane krajín mimo EÚ.

Prvé povolenia na pobyt v SR v roku 2020 klesli na počet 18 251, teda o 7 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2019, keď bol ich počet 28 836. Tento pokles súvisí s obmedzením pohybu osôb a ďalšími opatreniami zavedenými v súvislosti s pandémiou COVID-19. Z rodinných dôvodov ich SR v roku 2012 udelila 2 901, na účel vzdelávania a štúdiá 2 332, na účel platených činností 12 077 a iných činností 941 (pozri **Tabuľku 3** v prílohe).⁴⁸ Najvyšší podiel pri platených činnostiach v roku 2020 súvisí najmä s vysokým podielom žiadostí ŠPTK o povolenie na pobyt na účel zamestnania na území SR. Vyplýva to z pretrvávajúceho dopytu po nízkokvalifikovaných pracovníkoch zo zahraničia. V tejto skupine pracovnej migrácie dominujú Ukrajinci a Srbi rovnako ako v roku 2019. SR tiež evidovala pokračovanie rastúceho trendu prvých pobytov na účel podnikania z roku 2019 (v roku 2019 medziročný nárast o 64 %) najmä od Ukrajincov a Vietnamcov.⁴⁹ V roku 2020 evidujeme jediný medziročný nárast práve prvých povolení na účel podnikania, a to o 14 %. Na porovnanie, v roku 2018 vydala SR spolu 20 989 prvých povolení na pobyt⁵⁰,

⁴⁸ Zdroj: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

⁴⁹ Informáciu poskytol ÚHCP P PZ.

⁵⁰ Zdroj: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2019): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2018. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

13 635 v roku 2017⁵¹ a 10 304 v roku 2016⁵².

Oproti uplynulému roku došlo v SR k poklesu počtu nelegálne zamestnávaných ŠPTK (pozri **časť 3.5**).

Cudzinci zamestnaní v SR v rokoch 2016 – 2020

	Stav k 31.12.2016	Stav k 31.12.2017	Stav k 31.12.2018	Stav k 31.12.2019	Stav k 31.12.2020	Najpočetnejšie štátne príslušnosti 2020
Občania EÚ/ EHP	24 054	27 726	32 851	32 114	29 937	1. Ukrajina (19 578) 2. Srbsko (10 174) 3. Vietnam (1 023)
Štátni príslušníci tretích krajín	11 036	21 752	36 265	46 184	39 075	4. Kórejská republika (736) 5. Bosna a Hercegovina (730)
Spolu	35 090	49 478	69 116	78 298	69 012	

3.2. Všeobecné legislatívne zmeny a brexit

V oblasti legislatívy došlo k zmenám v *zákone o pobyte cudzincov*⁵³ v súvislosti s pandémiou COVID-19, ako aj v súvislosti s odchodom Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z EÚ (tzv. brexitom). Novely zákona nadobudli účinnosť od 9. apríla 2020 a 1. januára 2021.⁵⁴ Novelizovaný bol aj *zákon o službách zamestnanosti* s účinnosťou od 21. mája 2021. V roku 2020 SR netransponovala do svojho právneho poriadku žiadnu legislatívu EÚ, ktorá by sa priamo týkala legálnej migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín.

V súvislosti s pandémiou COVID-19 boli prijaté legislatívne zmeny⁵⁵, ktorých účelom bolo upraviť niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR tak, aby sa pri ich aplikácii v čo najväčšej miere znížilo riziko ohrozenia verejného zdravia a zároveň aby boli čo najmenej dotknuté práva občanov pri obmedzenom režime niektorých orgánov verejnej moci.⁵⁶

Základné legislatívne opatrenia v *zákone o pobyte cudzincov*, ktoré boli v roku 2020 prijaté v súvislosti s pandémiou COVID-19, zahŕňali tieto zmeny v oblasti legálnej migrácie:

- Všetky prechodné pobyty, trvalé pobyty alebo tolerované pobyty, ktorých časová platnosť skončila počas krízovej situácie, alebo do jedného mesiaca po jej skončení, zostali v platnosti do dvoch mesiacov od skončenia krízovej situácie. Zároveň každý štátny príslušník tretej krajiny, ktorý legálne vstúpil na územie SR, bol oprávnený zdržiavať sa na území SR až do uplynutia jedného mesiaca od skončenia krízovej situácie.

51 Zdroj: Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

52 Zdroj: Bachtíková, I., Oboňová, S. (2017): Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu. Slovenská republika 2016. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

53 zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

54 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

55 Zákon č. 73/2020 o niektorých opatreniach v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19 bol prijatý na základe vyhlásenia mimoriadnej situácie uznesením vlády SR č. 111 z 11. marca 2020 a vyhlásenia núdzového stavu uznesením vlády SR č. 114 z 15. marca 2020 z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeného koronavírusom SARS-CoV-2 na území SR.

56 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

- ŠPTK, ktorý sa v čase krízovej situácie zdržiaval mimo územia SR, si mohol podať žiadosť o obnovenie prechodného pobytu alebo žiadosť o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas na zastupiteľskom úrade SR.
- Časová platnosť dokladov predkladaných v konaní o udelení pobytu alebo v konaní o obnovení pobytu sa posudzovala tak, že ak si pre krízovú situáciu nemohol ŠPTK podať žiadosť o udelenie pobytu alebo obnovenie pobytu, postačovalo, aby podmienku toho, že dokumenty nie sú staršie ako 90 dní, splňali v čase nariadených opatrení súvisiacich s ohrozením verejného zdravia. To znamená, že ak si žiadosť o udelenie pobytu alebo obnovenie pobytu prišiel ŠPTK podať po skončení nariadených opatrení, tak v tomto prípade mohol policajný útvar akceptovať predkladané doklady aj v prípade, ak boli v tom čase už staršie ako 90 dní, za podmienky, že ŠPTK nevycestoval z územia SR od skončenia krízovej situácie do momentu podania žiadosti o pobyt.
- Zmenila sa povinnosť po udelení pobytu vstúpiť na územie SR do 180 dní. To znamená, že v súvislosti so zánikom pobytu z dôvodu nepricestovania ŠPTK do 180 dní od udelenia pobytu na územie SR, sa nezapočítavalo obdobie trvania krízovej situácie. Uvedené platilo pre všetky druhy pobytov.
- Vymenované lehoty stanovené zákonom o pobyte cudzincov boli zo zákona predĺžené o obdobie trvania krízovej situácie. Ministerstvo vnútra SR bolo oprávnené predĺžiť aj iné lehoty podľa zákona o pobyte cudzincov.⁵⁷

Základné legislatívne opatrenia v *zákone o službách zamestnanosti*, ktoré boli v roku 2020 prijaté v súvislosti s pandémiou COVID-19⁵⁸, zahŕňali tieto zmeny v oblasti legálnej migrácie, a to s účinnosťou od 21. mája 2020 (§ 72ao):

- Platnosť potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a povolenia na zamestnanie, ktorá by uplynula počas krízovej situácie⁵⁹, vyhlásenej v súvislosti s ochorením COVID-19 alebo do jedného mesiaca odo dňa odvolania krízovej situácie, sa predĺžila do uplynutia dvoch mesiacov odo dňa odvolania krízovej situácie.⁶⁰

IOM Slovensko v roku 2020 začala implementovať projekt *Technická podpora prípravy schémy pracovnej mobility pre SR*. Projekt trvá do roku 2021.⁶¹

Brexit

Novela zákona o pobyte cudzincov⁶² sa v roku 2020 týkala aj úpravy ďalšieho pobytu štátnych príslušníkov Veľkej Británie a ich rodinných príslušníkov. Z Dohody o vystúpení vyplynula pre členské štáty EÚ povinnosť rozhodnúť sa, či budú používať konštitutívny systém pobytu, alebo deklaratórny systém pobytu. SR sa rozhodla pre deklaratórny systém, čo znamená, že občanom Spojeného kráľovstva a ich rodinným príslušníkom, ktorí si uplatnili právo na voľný pohyb pred 1. januárom 2021 a zaregistrovali si svoj pobyt na príslušnom oddelení cudzineckej polície, vyplýva právo na pobyt priamo zo zákona bez potreby ďalšieho rozhodovania. Ich jedinou povinnosťou je požiadať do 30. júna 2021 o vydanie dokladu o pobyte.

57 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

58 Zákon č. 127/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Dostupný na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/127/20200521> (citované 21. 1. 2021).

59 T. j. mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19.

60 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

61 Zdroj: Úrad IOM v SR.

62 zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Občania Spojeného kráľovstva, ktorí si síce uplatnili právo voľného pohybu, ale nepožiadali o registráciu pobytu, majú možnosť urobiť tak kedykoľvek v budúcnosti, musia sa však preukázať, že sú oprávnenou osobou podľa Dohody.

Rodinní príslušníci, ktorí sa chcú k občanom Spojeného kráľovstva pripojiť od 1. januára 2021, musia preukázať, že ich vzťah k občanovi Spojeného kráľovstva existoval už pred skončením prechodného obdobia.⁶³

IOM od júna poskytovala poradenstvo a pomoc občanom Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (UK) a ich rodinným príslušníkom. Poradenstvo sa týkalo najmä zabezpečenia ich pobytových práv, ako aj zmien v práci, podnikaní, štúdiu a ďalších oblastiach života na Slovensku v dôsledku vystúpenia UK z Európskej únie. Do konca roka 2020 IOM poskytla klientom 523 emailových alebo telefonických konzultácií. Poradenské služby v tomto programe využilo 168 občanov UK alebo ich rodinných príslušníkov. Webová stránka www.uknationals.iom.sk v anglickom jazyku so všetkými potrebnými informáciami zaznamenala 13 596 návštev. Klienti využívali predovšetkým podporu pri registrácii ich pobytu na Slovensku, pri výmene svojich pobytových preukazov a pri zhromažďovaní dokladov na zabezpečenie svojho pobytového statusu na Slovensku. Komplexná pomoc IOM pri zabezpečení pobytových práv na Slovensku zahŕňala aj osobnú asistenciu klientom na oddeleniach cudzineckej polície.⁶⁴

3.3. Pracovná migrácia

V oblasti prijímania a pobytu konkrétnych kategórií migrantov z krajín mimo EÚ do SR za prácou nastali v roku 2020 nasledujúce zmeny:

(Vysoko)kvalifikovaní pracovníci

Platnosť pobytu modrá karta určeného pre vysokokvalifikovaných pracovníkov, ktorý sa skončil v čase mimoriadnej situácie, sa automaticky predĺžila do uplynutia 2 mesiacov po skončení mimoriadnej situácie, ktorá bola vyhlásená ako dôsledok pandémie COVID-19.⁶⁵

Novela zákona o poskytovaní zdravotnej starostlivosti⁶⁶ zaviedla možnosť dočasnej odbornej stáže pre zahraničných lekárov (občanov EÚ aj ŠPTK) po uznaní vzdelania (diplomu) na Slovensku. Výkon dočasnej odbornej stáže bol však viazaný výlučne na čas vyhlásenej krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 a cudzinec by nemohol pokračovať v činnosti po odvolaní tejto krízovej situácie. Dočasná odborná stáž bola regulovaná samotnými poskytovateľmi ústavnej zdravotnej starostlivosti, ak sa na ňu rozhodli prijať zahraničného pracovníka. Voči Ministerstvu zdravotníctva SR mali títo poskytovatelia iba oznamovaciu povinnosť. Počas krízovej situácie z dôvodu ochorenia COVID-19 bolo možné ovládanie štátneho jazyka preukázať čestným vyhlásením.⁶⁷ SR v roku 2020 neevidovala využitie tejto možnosti zo strany poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

63 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

64 Zdroj: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 15. 5. 2021).

65 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

66 Zákon č. 133/2021 Z. z. z 30. marca 2021, ktorým sa v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19 menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti zdravotníctva. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/133/> (citované 22. 5. 2021).

67 Zdroj: <https://www.health.gov.sk/?uznavanie-kvalifikacii-docasna-odborna-staz> (citované 22. 1. 2021).

SR umožnila vznik dočasnej odbornej stáže z dôvodu nedostatku zdravotníckych pracovníkov. V minulosti nebol tento inštitút umožnený občanom z krajín mimo EÚ po uznaní dokladu o vzdelaní, ktorí nemajú uznanú odbornú kvalifikáciu vykonávanú u poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti.⁶⁸

Pracovníci presunutí v rámci spoločnosti (angl. intra-corporate transferees)

SR v roku 2020 neprijala žiadne zmeny, ktoré by súviseli so zahraničnými pracovníkmi presunutými v rámci spoločnosti.⁶⁹

Sezónni a iní nízko/strednekvalifikovaní pracovníci

Na základe rozhodnutia vlády SR o zamedzení vstupu cudzincom na jej územie v rámci opatrení proti šíreniu nákazy COVID-19, oddelenia cudzineckej polície a zastupiteľské orgány SR v zahraničí v čase trvania krízovej situácie neprijímali žiadosti o schengenské a národné víza, ani nové žiadosti o udelenie prechodného pobytu.

Sektor poľnohospodárstva zaznamenal v tomto období sťažené podmienky migrácie pracovníkov medzi členskými štátmi EÚ. Sezónni pracovníci museli prejsť štátnou karanténou a až na základe negatívnych výsledkov testov mohli byť pustení na územie SR. Minister pôdohospodárstva SR uplatnil požiadavku na umožnenie „voľného príchodu expertov zo zahraničia, ktorí sú nevyhnutní v poľnohospodárstve a potravinárstve“. O povolenie vstupu na základe vyššie uvedeného mohli požiadať jednotlivci z krajín mimo EÚ v prípade, ak ich pobyt na území SR bol nevyhnutný a podali žiadosť o udelenie výnimky od Úradu verejného zdravotníctva.⁷⁰

Výskumne sa téme sezónnych pracovníkov v roku 2020 venovala Európska migračná sieť (EMN). Podľa jej štúdie sú sezónne práce na Slovensku najčastejšie vykonávané štátnymi príslušníkmi Srbska a Ukrajiny, pričom viac ako 70 % tvoria muži. Prevažná väčšina z nich pracuje v sektore „priemyselná výroba“, ktorý má v Slovenskej republike status jedného zo 4 sektorov sezónnych povolání. Zvýšená potreba zamestnávania sezónnych pracovníkov je s ohľadom na ročné obdobie (jar, leto, jeseň) uvádzaná najmä v sektore poľnohospodárstva na účel zberu úrody. Sezónni pracovníci z krajín mimo EÚ čiastočne pomáhajú saturovať potreby zamestnávateľov na slovenskom trhu práce. Svedčí o tom dôsledná transpozícia Smernice o sezónnych pracovníkoch či plnenie úloh vyplývajúcich zo strategického dokumentu Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020, ktorá sa v rámci riadenej ekonomickej migrácie zmieňuje aj o sezónnom zamestnávaní ako jednej z možností rozvoja pracovného trhu. Štúdia sa zaoberá aj ochranou sezónnych pracovníkov a ich právami.⁷¹

V oblasti cirkulárnej migrácie neprijala SR v roku 2020 žiadne legislatívne zmeny ani iné systémové opatrenia.⁷²

68 Zdroj: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=469918> (citované 30. 1. 2021).

69 Informácie poskytli MPSVaR SR a ÚHCP P PZ.

70 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

71 Zdroj: <https://emn.sk/sk/novinky/560-studia-o-sezonnnych-pracovnikoch-z-krajin-mimo-eu.html> (citované 16. 6. 2021).

72 Informácie poskytli ÚHCP P PZ a MPSVaR SR.

Podnikatelia a investori

V prípade ŠPTK, ktorí mali udelený prechodný pobyt na účel podnikania a v roku 2021 budú žiadať o jeho obnovenie, bolo upustené od splnenia zákonnej podmienky minimálneho príjmu/zisku za rok 2020. K žiadosti budú musieť priložiť čestné vyhlásenie o tom, že ich podnikateľská činnosť bola ovplyvnená trvaním krízovej situácie počas predchádzajúceho zdaňovacieho obdobia.⁷³ Opatrenie zmiernuje dopady pandémie COVID-19 na pobyt podnikateľov z krajín mimo EÚ.

Zákonom č. 320/2019 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov⁷⁴, sa s účinnosťou od 1. januára 2020 rozšírila výnimka z nelegálneho zamestnávania a nelegálnej práce rodinných príslušníkov aj na spoločnosti s ručením obmedzeným, ktoré majú jediného spoločníka, bez ohľadu na počet zamestnancov (tzv. jednoosobová s. r. o.). Do účinnosti tejto novely sa výnimka z nelegálneho zamestnávania a nelegálnej práce vzťahovala výlučne na fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom a na jej rodinných príslušníkov. Nakoľko spoločnosť s r. o. s jediným spoločníkom predstavuje de facto fyzickú osobu, podnikateľa, za účelom zabezpečenia rovnakého zaobchádzania sa rozšírila výnimka aj na tzv. jednoosobové s. r. o. Na základe uvedeného sa od 1. januára 2020 za nelegálne zamestnávanie nepovažuje aj situácia, ak pre právnickú osobu, ktorá je spoločnosťou s ručením obmedzeným a ktorá má najviac jedného spoločníka, ktorý je fyzickou osobou, vykonáva prácu príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel tohto spoločníka, avšak za podmienky, že tento príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov alebo je žiakom alebo študentom do 26 rokov veku. Právna úprava sa okrajovo môže dotknúť aj štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí na území SR môžu za splnenia zákonných podmienok vyvíjať svoju podnikateľskú činnosť (či už ako SZČO alebo ako jediný spoločník v s. r. o.), a teda výnimka z nelegálneho zamestnávania rodinných príslušníkov sa môže dotknúť aj štátnych príslušníkov tretích krajín, či už z pohľadu ich postavenia podnikateľa, alebo z pohľadu postavenia rodinného príslušníka. Uvedené, samozrejme, platí len za splnenia všetkých zákonných podmienok.⁷⁵

Aj v roku 2020 IOM poskytovala školenia a poradenstvo tým zamestnávateľom, ktorí mali záujem dozvedieť sa, ako krok za krokom zamestnať na Slovensku cudzincov z krajín EÚ, z krajín mimo EÚ, študentov či sezónnych pracovníkov. Od januára do mája 2020 sa na týchto školeniach zúčastnilo 33 pracovníkov z 24 firiem a rôznych inštitúcií. Okrem školení IOM poskytovala aj osobné/telefonické alebo emailové konzultácie o zamestnávaní cudzincov na Slovensku, ktoré boli klientom šité na mieru pre konkrétneho zamestnávateľa.⁷⁶

Aupair, dobrovoľníci, stážisti a iní

SR v roku 2020 neprijala žiadne zmeny, ktoré by súviseli s aupair, dobrovoľníkmi, stážistami a inými platenými pracovníkmi, ako tie, ktoré boli menované vyššie.⁷⁷

73 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

74 Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/320/> (citované 21. 1. 2021).

75 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

76 Zdroj: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 15. 5. 2021).

77 Informácie poskytli MPSVaR SR a ÚHCP P PZ.

3.4. Študenti a výskumníci

V roku 2020 SR navýšila počet vládnych štipendií pre krajiny zasiahnuté konfliktom, resp. pre krajiny pôvodu migrácie z 24 na 25. Dôvodom je snaha reflektovať potrebu (aspoň čiastočného) naplnenia záväzku SR poskytnúť 550 štipendií pre utečencov do roku 2021 z tzv. Obamovho samitu („Leaders´ Summit on Refugees“ z 20. 9. 2016 v New Yorku). SR do roku 2021 poskytla 125 vládnych štipendií pre študentov z krajín zasiahnutých vojnovým konfliktom.⁷⁸

V súvislosti s výskumníkmi z krajín mimo EÚ SR v roku 2020 neprijala žiadne legislatívne zmeny ani nové opatrenia.⁷⁹

3.5. Zamedzenie sociálnemu dampingu a znižovaniu pracovných štandardov

V nadväznosti na opatrenia proti šíreniu ochorenia COVID-19 boli zo strany inšpekcie práce obmedzené výkony kontroly nelegálneho zamestnávania, ako aj kontroly dodržiavania pracovno-právnych predpisov počas prvej aj druhej vlny pandémie.⁸⁰

3.6. Ďalšie opatrenia týkajúce sa legálnej migrácie

3.6.1. Programy pracovných dovolení

Dňa 22. januára 2020 bola uznesením vlády SR č. 19 schválená Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Argentínskej republiky o programe pracovnej dovolenky.⁸¹ Programy pracovných dovolení podporujú mobilitu mladých. Umožňujú občanom SR a občanom druhej zmluvnej strany s vekovým ohraničením 18 – 35 rokov získať zjednodušeným spôsobom povolenie na pobyt a pracovné povolenie v danej krajine až na obdobie jedného roka, po splnení podmienok danej bilaterálnej zmluvy.⁸²

3.6.2. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

V roku 2020 SR pod vedením Štatistického úradu SR pokračovala v prípravách na sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2021. Sčítanie sa týka nielen občanov SR, ale aj cudzincov – občanov EÚ, ŠPTK a osôb bez štátneho občianstva.⁸³

SR si v roku 2020 uplatnila derogácie v súvislosti s opatreniami nelegislatívneho charakteru najmä vo vzťahu k aktualizácii informačných systémov, ktoré sa týkali spracovania štatistík vydaných povolení na pobyt občanom z krajín mimo EÚ podľa pohlavia a veku (čl. 6 novely⁸⁴ nariadenia

78 Zdroj: Dotazník MZVaEZ SR.

79 Informácie poskytli ÚHCP P PZ a MPSVaR SR.

80 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

81 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

82 Zdroj: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/medzinarodna-spolupraca/europska-unia/zmluvy-mobilite-mladych/> (citované 21. 1. 2021).

83 Informácie poskytol ŠÚ SR.

84 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/851 z 18. júna 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane. Nariadenie bolo publikované v Úradnom vestníku Európskej únie, L 198, 22. júna 2020.

o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane).⁸⁵ Dôvodom derogácií bola skutočnosť, že štatistiky v požadovanom členení nie je možné za SR spracovávať a poskytovať bez zásadnej úpravy zdrojového informačného systému. Počas derogačného obdobia budú viacerými útvarmi MV SR realizované implementačné opatrenia (technické aspekty týkajúce sa definícií nových položiek, špecifikácií nových štatistických reportov a variabilných zoznamov a záležitosti týkajúce sa zmluvných vzťahov s externým poskytovateľom služieb) tak, aby boli po skončení derogačného obdobia štatistiky poskytované v požadovanom členení a kvalite v súlade s nariadením.⁸⁶

3.7. Informácie o možnostiach a podmienkach legálnej migrácie

Informácie sa štátnym príslušníkom tretích krajín v roku 2020 poskytovali predovšetkým v kontexte pandémie COVID-19 a zmien, ktoré s ňou súviseli vzhľadom na cestovanie a pobyt na území SR.

3.7.1. Štátne inštitúcie

V roku 2019 SR zaviedla nový online rezervačný systém⁸⁷, ktorý umožňuje používateľovi zaregistrovať žiadosť a vytvoriť rezerváciu návštevy na pracovisku cudzineckej polície maximálne 14 dní vopred (<http://www.minv.sk/?objednavaci-system-na-ocp>). Vzhľadom na to, že ide o nový systém v rámci cudzineckej agendy, v ďalšom roku sa vylepšovala jeho efektívnosť a funkčnosť. V roku 2020 umožňoval rezervačný systém zaregistrovať žiadosť⁸⁸ a vytvoriť rezerváciu návštevy na pracovisku cudzineckej polície. Po úspešnom vytvorení rezervácie bol cudzincovi pridelený PIN kód, pomocou ktorého si na termináli vytlačí poradový lístok.⁸⁹

Z celkového počtu 75 zastupiteľských úradov (ZÚ) SR vykonávajúcich konzulárne činnosti bolo v roku 2020 výkonom vízovej agendy poverených 52 ZÚ a výkonom pobytvej agendy 57 ZÚ. Z nich sa 7 nachádza v krajinách Schengenského dohovoru (tzv. regionálne vízové centrá) a ich územná pôsobnosť pre vízovú agendu je rozdelená tak, aby pokrývali všetky členské štáty Schengenu.⁹⁰

MŠVVaŠ SR schválilo v roku 2019 *Akčný plán zlepšovania kvality podľa modelu CAF⁹¹ na roky 2019 – 2020*, ktorý vo svojej aktivite č. 4 počíta s rozvojom webstránky www.minedu.sk v anglickom jazyku. Koncom roku 2019 boli vykonané úpravy uvedenej webstránky a všetky informácie sú priebežne aktualizované. Uvedený web slúži ako informačný portál pre zahraničných uchádzačov o štúdium v SR vrátane uchádzačov z tretích krajín.⁹²

85 Zdroj: Dotazník ŠÚ SR.

86 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

87 Zdroj: <https://www.facebook.com/watch/?v=412554952783911> (citované 24. 1. 2020).

88 žiadosť o udelenie prechodného pobytu, žiadosť o obnovenie prechodného pobytu, žiadosť o registráciu práva občana Únie, žiadosť o registráciu práva na pobyt rodinného príslušníka občana Únie; žiadosť o registráciu práva na trvalý pobyt rodinného príslušníka občana Únie, žiadosť o udelenie trvalého pobytu na 5 rokov, žiadosť o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, žiadosť o udelenie dlhodobého pobytu

89 Informácie poskytol ÚHCP P PZ.

90 Informácie poskytol MZVaEZ SR.

91 spoločný systém hodnotenia kvality

92 Informácie poskytl MŠVVaŠ SR.

3.7.2. Medzinárodné organizácie a občiansky sektor

Migračné informačné centrum (MIC) IOM, ktoré financuje fond AMIF⁹³, poskytlo v Bratislave a Košiciach v roku 2020 13 556 osobných, telefonických alebo e-mailových konzultácií o pobyte, rodine, zamestnaní, podnikaní, vzdelávaní či občianstve v SR. Poradenské služby MIC celkovo využilo 8 237 klientov, ktorí pochádzali najmä z Ukrajiny, Ruskej federácie, Srbska, Indie, USA a Iránu. Počet klientov MIC v roku 2020 medziročne narástol o vyše 2 000. Jeden z najväčších záujmov klientov a verejnosti zaznamenali nové *video návody*⁹⁴, ako vyplniť žiadosti o prechodný a trvalý pobyt cudzincov na Slovensku, ako postupovať pri ich podávaní a aké povinnosti pre žiadateľov vyplývajú z jednotlivých typov pobytu. V roku 2020 si informácie na webovej stránke MIC www.mic.iom.sk vyhľadalo 408 852 návštevníkov a stránka zaznamenala 1 230 087 zobrazení.⁹⁵ MIC vytvorilo na stránke *informačnú sekciu o opatreniach SR proti šíreniu COVID-19*⁹⁶ a o vplyve týchto opatrení na pobyt, prácu a ďalšie oblasti života cudzincov na Slovensku. Informácie o protipandemických opatreniach v SR boli aktualizované a dostupné v angličtine, ruštine a slovenčine.⁹⁷ MIC rozšírilo svoje poradenstvo aj o *online webináre*⁹⁸, na ktorých informovalo a odpovedalo na otázky záujemcov o vplyve protipandemických opatrení na pobyt cudzincov na Slovensku, o rodinných dávkach, o ktoré môžu požiadať cudzinci, o prvých krokoch pre zahraničných študentov či o podmienkach manželstva a zlúčenia rodiny cudzincov na Slovensku (pozri **časť 6.1.**).⁹⁹

Služby webovej aplikácie *Visa Check*¹⁰⁰ v roku 2020 využilo 3 905 klientov zo 137 krajín a služby webovej aplikácie *Work Permit Check*¹⁰¹ 2 190 klientov. Aplikácie MIC ponúkajú informácie pre cudzincov z ktorejkoľvek krajiny sveta, ktorí chcú prísť na Slovensko a chcú zistiť, či potrebujú víza na vstup do SR a aký druh pobytu si vyžaduje štúdium, práca či podnikanie na Slovensku.¹⁰²

V roku 2020 bol sfinalizovaný aj nadnárodný webový portál *Podunajský kompas* (angl. Danube Compass)¹⁰³, ktorý vznikol v roku 2018. Ide o viacjazyčnú internetovú stránku, ktorá na jednom mieste sústreďuje informácie o pobyte, vzdelávaní sa, podnikaní, hľadaní si práce či učení sa úradného jazyka novej krajiny pre všetkých 8 krajín zapojených v projekte: Českú republiku, Chorvátsko, Maďarsko, Nemecko, Rakúsko, Slovenskú republiku, Slovinsko a Srbsko.¹⁰⁴

93 Názov projektu: Migračné informačné centrum IOM na podporu integrácie cudzincov na Slovensku (Fáza X). Kód projektu: SK 2019 AMIF SC2.1/2. Trvanie projektu: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2021. MIC je poradenské centrum Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM). Od roku 2006 poskytuje cudzincom služby, ktorými pomáha pri ich sociálnej, ekonomickej a kultúrnej integrácii na Slovensku. Poskytuje im komplexné integračné, sociálne a pracovné poradenstvo, podporuje ich inklúziu na trh práce, organizuje pre nich otvorené kurzy slovenského jazyka a kurzy sociálnej a kultúrnej orientácie, a sprostredkúva im dôležité informácie o živote na Slovensku a podporuje komunitný život cudzincov.

94 Dostupné na: https://www.youtube.com/playlist?list=PLgWkt_s8RCEoD00O6S0Wkk_r9uzx4a-fo (citované 17. 5. 2021).

95 Informácie poskytli OZP SEP MV SR a Úrad IOM v SR.

96 Dostupné na: <https://www.mic.iom.sk/sk/novinky/639-covid-19-opatrenia.html> (citované 20. 5. 2021).

97 Dostupné na: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 20. 5. 2021).

98 Dostupné na: https://www.youtube.com/playlist?list=PLgWkt_s8RCEoydcuiTRYbH3g9TYe_C9zu (citované 20. 5. 2021).

99 Dostupné na: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 20. 5. 2021).

100 Dostupné na: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 20. 5. 2021).

101 Dostupné na: <https://www.mic.iom.sk/workcheck/sk/domov/> (citované 20. 5. 2021).

102 Dostupné na: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 20. 5. 2021).

103 Webový portál je výstupom medzinárodného projektu *Podunajská informačná platforma pre ekonomickú integráciu migrantov* (Danube Region Information Platform for Economic Integration of Migrants – DRIM) v rámci schémy EÚ Interreg Danube Transnational Programme 2014 – 2020. Za SR je spoluriešiteľom projektu Ústav etnológie Slovenskej akadémie vied.

104 Zdroj: <http://sk.danubecompass.org/?lang=sk> (citované 16. 5. 2021).

04

Medzinárodná ochrana

V roku 2020 zostáva počet žiadostí o udelenie azylu a udelených foriem medzinárodnej ochrany v SR nízky v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Väčšina z celkového počtu 282 žiadostí patrila osobám z Afganistanu, Maroka, Sýrie, Alžírsku a Turecka. Deväť žiadostí o azyl podali maloletí bez sprievodu, ktorí pochádzali prevažne z Afganistanu a zo Sýrie. Azyl bol v roku 2020 udelený spolu 11 žiadateľom z Líbye, Afganistanu, Ruska, Tuniska a Turecka. Doplnkovú ochranu poskytla SR v tom istom období 27 osobám, z ktorých podobne ako v predchádzajúcom roku väčšina pochádzala z Afganistanu. V roku 2020 sa SR nezapojila do relokačných či presídľovacích aktivít.

Systém medzinárodnej ochrany v SR sa v roku 2020 prispôboval najmä dopadom pandémie COVID-19. Dublinské transfery boli na jar pozastavené v súvislosti so zavedenými celoplošnými protipandemickými opatreniami, vrátane uzatvorenia medzinárodných letísk SR.

Aj v roku 2020 sa SR vo svojich politikách hlásila k podpore riešenia príčin neregulárnej a nútenej migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu. Konkrétne sa Slovensko zaujímalo najmä o migračnú situáciu na území Grécka, kde sa nachádza niekoľko tisíc maloletých bez sprievodu. Diskutovaná bola možnosť dobrovoľne relokovať skupinu takýchto detí na územie SR. SR zároveň ponúkla Grécku na riešenie aktuálnej migračnej situácie finančnú a humanitárnu pomoc, ako aj vyslanie členov pohraničnej a cudzineckej polície.

V legislatívnej oblasti SR schválila v novembri 2020 *novelu zákona o zdravotnom poistení s účinnosťou od 1. januára 2021*. Novela zákona presunula povinnosť úhrady zdravotnej starostlivosti za ŠPTK, ktorým sa poskytuje doplnková ochrana, a ktorí nie sú verejne zdravotne poistení, z Ministerstva vnútra SR na zdravotnú poisťovňu.

Migračný úrad MV SR pokračoval v spolupráci so Slovenskou humanitnou radou v rámci nového projektu *Efektívne služby žiadateľom o azyl v SR III*. Pripravil tiež publikáciu *Skúsenosti v oblasti sociálnej práce v azylových zariadeniach* o praxi sociálnych pracovníkov a kultúrnych mediátorov, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu so žiadateľmi o azyl. Publikácia obsahuje konkrétne príklady z praxe či prípadové štúdie týkajúce sa dvoch komunít umiestnených v azylových zariadeniach MÚ MV SR v minulosti.

4.1. Štatistiky a trendy

V porovnaní s celoeurópskym priemerom SR dlhodobu zaznamenáva nízke počty žiadostí o azyl a udelených foriem medzinárodnej ochrany^{105, 106}. Za posledných päť rokov sa tento trend nezmenil, hoci počet žiadostí o azyl sa mierne zvyšoval.¹⁰⁷ V roku 2020 bolo na Slovensku podaných 282 žiadostí o udelenie azylu (z toho 267 prvých a 15 opakovaných žiadostí) v porovnaní s 232 žiadosťami v roku 2019, so 178 žiadosťami v roku 2018, 166 žiadosťami podanými v roku 2017 a 146 žiadosťami v roku 2016. Najviac žiadateľov o azyl v roku 2020 pochádzalo z Afganistanu, Maroka, Sýrie, Alžírsku a Turecka (pozri **Tabuľku 13** v prílohe). Deväť žiadostí o azyl podali maloletí bez sprievodu, ktorí pochádzali prevažne z Afganistanu a zo Sýrie (pozri **Tabuľku 18** v prílohe).

Azyl v roku 2020 udelila SR spolu 11 osobám z Líbye, Afganistanu, Ruska, Tuniska a Turecka. Doplnkovú ochranu poskytla SR v tom istom období 27 osobám, z ktorých bola podobne ako v predchádzajúcom roku väčšina z Afganistanu. V 79 prípadoch SR rozhodla o neudelení azylu a v 21 prípadoch o neposkytnutí doplnkovej ochrany. V roku 2020 SR udelila občianstvo 14 osobám s medzinárodnou ochranou (pozri **Tabuľku 13** v prílohe).¹⁰⁸

Žiadosti o azyl a medzinárodná ochrana v SR v rokoch 2016 – 2020

Ukazovateľ	2016	2017	2018	2019	2020
Žiadatelia o azyl (z toho prvé žiadosti)	146 (99)	166 (153)	178 (155)	232 (214)	282 (267)
Udelený azyl	167	29	5	9	11
Poskytnutá doplnková ochrana	12	25	37	19	27
Udelené štátne občianstvo	3	6	18	9	14

¹⁰⁵ Zdroj: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics#Decisions_on_asylum_applications (citované 12. 5. 2021).

¹⁰⁶ Zdroj: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_statistics (citované 12. 5. 2021).

¹⁰⁷ Zdroj: Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

¹⁰⁸ Zdroj: Štatistická správa Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – rok 2020. Dostupné na: <http://www.minv.sk/?statistiky-20> (citované 16. 4. 2021).

4.2. Národné politiky a legislatíva

SR schválila v novembri 2020 *novelu zákona o zdravotnom poistení*¹⁰⁹ s účinnosťou od 1. januára 2021. Novela zákona presunula povinnosť úhrady zdravotnej starostlivosti za ŠPTK, ktorým sa poskytuje doplnková ochrana, a ktorí nie sú verejne zdravotne poistení, z Ministerstva vnútra SR na zdravotnú poisťovňu s najväčším počtom poisťencov. Na túto poisťovňu zároveň prešla aj povinnosť vydávať nárokové preukazy pre danú skupinu osôb. Poisťovni bude uhrádzané výdavky refundovať Ministerstvo zdravotníctva SR.¹¹⁰

V decembri 2020 SR tiež schválila *Národnú stratégiu očkovania proti ochoreniu COVID-19 v podmienkach Slovenskej republiky*¹¹¹, ktorá zaradila očkovanie azylantov do tretej zo štyroch plánovaných fáz očkovania obyvateľstva na Slovensku.¹¹² (Poznámka autoriek: Začiatkom roka 2021 došlo k zmene očkovacej stratégie, v ktorej sa špecificky očkovanie azylantov neuvádza.)

SR sa aj v roku 2020 vo svojich politikách hlásila k podpore riešenia príčin neregulárnej a nútenej migrácie v krajinách pôvodu a tranzitu. Konkrétne sa Slovensko zaujímalo najmä o migračnú situáciu na území Grécka, kde sa nachádza niekoľko tisíc maloletých bez sprievodu. SR diskutovala o možnosti dobrovoľne relokovať skupinu takýchto detí na svoje územie¹¹³ a ponúkla Grécku na riešenie aktuálnej migračnej situácie finančnú a humanitárnu pomoc, ako aj vyslanie členov pohraničnej a cudzineckej polície¹¹⁴.

4.3. Prijímanie a starostlivosť o žiadateľov o azyl

Systém medzinárodnej ochrany v SR sa v roku 2020 prispôboval najmä dopadom pandémie COVID-19. Počas roka prijala SR viacero zmien a interných postupov, ktorých cieľom bolo zabezpečiť dodržiavanie protipandemických opatrení proti šíreniu ochorenia (napr. obmedzenie pohybu, karanténne opatrenia, izolovanie osôb s pozitívnym výsledkom, obmedzenie aktivít v zariadení, dezinfekcia).¹¹⁵

Stav prijímacích a ďalších kapacít v zariadeniach SR, ktoré sú určené pre žiadateľov o azyl, bol v roku 2020 stabilný. Na jeseň 2020 SR opätovne sprevádzkovala integračné stredisko vo Zvolene, ktorého účelom je pomôcť osobám po udelení medzinárodnej ochrany pri ich integrácii do slovenskej spoločnosti. Zariadenie má dvanásť bytov s kapacitou 25 osôb s možnosťou rozšírenia na 35 osôb.¹¹⁶

V roku 2020 sa SR nezapojila do žiadnych európskych alebo bilaterálnych relokačných aktivít (pozri **Tabuľku 14** v prílohe). Rovnako SR nerealizovala žiadny presídľovací alebo iný program prijímania utečencov z krajín mimo EÚ (pozri **Tabuľku 15** v prílohe), ani špeciálny humanitárny

transfer utečencov cez svoje územie (pozri **Tabuľku 16** v prílohe).¹¹⁷

Dublinské transfery boli na jar 2020 pozastavené v súvislosti s celoplošnými protipandemickými opatreniami, ktoré zaviedla vláda Slovenskej republiky, vrátane uzatvorenia medzinárodných letísk SR.¹¹⁸

Migračný úrad MV SR, ktorý na Slovensku zodpovedá za oblasť medzinárodnej ochrany a integrácie utečencov, pripravil publikáciu *Skúsenosti v oblasti sociálnej práce v azylových zariadeniach*¹¹⁹ o praxi sociálnych pracovníkov a kultúrnych mediátorov, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu so žiadateľmi o azyl. Publikácia obsahuje konkrétne príklady z praxe či prípadové štúdie týkajúce sa dvoch komunít umiestnených v azylových zariadeniach MÚ MV SR v minulosti.¹²⁰

Migračný úrad pokračoval v úzkej spolupráci s mimovládnyimi organizáciami, a to najmä v rámci projektov financovaných z prostriedkov EÚ. V roku 2020 implementovala mimovládna organizácia Slovenská humanitná rada nový dvojročný projekt *Efektívne služby žiadateľom o azyl v SR III*¹²¹. V rámci projektu sa poskytovali základné a doplnkové služby pre všetkých žiadateľov o azyl vrátane tých, ktorí sa nachádzali v azylových zariadeniach. Špecifická pozornosť bola venovaná potrebám zraniteľných osôb. Medzi doplnkové služby patrila výučba slovenského jazyka, psychologické poradenstvo, sociálna práca, voľnočasové aktivity a pod.¹²²

Pokračoval aj národný projekt *Budovanie kapacít v oblasti azylu*¹²³, ktorý je financovaný z AMIF a bude trvať do konca roka 2021. Vzhľadom na pandemické opatrenia nebolo možné organizovať žiadne školenia, nakoľko si vyžadujú fyzickú prítomnosť účastníkov (supervízia a psychosociálne výcviky). Prebiehala kontrola kvality preložených tréningových modulov EASO.¹²⁴

Vzdelávanie zamestnancov MÚ MV SR prebiehalo opäť najmä cez EASO tréningové moduly. V roku 2020 boli vyškolení spolu traja národní školitelia, konkrétne pre tieto EASO moduly: Vedenie pohovorov so zraniteľnými osobami, Vedenie pohovorov s deťmi a Medicínske informácie o krajine pôvodu (Med COI). V roku 2020 boli zároveň realizované 4 národné školenia pre spolu 43 účastníkov, a to pre tieto moduly: Informácie o krajine pôvodu (3 účastníci), Spoločný európsky azylový systém (27 účastníkov), Inklúzia (10 účastníkov) a Med COI online (3 účastníci). Na školiacich webinároch EASO sa zúčastnili ďalší dvaja účastníci, konkrétne k témam: EASO Webinár o komunikácii a poskytovaní informácií žiadateľom o azyl a EASO Webinár o vedení pohovorov na diaľku. Zamestnanci MÚ MV SR sa v roku 2020 zapojili aj do pilotného projektu EASO Nástroj pre analyzovanie školiacich potrieb (ETNAT).¹²⁵

109 Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Dostupný na: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2020-393> (citované 21. 1. 2021).

110 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

111 Dostupné na: https://www.health.gov.sk/Zdroje/?Sources/tlacove_spravy/covid-19/Strategia-ockovania-COVID-19.pdf (citované 21. 1. 2021).

112 Zdroj: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25588/1> (citované 3. 2. 2021).

113 Zdroj: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=slovenska-republika-nadalej-podporuje-riesenie-pricin-migracie-v-krajinach-povodu> (citované 16. 4. 2021).

114 Zdroj: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=slovensko-je-pripravene-pomoc-grecku-s-riesenim-migracnej-krizy> (citované 16. 4. 2021).

115 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR a ÚHCP P PZ.

116 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

117 SR vykonáva od roku 2009 v spolupráci s UNHCR a IOM špeciálny humanitárny transfer utečencov. Posledná trilaterálna *Dohoda medzi vládou SR, UNHCR a IOM o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu cez SR*, bola uzatvorená 18. novembra 2015.

118 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

119 Dostupné na: https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=migracny-urad-vydal-publikaciju-o-socialnej-praci-v-azylovych-zariadeniach&subor_spravy=394499 (citované 16. 4. 2021).

120 Dostupné na: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=migracny-urad-vydal-publikaciju-o-socialnej-praci-v-azylovych-zariadeniach> (citované 16. 4. 2021).

121 Kód projektu: SK 2019 AMIF SC1.1/1. Trvanie projektu: 1. 1. 2020 – 31. 12. 2021. Výška grantu: 1 189 773,62 EUR. Financovanie: AMIF a štátny rozpočet SR.

122 Informácie poskytol OZP SEP MV SR.

123 Kód projektu: SK 2018 AMIF SC1.1. Trvanie projektu: 1. 1. 2019 – 31. 12. 2021. Výška grantu: 41 553,08 EUR. Financovanie: AMIF a štátny rozpočet SR.

124 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

125 Zdroj: Dotazník MÚ MV SR.

4.4. Súdne rozhodnutia na národnej a európskej úrovni

SR kontinuálne aplikuje judikatúru Súdneho dvora EÚ, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva pri svojej rozhodovacej činnosti pri udeľovaní medzinárodnej ochrany a národných ochranných statusov. V roku 2020 však SR neevidovala také rozhodnutia týchto inštitúcií, ktoré by mali zásadný vplyv na tvorbu národných politík v tejto oblasti.¹²⁶

4.5. Spolupráca na úrovni členských štátov EÚ a V4

V rámci multilaterálnej spolupráce sa realizovali pravidelné online rokovania s krajinami V4 pod predsedníctvom Poľskej republiky na rôznej úrovni. Výstupom spoločnej aktivity V4 boli v roku 2020 dva listy ministrov vnútra adresované EK v súvislosti s Novým paktom o migrácii a azyle. SR aj prostredníctvom MÚ MV SR aktívne participovala na negociáciách o legislatívnych návrhoch predstavených Európskou komisiou spolu s Novým paktom o migrácii a azyle.

Vzhľadom na zhoršujúcu sa pandemickú situáciu boli v roku 2020 obmedzené vyslania národných expertov do Podporných tímov EASO (AST) pôsobiacich v členských štátoch EÚ vystavených migračnému tlaku. Napriek tomu však bolo v roku 2020 uskutočnených 6 vyslaní (2 do Grécka, 2 na Maltu, 1 na Cyprus a 1 do Talianska).¹²⁷

O integrácii osôb s udelenou medzinárodnou ochranou a aktivitách na zvyšovanie povedomia o nútenej migrácii sa dočítate v **časti 6.1.** a **6.3.**

Maloletí a ďalšie zraniteľné skupiny

V oblasti opatrení zameraných na zraniteľné skupiny migrantov vrátane ochrany a starostlivosti o maloletých nedošlo v SR v roku 2020 k zásadným úpravám v politikách alebo v legislatíve. Hoci počet umiestňovaných MBS do zariadení v SR od roku 2018 narástol viac ako štvornásobne, počet MBS žiadajúcich o azyl klesá a ich dobrovoľné odchody zo zariadenia zostávajú aj naďalej výzvou. V súvislosti s pandémiou vírusu COVID-19 bola zriadená dočasná skupina pre MBS v CDR Kolárovo, určená na absolvovanie karanténneho obdobia. MIC IOM pokračovalo v poskytovaní poradenstva pre MBS v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK) vrátane individuálneho právneho poradenstva, kurzu slovenského jazyka, sociálnej a kultúrnej orientácie.

5.1. Maloletí bez sprievodu

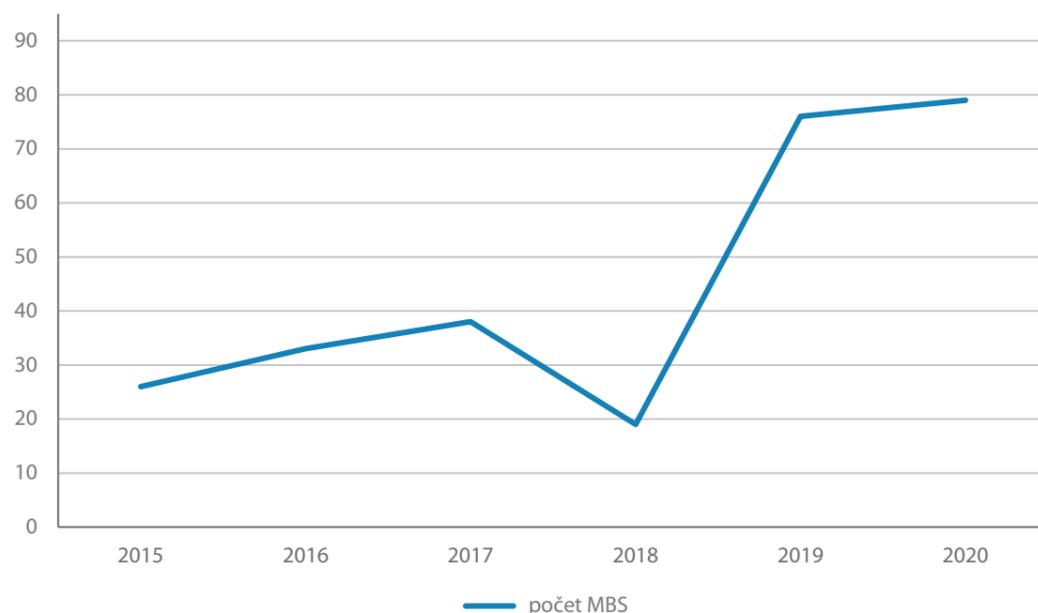
Štatistiky a trendy

Počet maloletých bez sprievodu v SR v priebehu rokov 2015 – 2020 postupne narastal. Počas roka 2020 bolo na území SR do zariadení SPODaSK umiestnených 79 nových maloletých bez sprievodu¹²⁸, ktorí pochádzali najmä z Afganistanu, Sýrie, Líbye, Pakistanu, Bangládeša a Ghany. Toto číslo predstavuje len mierny nárast oproti roku 2019, keď bol celkový počet nových maloletých bez sprievodu v SR 76. V porovnaní s rokmi 2015 až 2018 ide však o pomerne významný nárast, nakoľko počet nových MBS bol 19 v roku 2018, 38 v roku 2017, 36 v roku 2016 a 26 v roku 2015 (pozri **Graf 1** a **Tabuľku 17** v prílohe).

¹²⁸ Celkovo orgány SPODaSK v roku 2020 evidovali 89 MBS (z nich 4 dievčatá).

¹²⁶ Informácie poskytol MÚ MV SR.

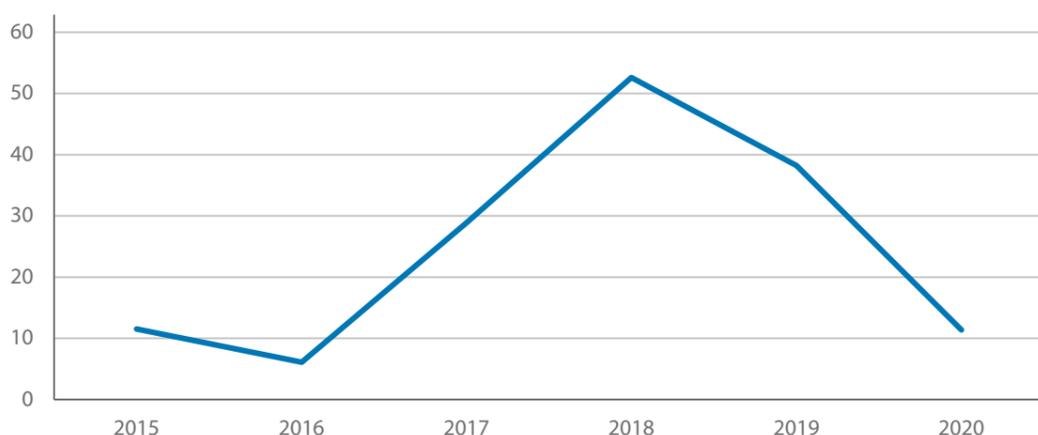
¹²⁷ Informácie poskytol MÚ MV SR.

Graf 1: Maloletí bez sprievodu v SR 2015 – 2020

Zdroj: MPSVaR SR

Celkovo bolo v roku 2020 evidovaných v CDR Medzilaborce 89 MBS. Z tohto počtu v roku 2020 opustilo zariadenie dobrovoľne na neznáme miesto 66 maloletých (pozri **Tabuľku 17**).

O azyl v roku 2020 požiadalo 9 MBS, čo predstavuje 11,4 % z celkového počtu novoumiestnených MBS do zariadenia SPODaSK (pozri **Tabuľku 18**). Je to pokles oproti predchádzajúcemu roku, v ktorom žiadalo o vstup do azylovej procedúry 29 MBS (38,2 %). Percentuálny podiel MBS žiadajúcich o azyl na celkovom počte MBS umiestnených do zariadenia tak od roku 2018 klesá (pozri **Graf 2**).

Graf 2: Podiel MBS žiadajúcich o azyl na celkovom počte umiestnených v zariadeniach SPODaSK v období 2015 – 2020

Zdroj: MÚ MV SR a MPSVaR SR.

Politiky, legislatíva a opatrenia

V legislatívnej oblasti zameranej na zraniteľné skupiny migrantov vrátane ochrany a starostlivosti o maloletých nedošlo v SR v roku 2020 k zásadným úpravám. Zmenou bolo, že podľa zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov MPSVaR SR v rozsahu svojej pôsobnosti okrem iného určilo subjekty hospodárskej mobilizácie, kde boli zaradené aj Centrá pre deti a rodiny (ďalej len „CDR“).

V oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) bolo nevyhnutné napriek pandémie vírusu COVID-19 zabezpečiť výkon starostlivosti o MBS v čo najvyššej možnej miere. Z toho dôvodu bolo pripravené nariadenie vlády SR¹²⁹, ktoré umožnilo orgánom SPODaSK a centrá pre deti a rodiny reagovať na negatívny alebo pozitívny vývoj epidemiologickej situácie. Toto nariadenie bolo uplatňované výlučne počas mimoriadnej situácie a v období bezprostredne nasledujúcom po skončení mimoriadnej situácie, pričom sa priamo v nariadení navrhuje dĺžka tohto obdobia vo vzťahu k jednotlivým opatreniam. V nariadení sa takto upravili možné zmeny v usporiadaní samostatných skupín CDR – podmienky prijímania, zabezpečenia izolácie, karanténne skupiny, ale aj vykonávanie odborných metód pre tieto deti.¹³⁰

MBS boli v súvislosti s COVID-19 zaradené k skupinám osôb, u ktorých sa zabezpečovala včasná identifikácia novej pozitivity formou testovania PCR testami alebo neskôr AG testami. Testovanie v prvej vlne zabezpečovalo CDR. V neskoršom období ho realizovali policajné zložky v rámci prvotných úkonov s MBS.¹³¹

S cieľom eliminovať riziko možného prenosu a šírenia ochorenia COVID-19 bola od 1. 12. 2020 zriadená ďalšia karanténna skupina pre MBS v CDR Kolárovo s kapacitou pre 8 MBS. Do nej boli dočasne umiestňovaní MBS na obdobie do potvrdenia negatívneho výsledku na prítomnosť vírusu a skončenia karanténneho pobytu. Následne boli MBS prevezení z CDR Kolárovo do CDR Medzilaborce.¹³²

Opatrenia na zabránenie šírenia vírusu COVID-19 spôsobili zmeny aj v internej metodike práce s MBS. Vyučovanie slovenského jazyka sa uskutočňovalo prevažne dištančnou formou, rovnako vyučovanie u detí zaradených do školského systému prebiehalo najmä online. Tlmočenie sa realizovalo prostredníctvom konferenčného hovoru, prípadové konferencie sa konali za prísnych epidemiických opatrení a obmedzil sa kontakt s cudzími osobami. Okrem toho boli niektoré možnosti práce s MBS (zaradenie do školy, socializácia, interakcia s vrstovníkmi atď.) v dôsledku pandemickej situácie výrazne limitované.¹³³

MIC IOM aj v roku 2020 pokračovalo v poradenstve pre maloletých bez sprievodu v zariadeniach SPODaSK. Celkovo poskytlo 75 osobám služby, ktoré zahŕňali najmä kurzy slovenského jazyka, individuálne právne poradenstvo a zapojenie kultúrneho mediátora MIC IOM do integračných opatrení, sociálnej a kultúrnej orientácie pre MBS.¹³⁴

129 Nariadenie vlády SR č. 115/2020 Z. z. zo 7. mája 2020 o niektorých opatreniach na zabezpečenie výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, upravené 17. júna 2020 vyhlásené v súvislosti s ochorením COVID-19.

130 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

131 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

132 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

133 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

134 Informácie poskytol Úrad IOM v SR.

5.2. Maloletí migranti

V oblasti opatrení zameraných na maloletých migrantov nenastal v roku 2020 žiaden nový vývoj. Rovnako nenastali zmeny ani v oblasti politik alebo legislatívy týkajúcich sa zraniteľných skupín¹³⁵.

Významnou pre túto oblasť bola šiesta monitorovacia správa o stave ľudských práv na Slovensku – Správa ECRI o Slovenskej republike (pozri **kapitola 6**), z ktorej vyplývajú pre SR viaceré odporúčania. Správa vyzýva, aby SR zabezpečila fungujúci systém, ktorý umožní deťom migrantov naučiť sa po slovensky. Podľa správy školy využívajú finančné prostriedky určené na výučbu slovenčiny pre deti migrantov iba vo veľmi obmedzenej miere, pričom bezplatné kurzy slovenského jazyka nie sú dostupné. Rovnako správa vyjadruje obavu, či zavedenie povinnosti zaregistrovať pobytový štatút rodičov pri zápise do školy, ktorá platí od roku 2019, neodrádza neregulárnych migrantov od zápisu ich detí. Správa však zároveň konštatuje, že orgány (SR) informovali, že napriek tomu nebolo ani jednému dieťaťu odopreté prijatie do školy. Okrem toho, pre nedostatok miest v zariadeniach starostlivosti o deti majú rodiny migrantov problém aj so zabezpečením starostlivosti o ich maloleté deti, čo môže viesť k štruktúrálnej diskriminácii žien – cudziničiek, ktoré si tak nemôžu nájsť zamestnanie. Vo svojom stanovisku k správe ECRI, ktoré tvorí integrálnu súčasť správy, SR uvádza, že v zmysle Programového vyhlásenia vlády SR na obdobie rokov 2020 – 2024, vláda SR bude brať osobitný zreteľ aj na žiakov s odlišným materinským jazykom od vyučovacieho jazyka v škole. Vláda zaradí nedostatočné ovládanie vyučovacieho jazyka školy medzi kritériá špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb a zároveň zabezpečí týmto žiakom dostatočnú podporu. Takisto zabezpečí skvalitnenie odbornej prípravy, kontinuálneho vzdelávania a osobného rozvoja pedagógov a odborných zamestnancov vyučujúcich na školách s vyučovacím jazykom alebo s vyučovaním jazyka národnostných menšín s dôrazom na princípy inkluzívneho vzdelávania, interkultúrneho a interetnického dialógu.¹³⁶

Nedostatky vo vzdelávaní detí migrantov boli zdôraznené aj v správe MIPEX 2020. Podľa MIPEX pre deti migrantov neexistujú žiadne integračné stratégie a podpora. Školy nedostávajú žiadnu podporu pri sociálnej integrácii a deťom migrantov poskytujú vo vzdelávacom procese nedostatočnú pomoc. Rovnako ako správa ECRI, aj MIPEX upozorňuje na fakt, že iba deti migrantov s oprávneným pobytom majú prístup k úplnému vzdelaniu a všeobecnej podpore znevýhodnených študentov.¹³⁷ V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v súlade s § 146 ods. 2 zákona č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) sa výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách poskytuje deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky. Ak dieťa nemá legálny pobyt na území SR, školská legislatíva sa na neho nevzťahuje.¹³⁸

Podľa štatistík Centra vedecko-technických informácií SR k 15. septembru 2019 (teda v školskom roku 2019/2020) bolo v materských školách v SR 633 detí – ŠPTK, na základných školách (štátne, cirkevné aj súkromné) 2 686 detí – ŠPTK, v špeciálnych materských a základných školách 25 detí – ŠPTK a na stredných školách (štátne, cirkevné aj súkromné) 1 662 detí – ŠPTK.¹³⁹

¹³⁵ Tejto oblasti sa čiastočne dotklo Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o zabezpečení programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi (pozri kapitolu 10).

¹³⁶ Zdroj: Správa ECRI o Slovenskej republike (šiesta monitorovací cyklus), dostupné na: <https://rm.coe.int/ecri-6th-report-on-the-slovak-republic/1680a0a08a> (citované 27. 4. 2021).

¹³⁷ Zdroj: Solano, Giacomo & Huddleston, Thomas (2020). Migrant Integration Policy Index 2020. Barcelona/ Brussels: CIDOB and MPG, časť o Slovenskej republike dostupná na: <https://www.mipex.eu/slovakia> (citované 27. 4. 2021).

¹³⁸ Informácia poskytnutá e-mailom dňa 6. 11. 2020 Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR k štúdiu EMN o Opatreniach pre neregulárnych migrantov dlhodobo zotrvávajúcich v krajine: prax a výzvy (2020)

¹³⁹ Dostupné na: https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/zber-udajov/vykazy-typu-skol-msvvs-sr.html?page_id=9989 (citované 4. 5. 2021). Súčasťou štatistík sú aj občania Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska.

5.3. Ďalšie zraniteľné skupiny

MÚ MV SR vytvára v azylových zariadeniach vhodné podmienky na ubytovanie cudzincov a starostlivosť o nich, pritom zohľadňuje osobitné potreby zraniteľných osôb zistené na základe individuálneho posúdenia ich stavu; vhodnými podmienkami sa rozumie aj prijímanie primeraných opatrení na zabránenie útokom a násiliu, ako aj poskytnutie ochrany obetiam obchodovania s ľuďmi.

V roku 2020 nedošlo k legislatívnej ani organizačnej zmene v oblasti príjmu zraniteľných žiadateľov o udelenie azylu. V azylových zariadeniach boli v roku 2020 umiestnené v rámci identifikovanej zraniteľnosti zdravotne postihnuté osoby, staršie osoby, osamelí rodičia s maloletými deťmi, osoby s duševnou poruchou. MÚ MV SR pripravil publikáciu *Skúsenosti v oblasti sociálnej práce v azylových zariadeniach*¹⁴⁰ o praxi sociálnych pracovníkov a kultúrnych mediátorov, ktorá sa venuje aj práci so zraniteľnými skupinami.

Vzdelávanie zamestnancov v tejto oblasti prebiehalo opäť najmä cez EASO tréningové moduly. V roku 2020 boli vyškolení národní školitelia pre EASO moduly: Vedenie pohovorov so zraniteľnými osobami a Vedenie pohovorov s deťmi.

Skúsenosti získané z vyslania národného experta do Podporného tímu EASO na Malte budú využité v rámci revidovania vlastného nástroja MÚ MV SR na identifikáciu zraniteľnosti žiadateľa o udelenie azylu.

OZ Qualed sa podieľalo na projekte Posttraumatická integrácia – základná psychosociálna pomoc a intervencia pre migrantov. Hlavným cieľom projektu je zvýšiť povedomie o možnosti posttraumatickej stresovej poruchy medzi utečencami a žiadateľmi o azyl, o jej symptómoch či možnostiach základnej duševnej intervencie. Materiál je dostupný online, aj ako mobilná aplikácia¹⁴¹.

¹⁴⁰ Dostupné na: https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=migracny-urad-vydal-publikaciu-o-socialnej-praci-v-azylovych-zariadeniach&subor_spravy=394499 (citované 16. 4. 2021).

¹⁴¹ Dostupné na: <https://posttraumatic-integration.eu/sk/project/> (citované 9. 7. 2021)

06

Integrácia

Na začiatku roka 2020 pokračovali práce na aktualizácii dokumentu Integrovaná politika SR (aktualizácia prebiehala so zacielením na trh práce), avšak z dôvodu pandémie COVID-19 boli dočasne pozastavené. Integrácii cudzincov je venovaná časť v pripravovanej Migračnej politike SR na obdobie rokov 2021 – 2025.

V súvislosti s pandemiou COVID-19 boli prijaté viaceré legislatívne opatrenia, ktorých cieľom bolo zmiernenie sociálnych dopadov pandémie na občanov SR ako aj na cudzincov. Išlo najmä o poskytovanie tzv. pandemického rodičovského príspevku a poskytovanie rodičovského príspevku v čase trvania krízovej situácie.

V oblasti predchádzania diskriminácie bola dokončená koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024, ktorá identifikovala viaceré úlohy zamerané špecificky aj na oblasť migrácie a medzinárodnej ochrany. Boj proti extrémizmu a xenofóbii bol aj predmetom odporúčaní šiestej monitorovacej správy Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii (ECRI) o stave ľudských práv na Slovensku.

Dôležitou súčasťou opatrení na podporu integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín boli aj v roku 2020 projekty rôznych organizácií ako napríklad poskytovanie poradenstva a jazykových kurzov prostredníctvom IOM, Mareena, o. z., či Ligy za ľudské práva. Mnohé aktivity sa presunuli do online priestoru, konzultácie boli poskytované najmä telefonicky alebo e-mailom. S cieľom odbúravania predsudkov a stereotypov sa napriek pandémie uskutočnilo niekoľko online diskusií, premietaní filmov a predstavení.

Na miestnej úrovni bola vypracovaná koncepcia sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030, ktorá ako prvý dokument v tejto oblasti definuje cudzincov ako samostatnú cieľovú skupinu. Z mimovládnych organizácií sa integrácii cudzincov na miestnej úrovni aj naďalej venovala napríklad Liga za ľudské práva (HRL) prostredníctvom projektu Ka-paCity, ktorá sa zapojila aj do nového trojročného celoeurópskeho projektu Úspešná integrácia migrantov v regiónoch, za účasti Českej republiky, Nemecka a Belgicka. Rovnako sa tejto téme venovalo aj CVEK, ktoré v rámci Výskumu integrácie cudzincov – bariéry, nástroje a postoje vydalo správu Cudzinci ako obyvatelia miest – zistenia z výskumu. Okrem toho CVEK vypracovalo v rámci projektu mesta Nitra COMIN Situačnú analýzu migrácie a možností integrácie cudzincov v meste Nitra.

V oblasti politik a legislatívy súvisiacej s integráciou osôb s udelenou medzinárodnou ochranou nenastal v roku 2020 žiaden nový vývoj. V rámci aktivít zameraných na podporu ich integrácie, ako aj na odbúravanie predsudkov a stereotypov o migrácii a azyle pokračovala realizácia viacerých projektov implementovaných štátnymi inštitúciami alebo mimovládnyimi organizáciami. Online formou sa obnovilo uvádzanie divadelnej hry „DOMOV (kde je ten tvoj?)“. Uskutočnil sa napr. multizánrový a multikultúrny festival Fjúžn, alebo filmový festival Jeden svet.

6.1. Integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín

6.1.1. Politiky a legislatíva

Na začiatku roka 2020 pokračovalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR s prípravou a zbieraním údajov k príprave novej integračnej politiky špecificky zameranej na integráciu na trhu práce. Táto úloha súvisela s naplňaním dlhodobého opatrenia „Aktualizácia dokumentu Integrovaná politika SR“ vyplývajúceho zo Stratégie pracovnej mobility cudzincov v SR.¹⁴²

V tejto súvislosti sa 31. 1. 2020 uskutočnilo tematické stretnutie EMN¹⁴³, ktorého cieľom bolo prediskutovať s kľúčovými aktérmi ich skúsenosti s integráciou cudzincov – štátnych príslušníkov tretích krajín na trhu práce v SR. Zúčastnili sa ho zástupcovia MPSVaR SR, ÚPSaVR, Národného inšpektorátu práce, MÚ MV SR, Republikovej únie zamestnávateľov, Slovenskej živnostenskej komory, mimovládnych organizácií, ako aj zástupcovia zamestnávateľov. Podnety a opatrenia navrhnuté účastníkmi stretnutia boli zozbierané ako podklad na ďalšie spracovanie pri príprave dokumentu, rešpektujúce práva a potreby cudzincov pracujúcich v SR, zamestnávateľov ako aj širšej verejnosti. Z dôvodu pandémie COVID-19 bola ďalšia činnosť spojená s prípravou materiálu dočasne pozastavená. Niektoré výstupy z predmetného podujatia boli však využívané v rámci prípravy strategických dokumentov v rámci rezortu, príp. na národnej úrovni.¹⁴⁴

V súvislosti s prípravou Migračnej politiky SR na obdobie rokov 2021 – 2025, ktorej prijatie deklaruje Programové vyhlásenie vlády na obdobie rokov 2020 – 2024¹⁴⁵, MPSVaR SR aktívne participovalo na príprave jej časti týkajúcej sa integrácie cudzincov.¹⁴⁶

¹⁴² Viac informácií dostupných tiež v Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

¹⁴³ Tematické stretnutie EMN bolo organizované MPSVaR SR a IOM ako členmi NKB EMN v SR v rámci pracovného programu na roky 2019–2020.

¹⁴⁴ Zdroj: Odpoveď SR na Ad-Hoc Query EMN (2021.16) on 2020 Status report: Impacts of EMN activities in 2020 (Part II).

¹⁴⁵ Programové vyhlásenie vlády na roky 2020 – 2024: „Vláda SR bude zameriavať svoje úsilie na to, aby sa pri formulovaní novej európskej migračnej a azylovej politiky brali do úvahy oprávnené záujmy SR. Vláda SR posúdi možnosti centralizovať tieto agendy na jednom mieste a pripraví a schválí novú Migračnú politiku SR na obdobie rokov 2021 – 2025.“

¹⁴⁶ Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

V oblasti legislatívy bola prijatá novela zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku. S cieľom zmierniť stratu príjmu zo zárobkovej činnosti rodiča a prispieť tak na zabezpečenie starostlivosti o dieťa do 3 rokov alebo o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom do šiest rokov veku, sa novelou zákona o rodičovskom príspevku¹⁴⁷ s účinnosťou od 1. januára 2020 upravilo poskytovanie rodičovského príspevku, pričom došlo k jeho navýšeniu¹⁴⁸. Táto zmena sa týka aj cudzincov, ktorí spĺňajú podmienky nároku, ako aj podmienku pobytu v SR a prístupuje sa k nim rovnako ako k občanom SR.¹⁴⁹

V rámci opatrení prijatých na zmiernenie dopadov pandémie vírusu COVID-19 upravila vláda SR nariadenie¹⁵⁰ s cieľom dočasne upraviť postupy, činnosti a nároky v konaniach na úseku štátnych sociálnych dávok, pomoci v hmotnej núdzi, náhradného výživného a kompenzácií sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia tam, kde je to na ochranu života a zdravia klientov nevyhnuté a objektívne odôvodnené tak, aby v čase zhoršenej epidemiologickej situácie bolo garantované hmotné zabezpečenie obyvateľstva aj napriek sťaženým podmienkam na výkon štátnej správy v tejto oblasti.

V dôsledku zhoršenia epidemiologickej situácie sa tak zaviedli nasledujúce opatrenia, platné pre občanov SR a cudzincov, ktorým vzniká nárok na:

- poskytovanie tzv. pandemického rodičovského príspevku;
- poskytovanie rodičovského príspevku v čase trvania krízovej situácie pre tie osoby, ktorým v čase krízovej situácie zanikne z určitých dôvodov¹⁵¹ nárok na rodičovský príspevok.¹⁵²

Integračné politiky sú pre začlenenie cudzincov do spoločnosti kľúčovými. V rámci hodnotenia integračných politik bola SR v štúdii MIPEX 2020 ohodnotená 39 bodmi zo 100, čo predstavuje zlepšenie o 2 body v porovnaní s predchádzajúcimi hodnoteniami¹⁵³, pričom priemer krajín MIPEX je 50. Správa pre SR konštatuje, že verejné politiky na Slovensku sú voči migrantom reštriktívnejšie než vo väčšine krajín EÚ a sú mierne pod priemerom EÚ13 (41/100). Takisto poukazuje na viaceré oblasti na zlepšenie: najmä pracovný trh, vzdelanie, politickú participáciu a prístup k občianstvu.¹⁵⁴

147 Zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

148 Rodičom, ktorí pred narodením dieťaťa poberali materské, sa rodičovský príspevok zvýšil oproti roku 2019 o 68,2 % a ostatným rodičom o 22,7 %.

149 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

150 Nariadenie vlády č. 302/2020 Z. z. sa s účinnosťou od 1. novembra 2020 mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19.

151 Ak im bol rodičovský príspevok zrušený z dôvodu, že ich dieťa dovŕšilo tri roky veku, šesť rokov veku, ak ide o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom alebo o dieťa, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, alebo ak uplynuli tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti oprávnenej osoby. Zároveň ide o osoby, ktoré nemajú príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, alebo nie sú poberateľmi dávky sociálneho poistenia, dôchodku starobného dôchodkového sporenia, dôchodku doplnkového dôchodkového sporenia, dávky sociálneho zabezpečenia alebo príspevku na opatrovanie, alebo nemajú nárok na poskytovanie rodičovského príspevku v zmysle zákona na iné dieťa (napr. mladšie dieťa). Týmto osobám sa poskytuje rodičovský príspevok v rovnakej sume, v akej im bol poskytovaný, a to najdlhšie do konca trvania krízovej situácie.

152 Zdroj: Dotazník MPSVaR SR.

153 Správa MIPEX 2015 je dostupná na: <https://www.mipex.eu/slovakia> (citované 30. 4. 2021).

154 Správa MIPEX 2020 je dostupná na: [Slovakia | MIPEX 2020](https://www.mipex.eu/slovakia) (citované 30. 4. 2021).

6.1.2. Opatrenia na podporu integrácie

Podpora integrácie bola aj v roku 2020 realizovaná najmä prostredníctvom projektových aktivít. Zamerané boli na rôzne integračné oblasti a poskytovali buď priamu podporu migrantom napr. vo forme poradenstva, kurzov a pod., alebo prispievali k tvorbe politik, opatrení alebo k scitlivovaniu verejnej diskusie.

Napriek protipandemickým opatreniam poskytovalo Migračné informačné centrum IOM aj v roku 2020 nielen svoje poradenské služby v právnych otázkach (pozri **časť 3.7.2.**), ale aj ďalšie služby na podporu integrácie: pracovné a socio-kultúrne poradenstvo, jazykové a odborné vzdelávanie cudzincov, ako aj zabezpečenie ochrany práv MBS a podpory ich integrácie. Zvýšený záujem o služby MIC bol do určitej miery dôsledkom negatívnych dopadov pandémie ochorenia COVID-19, nakoľko viacerým cudzincom žijúcim na Slovensku skončila platnosť pobytu, v niektorých prípadoch stratili zamestnanie a nebolo im umožnené vycestovať, resp. obnoviť si pobyt. Z tohto dôvodu pripravilo MIC aj niekoľko webinárov na rôzne témy: napr. o zmenách v zákone o pobyte cudzincov, rodinných dávkach, o ktoré môže požiadať aj cudzinec s prechodným alebo trvalým pobytom na Slovensku, či o podmienkach pri žiadosti o pobyt na účel zlúčenia rodiny.¹⁵⁵

Poskytovanie bezplatnej právnej pomoci cudzincom snažiacim sa o zlúčenie rodiny so svojou rodinou na Slovensku s osobitným dôrazom na LGBTI cudzincov bolo predmetom nového projektu HRL Prístup k spravodlivosti pri ochrane práva migrantov na rodinný a súkromný život, vrátane práv LGBTI migrantov.¹⁵⁶ Projektové aktivity zahŕňali aj sieťovanie s inými MVO, právnikmi a advokátmi, ako aj organizáciu webináru/workshopu. Súčasťou projektu bola aj osвета o téme na sociálnych sieťach.

V oblasti podpory cudzincov pri ich integrácii na trh práce na Slovensku MIC IOM poskytlo v roku 2020 konzultácie 698 klientom (ide o porovnateľný počet ako v roku 2019, keď boli poskytnuté konzultácie 627 klientom). Konzultácie boli poskytnuté pri orientácii na trhu práce, príprave životopisu, príprave na pohovor, komunikácii so zamestnávateľmi, pri vyhľadávaní pracovných ponúk alebo sprostredkovaní zamestnania. Na zvýšenie šancí uplatniť sa na trhu práce MIC IOM ďalej poskytlo finančnú podporu, na základe ktorej absolvovalo rekvalifikačný kurz 44 klientov.

Z dôvodu straty zamestnania u cudzincov v dôsledku pandémie sa kariérne poradenstvo stalo jednou z hlavných priorít aj pre občianske združenie Mareena. Združenie prostredníctvom dobrovoľníkov poskytovalo klientom mentoring a poradenstvo pri hľadaní práce.¹⁵⁷

Mimoriadna situácia ovplyvnila aj spôsob vedenia kurzov slovenského jazyka, ktoré boli presunuté do online priestoru. Štátni príslušníci tretích krajín mali k dispozícii kurzy slovenčiny prostredníctvom súkromných inštitúcií alebo niekoľkých online platforiem¹⁵⁸. V rámci projektu MIC IOM boli aj v roku 2020 poskytované bezplatné kurzy slovenského jazyka v Bratislave, Košiciach,

155 Zdroj: Výsledky IOM na Slovensku v roku 2020 - Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Slovensko (citované 16. 4. 2021).

156 Projekt je podporený Ministerstvom zahraničných vecí Holandského kráľovstva v rámci holandskej rozvojovej a zahraničnej politiky, viac informácií o projekte dostupných na Prístup k spravodlivosti pri ochrane práva migrantov na rodinný a súkromný život, vrátane práv LGBTI migrantov - Hrl.sk (citované 19. 4. 2021).

157 Zdroj: Mareena: Kariérové poradenstvo a pomoc pre cudzincov v čase pandémie - Národná cena kariérového poradenstva (euroguidance.sk) (citované 16. 4. 2021).

158 Viac informácií dostupných na: Materiály na individuálne štúdium slovenského jazyka - Migračné informačné centrum IOM (citované 16. 4. 2021).

Žiline, Banskej Bystrici a Medzilaborciach pre štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane kurzov slovenského jazyka pre maloletých bez sprievodu. V roku 2020 sa kurzov zúčastnilo 1 328 osôb. Na kurzoch sociálnej a kultúrnej orientácie, ktoré pomáhajú cudzincom orientovať sa v dôležitých oblastiach života na Slovensku, sa zúčastnilo 327 osôb. V spolupráci s kultúrnymi mediátormi – zástupcami združení a komunít cudzincov na Slovensku, sa v roku 2020 uskutočnilo 16 stretnutí Welcoming Slovakia pre viac než 370 účastníkov. Na stretnutiach cudzinci získali praktické a užitočné informácie o živote na Slovensku.¹⁵⁹

Jazykové kurzy a konverzácie zo slovenčiny v roku 2020 a angličtiny v prvej polovici roka 2020 poskytovalo predovšetkým pre štátnych príslušníkov tretích krajín a ďalších cudzincov aj občianske združenie Mareena.¹⁶⁰ Kurzy slovenčiny boli pre začiatočníkov bezplatné a uhrádzali si len motivačnú zálohu. Pre mierne pokročilých boli kurzy poplatné.

V oblasti podpory tvorby politiky bola Ligou za ľudské práva vypracovaná Analýza migračnej, integračnej a azylovej politiky SR, ktorá poskytuje analýzu ich aktuálneho nastavenia, ako aj trendy, výzvy a odporúčania na zlepšenie.¹⁶¹ Analýza bola predstavená počas siedmeho ročníka Fóra o integrácii¹⁶², ktoré združilo rôznych odborníkov z oblasti integrácie, ale aj širšiu verejnosť.

V oblasti zdravia migrantov pokračoval v roku 2020 projekt Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky Tvorba odporúčaných a štandardných postupov pre výkon prevencie a včasnej intervencie v súvislosti s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín na Slovensku¹⁶³. Hlavným cieľom projektu je vypracovať odporúčané a štandardné postupy na výkon prevencie (predchádzania vzniku a prenosu ochorení) a (krízovej a včasnej) intervencie pre skorý záchyt, diagnostiku a liečbu ochorení v súvislosti s migráciou štátnych príslušníkov tretích krajín. V priebehu roka 2020 pokračovali v činnosti pracovné skupiny, ktoré pracujú v rôznych oblastiach prevencie a včasnej a krízovej intervencie. Projekt venuje zvláštnu pozornosť zdravotným potrebám zraniteľných skupín osôb, ako sú nepľnoleté osoby, tehotné ženy, obeť obchodovania, mučenia a násillia. Ministerstvo zdravotníctva v tejto súvislosti prevádzkuje stránku <https://www.standardnepostupy.sk/zdravie-a-migracia/>, z ktorej je možné stiahnuť výstupy projektu v slovenskom a anglickom jazyku. Realizácia projektu trvá do 30. 9. 2021.¹⁶⁴

6.1.3. Integrácia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou

V oblasti politiky a legislatívy súvisiacej s integráciou osôb s udelenou medzinárodnou ochranou nenastal v roku 2020 žiaden nový vývoj.

V rámci aktivít zameraných na podporu integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou pokračovala realizácia projektu MÚ MV SR Budovanie kapacít v oblasti azylu. Projekt je zameraný na prehľbovanie vedomostí zamestnancov migračného úradu, ktorí prichádzajú do priameho kontaktu so žiadateľmi o udelenie azylu, ako aj s osobami s udelenou medzinárodnou ochranou na území Slovenskej republiky, v oblasti príjmu žiadateľov o udelenie azylu s prihliadnutím na zraniteľné skupiny osôb a na ich včasnú a dôkladnú identifikáciu.¹⁶⁵ V roku 2020 sa z dôvo-

159 Zdroj: Výsledky IOM na Slovensku v roku 2020 - Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) Slovensko (citované 16. 4. 2021).

160 Viac informácií na: <https://mareena.sk/programy>.

161 Viac informácií o Analýze je dostupných na: Vydali sme Analýzu azylovej, migračnej a integračnej politiky SR - Hrl.sk (citované 19. 4. 2021).

162 Viac informácií o Fóre je dostupných na: Fórum o integrácii 2020 - Hrl.sk (citované 19. 4. 2021).

163 Projekt sa realizuje do 30. 9. 2021 a je financovaný z AMIF.

164 Zdroj: Dotazník OZP SEP MV SR.

165 Projekt sa realizuje do 31.12. 2021 a je financovaný z AMIF. Viac informácií o projekte je dostupných na Budovanie kapacít v oblasti azylu, Ministerstvo vnútra SR - Európske programy (minv.sk) (citované 21. 4. 2021).

du pandémie COVID-19 neuskutočnili supervízie, sociálno-psychologické školenia ani školenie o kultúrnych odlišnostiach jednotlivých národností. Prebiehala kontrola kvality preložených tréningových modulov EASO.¹⁶⁶

MÚ MV SR však zorganizoval v Bratislave a Košiciach neformálne vzájomné stretnutia žiadateľov o azyl a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou s pracovníkmi migračného úradu, ktorých zámerom bolo prehĺbiť dôveru v migračný úrad a tiež prispieť k predchádzaniu novej sociálnej patológie, prípadne radikalizácie.¹⁶⁷

V rámci projektov zameraných na podporu osôb s udeleným azylom a poskytnutou doplnkovou ochranou začala v roku 2020 implementácia projektu *Rifugio*¹⁶⁸, ktorý realizuje Slovenská humanitná rada. Klientom bolo poskytnuté sociálne, pracovné a psychologické poradenstvo, právna a sociálna pomoc alebo asistancia pri hľadaní ubytovania.¹⁶⁹ Výučba slovenského jazyka bola vzhľadom na pandemickú situáciu zabezpečovaná online formou (ak to opatrenia umožňovali, tak aj prezenčnou). Okrem toho bola klientom poskytnutá napríklad potravinová pomoc a zabezpečené technické vybavenie pre deti, ktoré sa vzdelávali dištančne.¹⁷⁰

Podporou utečencov v ich integrácii na pracovný trh sa od júla 2020 zaoberá aj nový projekt Ligy za ľudské práva (HRL), v ktorom sa venujú rôznym aspektom a prekážkam integrácie žiadateľov o azyl, azylantov a cudzincov s doplnkovou ochranou na pracovný trh. Súčasťou projektu je výskumná činnosť, advokačné aktivity, právna pomoc a iné.¹⁷¹

Občianske združenie Marginal, o. z., sa v roku 2020 zapojilo do projektu „V4NIEM 2020-2021: Towards common advocacy on integration“, ktorého cieľom je hodnotenie integračných politik, ich posilnenie, zlepšenie integrácie utečencov a osôb s udelenou medzinárodnou ochranou v krajinách V4. V rámci realizácie projektu sa bude v každom štáte V4 konať minimálne 5 odborných stretnutí na lokálnej alebo národnej úrovni a v závere projektu bude realizované spoločné stretnutie všetkých partnerov spojené s medzinárodnou konferenciou. V rámci projektu sa pracuje aj na porovnávacej správe Podpora bývania držiteľov medzinárodnej ochrany v Českej a Slovenskej republike.¹⁷²

6.1.4. Integrácia na miestnej úrovni a občianska participácia cudzincov

Dostupnosť integračných služieb na miestnej úrovni je predmetom výskumnej správy Cudzinci ako obyvatelia miest – zistenia z výskumu¹⁷³. Správa predstavuje sumár výskumu, ktorý realizovalo Centrum pre výskum etnicity a kultúry (CVEK) v období apríl – september 2020. Cieľom výskumu bolo zistiť, ako samosprávy a iní aktéri na lokálnej úrovni na Slovensku reflektujú, že zahraničná migrácia postupne ovplyvňuje zmenu populácie na ich územiach a či vo svojich poli-

166 Zdroj: Dotazník OZP SEP MV SR.

167 Zdroj: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=neformalne-stretnutia-azykantov-s-migracnymi-uradnikmi-prispievaju-k-vzajomnej-dovere> (citované 21. 4. 2021).

168 Projekt sa realizuje do 31. 12. 2021 a je financovaný z AMIF. Viac informácií je dostupných na: Migračný úrad MV SR sa aktuálne podieľa na nasledovných projektoch: Ministerstvo vnútra SR - Azyl a migrácia (minv.sk) (citované 21. 4. 2021).

169 Zdroj: Dotazník OZP SEP MV SR.

170 Zdroj: MÚ MV SR

171 Viac informácií o projekte dostupných na: Podpora utečencov v ich integrácii na pracovný trh - Hrl.sk (citované 20. 4. 2021).

172 2. fáza projektu sa realizuje v období rokov 2020- 2021. Projekt je spolufinancovaný z Medzinárodného vyšehradského fondu. Viac informácií je dostupných na: V4NIEM: VISEGRAD COUNTRIES NATIONAL INTEGRATION EVALUATION MECHANISM – Občianske združenie Marginal (citované 30. 4. 2021).

173 Správa vznikla v rámci projektu Výskum integrácie cudzincov – bariéry, nástroje, postoje, ktorý bol financovaný z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF). Viac informácií je dostupných na: Cudzinci ako obyvatelia miest – zistenia z výskumu – CVEK (citované 19. 4. 2021).

tikách a aktivitách vnímajú cudzincov ako súčasť miestnej komunity.¹⁷⁴ Jedným z odporúčaní výskumnej správy pri tvorbe politik je zadefinovanie cudzincov ako samostatnej cieľovej skupiny v strategických dokumentoch samospráv. Podľa zistení výskumu boli cudzinci ako samostatná cieľová skupina adresovaní iba v novovzniknutej koncepcii sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030.

Bratislavský kraj, ktorý patrí spoločne s mestom Bratislava medzi lokality s najvyšším zastúpením cudzincov, vypracoval *Koncepciu sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030*, do ktorej okrem iných zraniteľných skupín zahrnul aj sociálnu inklúziu cudzincov. Cieľovou skupinou sú cudzinci, ktorí vstúpili na územie SR a prechodne žijú alebo sa trvalo usadili na území SR bez ohľadu na vek a pohlavie vrátane detí cudzincov, ktoré sú občanmi SR. Koncepcia identifikuje tieto štyri hlavné priority:

- vytváranie pozitívneho prostredia pre integráciu cudzincov,
- uľahčenie prístupu cudzincov k základným informáciám o fungovaní spoločnosti,
- zvýšenie dostupnosti inštitucionálnej pomoci pre cudzincov,
- odstraňovanie jazykovej bariéry cudzincov.¹⁷⁵

Záujem samospráv o cudzincov, ktorí žijú na ich území, postupne rastie a aj pre mesto Nitra bola v rámci projektu COMIN vypracovaná Situačná analýza migrácie a možností integrácie cudzincov v meste Nitra. Analýzu spracovalo CVEK, ktorý pre mesto zároveň v jednotlivých oblastiach navrhol niekoľko odporúčaní smerujúcich k úspešnej integrácii cudzincov.¹⁷⁶ Centrum COMIN (Komunitné centrum pre pracovnú a vedomostnú mobilitu)¹⁷⁷ pokračovalo vo svojej činnosti, pričom v roku 2020 sa vo veľkej miere zaoberalo informovaním cudzincov o opatreniach v súvislosti s pandémiou vírusu COVID-19 a poskytovaním kurzov slovenského jazyka v spolupráci s občianskym združením Mareena.

Informovaniu cudzincov o prijatých opatreniach v súvislosti s pandémiou sa venovalo aj niekoľko ďalších organizácií. HRL sprostredkovala informácie medzi samosprávami a migrantmi o tzv. plošnom testovaní, ktoré sa uskutočnilo s cieľom zabrániť šíreniu vírusu COVID-19, ako aj o dostupných možnostiach finančnej pomoci počas pandémie¹⁷⁸ a iných prijatých protipandemických opatreniach¹⁷⁹. MIC IOM a Mareena, o. z., zorganizovali niekoľko webinárov, aby cudzincom poskytli informácie o zmenách zavedených v súvislosti s pandémiou COVID-19. Webináre boli následne zverejnené aj na sociálnych sieťach¹⁸⁰.

Integrácii cudzincov na lokálnej úrovni sa v roku 2020 venovalo niekoľko projektov mimovládnych organizácií. Skončila sa implementácia projektu Ligy za ľudské práva a jej partnerov Ka-paCITY – podpora integrácie migrantov na lokálnej úrovni,¹⁸¹ v rámci ktorého bola v roku 2020 vypracovaná príručka pre samosprávy Ako komunikovať témy migrácie a integrácie cudzincov

174 Zdroj: <http://cvek.sk/cudzinci-ako-obyvatelia-miest-zistenia-z-vyskumu/> (citované 19. 4. 2021).

175 Viac informácií dostupných na: [Cudzinci - Bratislavskyykraj.sk](http://cudzinci-bratislavskyykraj.sk) (citované 16. 4. 2021).

176 Analýza je dostupná na: [Situačná-analýza-CVEK.pdf](http://comin.sk/Situačna-analýza-CVEK.pdf) (comin.sk) (citované 20. 4. 2021).

177 COMIN vzniklo v októbri 2019 v meste Nitra ako miesto prvého kontaktu cudzincov, ktorí majú na území SR udelený prechodný alebo trvalý pobyt. Centrum poskytuje právne poradenstvo a základné informácie pre život cudzincov na Slovensku. Viac informácií na: <https://comin.sk/>.

178 Viac informácií na: [Sociálna poisťovňa a nárok na sociálne dávky - Hrl.sk](https://comin.sk/) (citované 19. 4. 2021).

179 Viac informácií na: [COVID-19 - Hrl.sk](https://comin.sk/) (citované 19. 4. 2021).

180 Webináre sú dostupné na: [IOM Slovakia - YouTube a Facebook](https://comin.sk/) (citované 21. 4. 2021).

181 Projekt je financovaný z fondu AMIF a bude sa realizovať do 31. 3. 2021. Na projekte spolupracujú organizácie občianskej spoločnosti (Liga za ľudské práva, Nadácia Milana Šimečku, Centrum pre výskum etnicity a kultúry a o. z. Marginal) a zástupcovia miestnej a regionálnej samosprávy (Bratislava, Trnava, Banská Bystrica, Košický samosprávny kraj) a Únia miest Slovenska.

na regionálnej úrovni¹⁸², uskutočnilo sa niekoľko mediálnych tréningov pre samosprávy v Bratislave, Banskej Bystrici, Trnave a Košiciach, vznikla tiež príručka Desatoro pre školy – na čo neza-búdať pri vzdelávaní detí cudzincov¹⁸³ a publikované boli viaceré príbehy cudzincov¹⁸⁴.

Na celoeurópskej úrovni sa v roku 2020 Liga za ľudské práva zapojila do nového trojročného projektu Úspešná integrácia migrantov v regiónoch, na ktorom sa podieľajú aj tri partnerské organizácie z členských štátov EÚ: české Sdružení pro integraci a migraci (SIMI) ako líder projektu, belgické mesto Mechelen a nemecká organizácia AGABY – Pracovný výbor pre integráciu a migráciu Rady Bavorska. Projekt sa zameriava na vytvorenie inovatívnych nástrojov pre uľahčenie integrácie na regionálnej a miestnej úrovni a výmenu inovácií medzi štátmi EÚ a ich prispôbenie miestnym potrebám.¹⁸⁵ V priebehu troch rokov sa plánuje vytvorenie a odskúšanie metodiky integračných workshopov pre samosprávy, príprava komparatívnej štúdie o štruktúrálnej dimenzii lokálnej integrácie a rozšírenie už existujúceho manuálu pre samosprávy.

Od septembra 2020 začala Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) spoluprácu so Staromestskými novinami, ktoré sú mesačníkom mestskej časti Bratislava – Staré Mesto. Do rubriky novín Cudzinci v meste IOM v slovenskom a anglickom jazyku prispieva rôznymi témami užitočnými pre život cudzincov na Slovensku a v Bratislave.¹⁸⁶

Participácii migrantov na tvorbe verejných politik sa venuje prípadová štúdia CVEK, ktorá vyšla v roku 2020 a je súčasťou publikácie Hlas menšín.¹⁸⁷ Prípadová štúdia opisuje základné aspekty toho, ako sa formovala myšlienka a prax participácie migrantov na tvorbe verejných politik na národnej úrovni, v čom spočívajú bariéry, čo by bolo potrebné urobiť na ich prekonávanie, ale aj aké sú potenciálne vhodné formy participácie migrantov na Slovensku. Zo zistení vyplýva, že v súčasnosti neexistujú efektívne mechanizmy, ktoré by participáciu migrantov na tvorbe politik umožňovali. Identifikované boli viaceré prekážky, ktoré bránia efektívnej (alebo akejkoľvek) participácii migrantov na tvorbe verejných politik – štátny paternalizmus, sekuritizácia migrácie a migrantov, neparticipatívnosť spoločnosti ako takej, jazyková bariéra a prístup k informáciám, nedostatočné možnosti na rozvoj sociálneho a kultúrneho kapitálu migrantských komunit či monopolizácia moci štátu. Ako najvýznamnejšiu prekážku však autorky uvádzajú neexistenciu politickej vôle na podporu participácie migrantov na tvorbe verejných politik.¹⁸⁸

182 Príručka je dostupná na: <https://www.hrl.sk/sk/o-nas/aktuality/ako-komunikovat-temy-migracie-a-integracie-cudzincov-na-regionalne-urovni> (citované 19. 4. 2021).

183 Príručka je dostupná na: <http://cvek.sk/desatoro-pre-skoly-na-co-nezabudat-pri-.../> (citované 20. 4. 2020).

184 Dostupné na: [Naomi Hužovičová: "Žiadna krajina nie je dokonalá, ale každá má svoje silné stránky a krásy; a je na nás ich nájsť." - Hrl.sk](https://www.hrl.sk/sk/o-nas/aktuality/ako-komunikovat-temy-migracie-a-integracie-cudzincov-na-regionalne-urovni) (citované 19. 4. 2021) a [Yaroslav Lysenko: "Slovensko je najpriateľskejšou krajinou spomedzi susedných štátov Ukrajiny pre študentov každej vekovej kategórie" - Hrl.sk](https://www.hrl.sk/sk/o-nas/aktuality/ako-komunikovat-temy-migracie-a-integracie-cudzincov-na-regionalne-urovni) (citované 19. 4. 2021).

185 Projekt sa realizuje v rámci Erasmus+, kľúčová akcia 2: Strategické partnerstvá. Informácie o projekte sú dostupné na: [Úspešná integrácia migrantov v regiónoch - Hrl.sk](https://www.hrl.sk/sk/o-nas/aktuality/ako-komunikovat-temy-migracie-a-integracie-cudzincov-na-regionalne-urovni) (citované 19. 4. 2021).

186 Informácie poskytol Úrad IOM v SR.

187 Publikácia bola vypracovaná v rámci Národného projektu Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politik, na ktorom CVEK spolupracovalo s Úradom splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti. Je výsledkom kvalitatívneho výskumu a obsahuje prípadové štúdie o zapájaní rôznych menšinových skupín do tvorby verejných politik na všetkých úrovniach verejnej správy v SR, vrátane migrantov.

188 Zdroj: [Hlas menšín](https://www.hlasmenin.sk/) (citované 28. 4. 2021).

6.2. Zvyšovanie povedomia o migrácii a nediskriminácia

V roku 2020 bola dokončená *Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024*¹⁸⁹ (ďalej len „Koncepcia“). Na základe Koncepcie boli identifikované viaceré úlohy, z ktorých niektoré sú zamerané špecificky aj na oblasť migrácie a medzinárodnej ochrany.¹⁹⁰ Cieľom je podporiť rešpektovanie univerzálnych hodnôt a predchádzať vzniku predsudkov, stereotypov a nenávisťných prejavov podmienených národnostnou, rasovou, etnickou, náboženskou alebo inou neznášanlivosťou, ako aj predchádzať vzniku a šíreniu postojov a aktivít smerujúcich k podpore a propagácii rasizmu, xenofóbie a ostatných foriem intolerancii v demokratickej spoločnosti.

Táto oblasť bola aj predmetom odporúčaní šiestej monitorovacej správy o stave ľudských práv na Slovensku Správa ECRI o Slovenskej republike zameraná na boj proti rasizmu, diskriminácii, xenofóbii, antisemitizmu a intolerancii, ktorú vydala Európska komisia proti rasizmu a intolerancii (ECRI).¹⁹¹ ECRI v správe uviedla pre slovenské úrady odporúčania napríklad v oblasti inkluzívneho vzdelávania a vzdelávania na úseku ľudských práv a ochrany základných ľudských práv neregulárnych migrantov, prevencie a boja proti rasizmu, homofóbii a transfóbii a viacerých odporúčaní v oblasti integrácie.

V odbúravaní predsudkov a stereotypov o migrácii a azyle pokračoval v roku 2020 MÚ MV SR, ktorý v spolupráci s Divadlom Nová scéna obnovil uvádzanie divadelnej hry podľa predlohy Janne Tellerovej „DOMOV (kde je ten tvoj?)“. Z dôvodu pandémie bolo inscenáciu možné sledovať online.¹⁹² Hra mala premiéru v roku 2018 a v roku 2019 sa jej súčasťou stala aj diskusia so študentmi po predstavení s pracovníkmi MÚ MV SR. Aj v online forme bola súčasťou predstavenia diskusia, otázky dával pracovníkovi MÚ MV SR priamo režisér predstavenia aj na základe skúseností a otázok z predchádzajúcich predstavení.

Napriek pandémie sa počas roka 2020 podarilo zorganizovať aj niekoľko ďalších podujatí s cieľom scitlivovania témy migrácie a azylu v SR. V septembri sa uskutočnil multižánrový a multikultúrny festival Nadácie Milana Šimečku Fjúžn, ktorý je každoročne zameraný na tému migrácie a cudzincov žijúcich na Slovensku.¹⁹³ Pokračoval i projekt MIND, prostredníctvom ktorého Slovenská katolícka charita v rámci kampane Čo je domov? v septembri 2020 uskutočnila online diskusiu s názvom Živá knižnica s migrantmi.¹⁹⁴ V rámci novembrového filmového festivalu Jeden svet, ktorý organizuje nezisková organizácia Človek v ohrození, sa v spolupráci s IOM v rámci aktivít EMN premietal dokumentárny film spojený s online diskusiou o presídľovaní utečencov.¹⁹⁵ V spolupráci s týždenníkom .týždeň pripravovala Liga za ľudské práva nové časti podcastu Migračný kompas, ktorý od roku 2019 informuje verejnosť a lídrov o rôznych témach spojených s migráciou v medzinárodnom, ako aj slovenskom kontexte.¹⁹⁶

189 Koncepcia je dostupná na: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiHodmy7qLwAhWZhv0HHRenClisQFJAegQIAhAD&url=https%3A%2F%2Fwww.minv.sk%2F%3Fzakladne-dokumenty-3%26subor%3D395760&usg=AOvVaw2DMB85eqc12CwVvKZ0zG_W5 (citované 19. 4. 2021).

190 Úloha č. 2.2. Popis úlohy: Informovať verejnosť o problematike azylu a migrácie; úloha 3.9: Do dotačných schém jednotlivých rezortov zaradiť výzvy na projekty zamerané na: a) predchádzanie a boj proti radikalizácii a extrémizmu; b) podporu sociálnej inklúzie na lokálnej úrovni pre ochranu najviac ohrozených komunit; c) vzdelávanie k ľudským právam a ďalším témam obsiahnutých v koncepcii, vrátane práce so zradikalizovanou mládežou a s ďalšími bližšie špecifikovanými cieľovými skupinami; úloha č. 4.3.: Aktualizovať a dotlačiť publikácie „Nový štart v Slovenskej republike“; úloha č. 4.4.: Prijatť systémovú úpravu integrácie osôb s udelenou medzinárodnou ochranou na území SR.

191 Správa je dostupná na: <https://rm.coe.int/ecri-6th-report-on-the-slovak-republic/1680a0a08a> (citované 20. 4. 2021).

192 Zdroj: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy-6&sprava=divadlo-nova-scena-v-spolupraci-s-ministerstvom-vnutra-obnovilo-inscenaciu-domov-kde-je-ten-tvoj-tentoraz-v-online-forme> (citované 21. 4. 2021).

193 Viac informácií dostupných na: [fjúžn] festival 2021 (fjuzn.sk) (citované 20. 4. 2021).

194 Viac informácií na: Livestream: Živá knižnica s migrantmi | Facebook (citované 20. 4. 2021).

195 Zdroj: Pozvánka na online premietanie filmu Jednosmerný lístok a diskusiu o pomoci utečencom, 11. 11. 2020 - EMN. Diskusiu je dostupná na: <https://www.facebook.com/events/854464062027049/> (citované 21. 4. 2021).

196 Jednotlivé časti podcastu Migračný kompas sú dostupné na: LIGA ZA LUDSKÉ PRÁVA: PODCASTY - Hrl.sk (citované 21. 4. 2021).

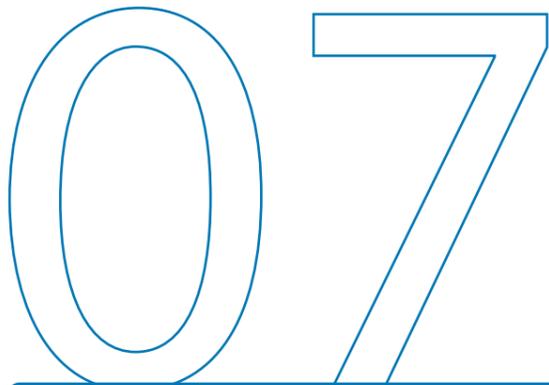
V rámci projektových aktivít *Tváre migrácie* pripravovala Platforma rozvojových organizácií – Ambrela v roku 2020 okrem verejných podujatí, tematických kampaní, vzdelávacích tréningov a tvorby odborných analýz aj krátke videá v snahe vysvetliť a priblížiť tému migrácie verejnosti.¹⁹⁷ MZVaEZ SR prostredníctvom SAMRS podporilo aj vzdelávací projekt pre mladých programátorov *Edugame Migration* od organizácií Butterfly Effect a Impact Games, ktorý má prostredníctvom vyvinutej edukačnej mobilnej hry za cieľ prispieť k zvýšeniu verejného povedomia o fenoméne migrácie v kontexte rozvojovej a humanitárnej pomoci. Na prácu s hrou by navyše malo byť vyškolených 40 učiteľov 2. stupňa základných a stredných škôl na Slovensku.

S cieľom vnieť do slovenskej mediálnej a verejnej debaty vyvážené, komplexnejšie a presnejšie informácie, vznikla v rámci mediálnej iniciatívy Svet medzi riadkami publikácia *Ludia medzi riadkami*¹⁹⁸, ktorá bude slúžiť ako príručka o migrácii pre (budúcich) novinárov. Iniciatíva Svet medzi riadkami je výsledkom spolupráce Hospodárskych novín s Univerzitou Komenského a organizáciou Človek v ohrození so zámerom odbúrať novinárske stereotypy (pozri **časť 2.3.**).

Dvaja pracovníci MÚ MV SR prednášali online (1. 12. 2020) pre študentov Filozofickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v rámci kurzu praxeológia prekladu a tlmočenia 1 a prednáškového cyklu Ideál a realita: o tlmočnických a prekladateľských témach na tému *tlmočenie pre žiadateľov o udelenie azylu na Slovensku*, a to v azylovej procedúre – pri pohovore so žiadateľom, ako aj počas každodennej komunikácie v azylovom zariadení.

197 Zdroj: <https://slovakaid.sk/projekty/rozvojova-spolupraca-a-migracia/> (citované 21. 5. 2021).

198 Publikácia je dostupná na: *Ludia_medzi_riadkami_WEB.pdf* (slovakaid.sk) (citované 21. 4. 2021).

Občianstvo a situácia osôb bez štátneho občianstva

Za posledných päť rokov počet udelených občianstiev SR štátnym príslušníkom tretích krajín kontinuálne narastá. V roku 2020 občianstvo získalo 626 osôb, ktoré pochádzali najmä zo Srbska, Ukrajiny, USA, Vietnamu a Spojeného kráľovstva. SR v roku 2020 neprijala žiadne zásadné zmeny súvisiace s občianstvom pre štátnych príslušníkov tretích krajín alebo s osobami bez štátneho občianstva. Do medzirezortného pripomienkového konania postúpil *návrh novely zákona o štátnom občianstve*, ktorý sa týkal najmä zmiernenia podmienok, za ktorých prichádza ku strate občianstva, a zjednodušenia nadobúdania štátneho občianstva cudzincami.

7.1. Štatistiky a trendy

Štátni príslušníci tretích krajín tvoria v súčasnosti viac ako dve tretiny všetkých cudzincov, ktorí na Slovensku každoročne získajú občianstvo. Za posledných päť rokov sa počet udelených občianstiev SR štátnym príslušníkom tretích krajín kontinuálne zvyšuje. Kým v roku 2016 získalo občianstvo 316 štátnych príslušníkov tretích krajín, v roku 2020 to bolo 626 osôb, ktoré pochádzali najmä zo Srbska, Ukrajiny, USA, Vietnamu a Spojeného kráľovstva (pozri **Tabuľku 6** v prílohe). Občianstvo SR nadobúdajú aj osoby z krajín mimo EÚ, ktorým bola udelená medzinárodná ochrana. V roku 2020 získalo občianstvo SR aj 14 osôb s udeleným azylom alebo poskytnutou doplnkovou ochranou (pozri **Tabuľku 13** v prílohe).

Nadobudnutie občianstva SR v rokoch 2016 – 2020

Ukazovateľ	2016	2017	2018	2019	2020*
Občianstvo SR nadobudnuté štátnymi príslušníkmi tretích krajín	316	479	381	546	626
Občianstvo SR nadobudnuté všetkými cudzincami (vrátane osôb s udeleným azylom alebo doplnkovou ochranou)	611	814	1 071	913	916

* Celkový počet zohľadňuje situáciu po tzv. brexite. To znamená, že celkový počet zahŕňa aj Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.

7.2. Nadobudnutie a strata štátneho občianstva

Ministerstvo vnútra SR v druhej polovici roka 2020 vypracovalo a predložilo do medzirezortného pripomienkového konania¹⁹⁹ novelu zákona o štátnom občianstve²⁰⁰. Jej cieľom je zmierniť podmienky, za ktorých dochádza k strate občianstva a zjednodušiť ich pri nadobúdaní štátneho občianstva cudzincami.²⁰¹ V rámci pripomienkového konania boli k návrhu novely uplatnené viaceré pripomienky (okrem povinne pripomienkujúcich subjektov aj od mimovládnych organizácií a verejnosti), ktoré smerovali k podstatným zmenám navrhovanej úpravy. Predpokladá sa, že novela nadobudne účinnosť 1. júla 2021.²⁰²

Novela zákona súvisí najmä s Programovým vyhlásením vlády SR na obdobie rokov 2020 – 2024, ktorá sa zaviazala, že „umožní občanom SR dlhodobu žijúcim na území iného štátu nadobudnúť občianstvo toho štátu bez straty občianstva SR“ a „bude tiež riešiť situáciu osôb, ktoré na základe platného zákona prišli o štátne občianstvo SR tak, aby im bolo vrátené na základe štandardných európskych princípov nadobúdania občianstva, a zjednoduší podmienky nadobúdania štátneho občianstva pre Slovákov žijúcich v zahraničí“.²⁰³ Súčasná právna úprava je účinná od roku 2010, keď sa na Slovensku zrušila možnosť dvojakeho občianstva.

SR v roku 2020 neprijala žiadne legislatívne ani iné opatrenia, ktoré by zásadne vplývali na situáciu osôb bez štátneho občianstva, ktoré sa nachádzajú na jej území.

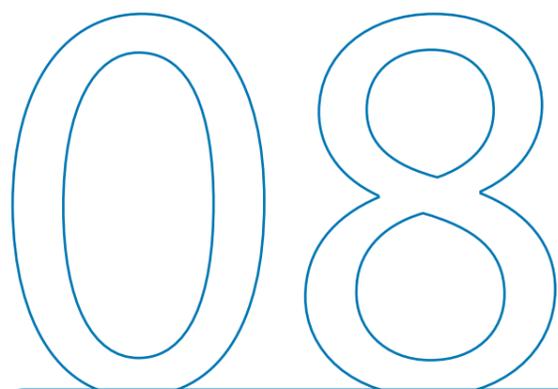
199 Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/304> (citované 21. 1. 2021).

200 zákon NR SR č.40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

201 Zdroj: <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=navrhovane-zmeny-v-zakone-o-statnom-obcianstve-zmiernuju-podmienky-za-kto-rych-dochadza-k-jeho-strate> (citované 21. 1. 2021).

202 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV.

203 Zdroj: Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie rokov 2020 – 2024.

Hranice, Schengen a víza

8.1. Štatistiky a trendy

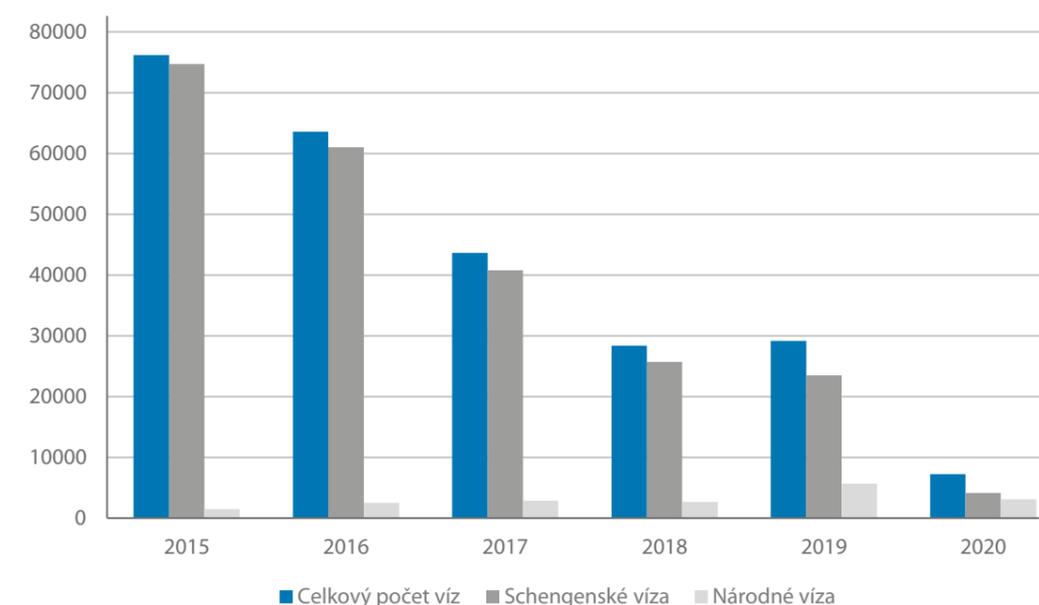
V období rokov 2015 – 2020 zaznamenávala SR zväčša klesajúci trend v oblasti vydávania víz. Jedným z dôvodov bolo najmä zavedenie bezvízového styku s Ukrajinou v roku 2017 pre jej občanov, ktorí sú držiteľmi biometrického pasu (pozri **Graf 3**). Počet udelených schengenských víz klesal priamoúmerne s celkovým počtom vydaných víz, pričom počet vydaných víz v rokoch 2015 – 2020 klesol o 952 % (zo 76 177 na 7 240) a počet vydaných schengenských víz klesol až o 1 709 % (zo 74 711 na 4 129). Naopak, počet udelených národných víz v priemere stúpala, pričom výraznejší medziročný nárast (o 111,87 %) bol zaznamenaný v roku 2019, keď bolo vydaných 5 640 národných víz oproti 2 662 v roku 2018.

Hlavným dôvodom nárastu počtu udelených národných víz v uvedenom období bola novela zákona o pobyte cudzincov z roku 2018, na základe ktorej si štátni príslušníci tretích krajín mohli podať žiadosť o udelenie národných víz za účelom podania žiadosti o udelenie pobytu na území SR, čím vznikla možnosť podať žiadosť okrem zastupiteľských úradov v zahraničí aj priamo na oddeleniach cudzineckej polície Policajného zboru na území SR. V praxi to teda znamená, že štátni príslušníci tretích krajín po predložení všetkých zákonom stanovených dokladov získali národné vízum, na základe ktorého pricestovali na územie SR a následne na oddelení cudzineckej polície Policajného zboru si podali žiadosť o udelenie pobytu. Národné víza sa dovtedy udeľovali len tým cudzincom, ktorí mali už udelené povolenia na pobyt v SR a národné vízum im malo umožniť pricestovanie do SR.

Na základe uvedeného sa výrazne zvýšil aj počet udelených národných víz.

V rámci celkového počtu vydaných víz došlo v roku 2020 k prudkému poklesu až o 75,2 %. SR vydala v roku 2020 iba 7 240 víz oproti 29 148 vízam vydaným v roku 2019²⁰⁴. Tento prudký pokles bol dôsledkom pandémie COVID-19, nakoľko v kontexte opatrení proti šíreniu ochorenia a na základe záverov Ústredného krízového štábu SR rozhodlo MZVaEZ SR pozastaviť od 12. marca 2020 prijímanie žiadostí o schengenské víza na všetkých ZÚ (okrem prípadov hodných osobitného zreteľa), ako aj prostredníctvom vízových centier externého poskytovateľa služieb (VFS Global). Prijímanie žiadostí o schengenské víza a spolupráca s externým poskytovateľom služieb sa obnovuje postupne, podľa epidemiologickej situácie v danej krajine, berúc do úvahy aktuálne cestovné obmedzenia a dohodu v rámci miestnej schengenskej spolupráce s ostatnými členskými štátmi.²⁰⁵

Graf 3: Vydané víza v rokoch 2015 – 2020

Zdroj: MZVaEZ SR

8.2. Politiky a opatrenia na kontrolu hraníc

V súlade s *Národnou stratégiou integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022*²⁰⁶ bolo v SR realizovaných v roku 2020 niekoľko projektov²⁰⁷ s cieľom zlepšenia technického vybavenia a automatizácie hraničných kontrol:

- Projekt *ABC brány – systém automatizovanej hraničnej kontroly* je zameraný na obstaranie automatizovaného systému hraničnej kontroly – ABC brán, ktorý umožní automatizovaný výkon hraničnej kontroly občanov Európskej únie pri prekračovaní vonkajšej hranice Slovenskej republiky na medzinárodnom Letisku M. R. Štefánika v Bratislave. Cieľom projektu je zefektívne-

²⁰⁴ Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

²⁰⁵ Zdroj: Správa o plnení úloh konzulárnej služby SR v roku 2020, dostupné na: 2020++Správa+o+konzulárnej+činnosti (mzv.sk) (citované 13. 4. 2021)

²⁰⁶ Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

²⁰⁷ Všetky uvedené projekty boli financované z Fondu pre vnútornú bezpečnosť – Hranice a víza a budú pokračovať aj v roku 2021.

nie a zrýchlenie procesu hraničnej kontroly na vonkajších hraniciach schengenského priestoru, ako aj zvýšenie všetkých bezpečnostných štandardov pri zavedení ABC brán s využitím biometrického systému a moderných zariadení na čítanie cestovných dokladov.

- Cieľom projektu *Modernizácia a obmena HW národnej časti SIS II* je zlepšenie ochrany vonkajšej hranice pomocou modernizácie a obmeny HW infraštruktúry národnej časti SIS II. SIS II slúži na rýchlu a efektívnu kontrolu osôb a vecí na vonkajších hraniciach schengenského priestoru, na podporu procesu schvaľovania schengenských víz a efektívnu komunikáciu s príslušnými autoritami členských krajín schengenského priestoru pri pátraní po osobách a veciach.
- *Doplnenie a obmena technického vybavenia pre výkon hraničného dozoru na vonkajšej pozemnej hranici EÚ v SR* je projekt zameraný na doplnenie a obmenu prístrojov nočného videnia a termokamier, ktoré sú využívané organizačnými zložkami v pôsobnosti ÚHCP P PZ, ktoré plnia úlohy v oblasti kontroly a dozoru na vonkajších hraniciach schengenského priestoru, vrátane kontroly nelegálnej migrácie a inej cezhraničnej trestnej činnosti. Cieľom projektu je vytvorenie podmienok na efektívnejšie plnenie úloh pri vykonávaní hraničnej kontroly a hraničného dozoru na vonkajších hraniciach schengenského priestoru a pri plnení špecifických operatívnych, taktických a policajných úkonov v oblasti nelegálnej migrácie.
- Projekt *Nákup dopravných prostriedkov pre špecializované útvary finančnej správy* sa zameriava na podporu a rozšírenie existujúcej kapacity v oblasti riadenia vonkajších hraníc, ako aj podporu a rozšírenie opatrení v oblasti voľného pohybu súvisiacich s riadením vonkajších hraníc, vrátane kontroly nelegálnej migrácie a inej cezhraničnej trestnej činnosti štátnej hranice SR.
- Zámerom projektu *Obnova technického vybavenia pre druhú a tretiu líniu kontroly dokumentov* je modernizácia technického vybavenia školiacej miestnosti Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru (KEÚ PZ) spočívajúca v obmene technického vybavenia pre druholíniovú a treťolíniovú kontrolu dokumentov a nadobudnutí forenzných databáz dokladov krajín sveta za účelom zefektívnenia expertíznej a školiacej činnosti. Databázy dokladov budú poskytovať kompletný prehľad platných vzorov cestovných identifikačných dokladov a dokladov k motorovým vozidlám.
- S cieľom výmeny špeciálnej techniky pri vykonávaní hraničnej kontroly sa implementuje projekt *Výmena technických zariadení na skúmanie dokladov*. Projekt podporí výkon druholíniovej hraničnej kontroly a proces odhaľovania a dokumentovania zistených prípadov falšovania a pozmeňovania cestovných dokladov a iných dokumentov. Taktiež prispeje ku skvalitneniu výstupných informácií o zistených prípadoch falšovania a pozmeňovania cestovných dokladov a iných dokumentov a zlepšeniu odhaľovania trestnej činnosti spojenej s nelegálnou migráciou cez vonkajšiu hranicu EÚ. Súčasťou projektu bude aj zabezpečenie odborného preškolenia policajtov, ktorí budú obstaranú techniku pri výkone služby využívať.
- Prostredníctvom projektu *Doplnenie a obmena technického vybavenia v rámci Národného vízového informačného systému (NVIS) a Centrálnaj lustračnej konzoly (CLK)* sa realizuje nákup hardvérového vybavenia pre útvary služby hraničnej a cudzineckej polície. Cieľom projektu je zabezpečenie efektívneho riadenia v oblasti víz a plnej implementácie a funkčnosti Vízového informačného systému.²⁰⁸

S cieľom podpory spoločnej vízovej politiky pokračovalo v roku 2020 MZVaEZ SR v realizácii projektu *Hardvérové vybavenie národného VIS-u*²⁰⁹, ktorý sa zameriava na zabezpečenie funkčnosti systémov NVIS výmenou hardvérových komponentov centrálnej časti národného vízového informačného systému a národného rozhrania VIS a výmenu hardvérových komponentov na

208 Zdroj: Dotazník OZP MV SR.

209 Financovaný z Fondu pre vnútornú bezpečnosť – Hranice a víza

zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí.²¹⁰

Rovnako pokračoval projekt²¹¹ jazykového vzdelávania príslušníkov hraničnej a cudzineckej polície v anglickom, ruskom a ukrajinskom jazyku so zameraním na schengenské acquis, ktorý má prispieť k zlepšeniu úrovne ovládania týchto jazykov príslušníkov PZ pri kontakte so štátnymi príslušníkmi tretích krajín.²¹²

V roku 2020 bolo prijatých viacero opatrení na zabránenie šírenia vírusu COVID-19, ktoré sa menili podľa aktuálnej situácie (napr. obmedzenie pohybu, karanténne opatrenia, izolovanie osôb s pozitívnym výsledkom, obmedzenie aktivít v zariadení, dezinfekcia a pod.). Všetky zavedené opatrenia a postupy boli v súlade s opatreniami, usmerneniami hlavného hygienika SR a hygienika MV SR v spolupráci s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky.²¹³

8.3. Vízová politika a uplatňovanie schengenského acquis

Z dôvodu transpozície európskej legislatívy začala SR od 2. 2. 2020 uplatňovať nový Vízový kódex,²¹⁴ ktorý upravil poplatky a zaviedol zmeny vo formulári žiadosti o schengenské vízum a ďalšie podmienky podávania tejto žiadosti a udeľovania schengenského víza.

Na základe viacročného programu hodnotenia za roky 2014 – 2019 a ročného programu hodnotenia za rok 2019 stanoveného EK na základe Nariadenia Rady (EÚ) č. 1053/2013, ktorým sa vytvára hodnotiaci a monitorovací mechanizmus na overenie uplatňovania schengenského acquis, skupina expertov z členských štátov a EK v období 2. - 6. decembra 2019 preverovala (in situ v podmienkach ZÚ Minsk a GK Istanbul) a následne v prvom polroku 2020 vyhodnocovala, ako SR uplatňuje spoločnú vízovú politiku. Hodnotiaca správa bola schválená členskými štátmi EÚ na zasadnutí schengenského výboru 9. júla 2020. Správa uvádza, že implementácia vízovej politiky zo strany SR je v súlade s Vízovým kódexom a ďalšou relevantnou legislatívou vo väčšine podstatných aspektov. Hodnotiaca komisia neidentifikovala porušenie kľúčových schengenských princípov ani pravidiel. SR vypracovala akčný plán na odstránenie zistených nedostatkov, ktorý v 3-mesačných periódach aktualizuje. Väčšina zistených nedostatkov administratívno-procesného charakteru bola odstránená. Zvyšné nedostatky prevažne technického charakteru sú v riešení.²¹⁵

8.4. Spolupráca s tretími krajinami v oblasti riadenia hraníc

Na základe bilaterálnych dohôd o vytvorení spoločných hliadok v rámci spoločných operácií SR v roku 2020 vyslala na územie Severného Macedónska 18 príslušníkov PZ. Ďalšie bilaterálne vyslanie policajtov do Severného Macedónska a do Srbska boli pozastavené až do odvolania z dôvodu šírenia pandémie ochorenia COVID-19.²¹⁶

210 Zdroj: Dotazník OZP MV SR.

211 Financovaný z Fondu pre vnútornú bezpečnosť – Hranice a víza

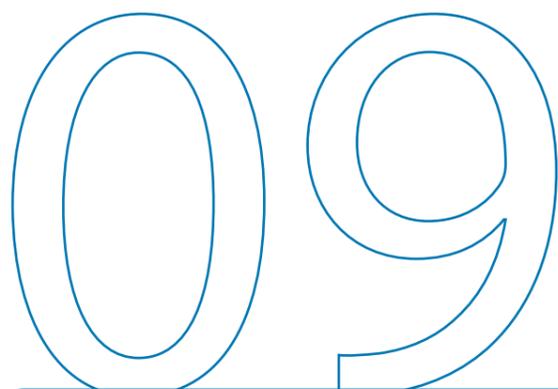
212 Zdroj: Dotazník OZP MV SR.

213 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

214 Zdroj: Dotazník MZVaEZ SR.

215 Zdroj: Dotazník MZVaEZ SR.

216 Informáciu poskytol ÚHCP P PZ.

Neregulárna migrácia vrátane prevádzachstva

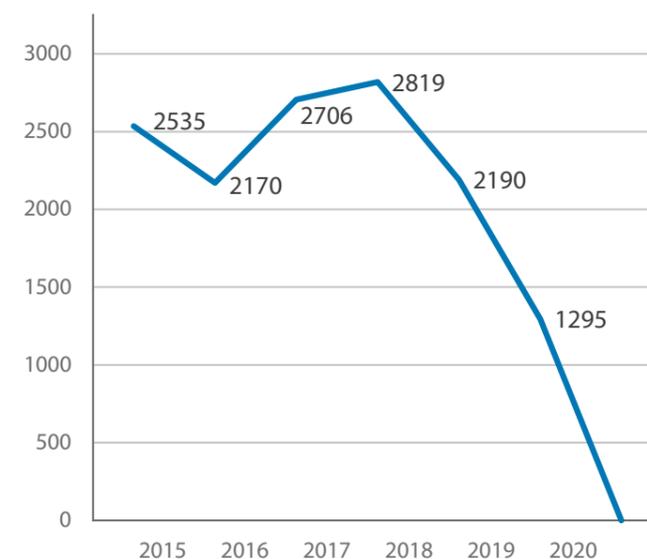
Opatrenia prijaté na zabránenie šírenia vírusu COVID-19 ovplyvnili v roku 2020 aj vývoj neregulárnej migrácie na Slovensku. Rovnako ako v roku 2019 bol zaznamenaný jej pokles a zistených bolo v porovnaní s predchádzajúcim rokom menej prípadov neoprávneného prekročenia štátnej hranice aj neoprávneného pobytu. V rámci migračných trás došlo k nárastu sekundárnej tranzitnej migrácie po západobalkánskej trase z Maďarska a k poklesu vstupov po východoeurópskej trase cez Ukrajinu.

V oblastiach opatrení proti zneužívaniu spôsobov legálnej migrácie a boja proti prevádzachstvu a prevencii neregulárnej migrácie nenastali žiadne zmeny.

9.1. Štatistiky a trendy

Oproti roku 2019 došlo k medziročnému poklesu miery neregulárnej migrácie na Slovensku o 40,9 % (z 2 190 na 1 295 cudzincov). Hoci v roku 2020 bol pokles vo veľkej miere spôsobený opatreniami spojenými so zabránením šírenia vírusu COVID-19, tento klesajúci trend zaznamenávame od roku 2018 (pozri **Graf 4**).

Graf 4: Neregulárna migrácia v SR 2015 – 2020

Zdroj: ÚHCP P PZ

Tento medziročný pokles bol zaznamenaný rovnako v oblasti neoprávneného pobytu, ako aj neoprávneného prekročenia štátnej hranice. Počet cudzincov, ktorí neoprávnenne prekročili štátnu hranicu, je však dlhodobo nižší (niekoľko stoviek ročne) ako počet cudzincov, ktorí sa v SR zdržiavali neoprávnenne. V roku 2020 bol v prípade neoprávneného prekročenia štátnej hranice zaznamenaný medziročný pokles o 36,6 % (z 213 na 135). Počet neoprávnených pobytov osciluje v období rokov 2015 – 2020 medzi 1 000 – 2 500 ročne, pričom medziročne poklesol o 41,3 % (z 1 977 v roku 2019 na 1 160 v roku 2020). V tomto kontexte je však potrebné uviesť, že v roku 2020 bolo v dôsledku pandémie COVID-19 zavedené opatrenie na automatické predĺženie platnosti pobytov počas a na 2 mesiace po uplynutí krízovej situácie, čo mohlo zmeniť trendy v tejto oblasti.

9.2. Spolupráca s tretími krajinami

V roku 2020 pokračovali prípravy spoločného projektu krajín V4 a Spolkovej republiky Nemecko zameraného na pomoc Maroku pri riadení nelegálnej migrácie (avizovaný príspevok 30 mil. eur, z toho príspevok SR je 3,75 mil. eur). Návrh projektu pozostáva z dvoch pilierov – migračný (pomoc v boji proti nelegálnej cezhraničnej migrácii, pašovaniu migrujúcich osôb a obchodovaniu s ľuďmi prostredníctvom posilnenia kapacít Maroka v oblasti hraničného dozoru, zberu informácií a riadenia hraníc) a rozvojový (poskytovanie pomoci pri vytváraní predpokladov na rozvoj hospodárskej infraštruktúry v krajine). Predpokladaná celková doba implementácie projektu je štyri roky s možným začiatkom na jar 2021.

Aktivity v rámci spolupráce s Ukrajinou neboli realizované z dôvodu pandémie.

9.3. Boj proti prevádzactvu a prevencia neregulárnej migrácie

V roku 2020 SR neprijala žiadne legislatívne zmeny alebo opatrenia týkajúce sa boja proti prevádzactvu.

V roku 2020 bolo 411 neregulárnych migrantov zadokumentovaných vo vyšetrovacích spisoch ako prevádzaných, pričom skutky sa stali aj v predchádzajúcich rokoch. Z uvedeného počtu bolo v roku 2020 zadržaných 190 neregulárnych migrantov, ktorí na územie SR vstúpili nelegálne za pomoci prevádzáčov. Najčastejšie išlo o občanov Vietnamu, Sýrie, Ukrajiny, Afganistanu a Iraku.

V porovnaní s rokom 2019 išlo o nárast o 40 %, keď bolo zadržaných 113 neregulárnych migrantov, ktorí na územie SR vstúpili nelegálne za pomoci prevádzáčov.

Monitorovanie a identifikácia neregulárnych migračných trás

V roku 2020 ÚHCP P PZ nezaviedol nové formy alebo spôsoby monitorovania ani identifikovania neregulárnych migračných trás. V rámci monitorovania trás organizovanej neregulárnej migrácie a prevádzactva prechádzajúcich cez územie SR bol v roku 2020 zaznamenaný medziročný pokles nelegálnych vstupov cez vonkajšiu pozemnú hranicu (východoeurópska trasa) a **medziročný nárast prípadov sekundárnej tranzitnej migrácie takmer o 200 %** na trase z Maďarska na Slovensko, ako pokračovanie západobalkánskej trasy.²¹⁷ Nárast zapríčinil zvýšený tok sekundárnej tranzitnej migrácie ako pokračovanie západobalkánskej trasy, ktorá prechádza aj územím SR. Sekundárna tranzitná migrácia tak veľmi výrazne ovplyvnila aj stav celkovej nelegálnej migrácie v roku 2020, na ktorej sa podieľala až 37 % podielom (v roku 2019 tvorila 6 % podiel a v roku 2018 len 2 % podiel). Vývoj sekundárnej tranzitnej migrácie na území SR v ďalšom období bude závisieť najmä od vývoja na západobalkánskej trase, vo východnom Stredomorí (Turecko, Grécko) a tiež v krajinách regiónu Hodvábnej cesty (zdrojové krajiny nelegálnej migrácie). Taktiež prijímané opatrenia v členských krajinách EÚ pozdĺž trasy a pull faktory v cieľových krajinách majú značný vplyv na mieru tranzitnej migrácie zasahujúcej územie SR. Cieľovými krajinami pre migrantov na tejto tranzitnej migrácii sú najmä Nemecko, Francúzsko, Rakúsko.

217 Z hľadiska geografickej polohy vedie cez územie SR pokračovanie západobalkánskej migračnej trasy cez Maďarsko smerom na západ (Česko, Rakúsko) a v malej miere na sever (Poľsko). Druhou významnou trasou nelegálnej migrácie, ktorá vedie cez SR, je východoeurópska trasa vedúca smerom z východu (Ukrajina) na západ krajiny (Rakúsko, Česko) a ďalej do krajín západnej Európy. Pre viac informácií o migračných trasách pozri aj Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

10

Obchodovanie s ľuďmi

Za posledných 5 rokov ostáva počet obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré pochádzajú z krajín mimo EÚ a boli identifikované na Slovensku, veľmi nízky (presný počet neuvádzame kvôli ochrane obetí). Obete boli využívané najmä na nútené žobranie a sexuálne vykorisťovanie. Alarmujúcim bol podľa úradov nárast počtu detských obetí. Zlepšiť prístup k pomoci pre potenciálne obeť spomedzi cudzincov má *viacjazyčný samoidentifikačný leták*²¹⁸, ktorý bol v roku 2020 rozšírený o dve nové jazykové verzie – ukrajinskú a srbskú.²¹⁹

V novembri 2020 schválila vláda SR novelu zákona o zdravotnom poistení s účinnosťou od 1. januára 2021. Novelou zákona sa umožnilo, aby bola zdravotná starostlivosť hrazená aj cudzincovi z Programu na podporu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi, ktorý zároveň nie je poistený v EÚ a ktorý má udelený tolerovaný pobyt.

V roku 2020 sa posilňovala spolupráca medzi inštitúciami, ktoré na Slovensku riešia oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi a pomoci obetiam. S využitím poznatkov z praxe SR aktualizovala *Národný referenčný mechanizmus* z roku 2015, ktorý poskytuje ucelenejší postup spolupráce jednotlivých aktérov na národnej úrovni. Cieľom dokumentu je zabezpečiť informovanosť obetí a následne možnosť poskytnutia asistencie pre obeť obchodovania s ľuďmi vrátane cudzincov. V decembri 2020 bolo schválené nové *Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o zabezpečení programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi*, ktoré precizuje aj ustanovenia týkajúce sa cudzincov (detí aj dospelých). Vytvorili sa ním predpoklady pre zrozumiteľnejšie

218 Dostupné na: <https://www.minv.sk/?obchodovanie-s-ludmi-a-slovenska-republika&subor=398318> (citované 8. 5. 2021).

219 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV.

postupy pre identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi a následného mechanizmu spolupráce na národnej úrovni.

Pri spolupráci s členskými štátmi EÚ alebo krajinami mimo EÚ, SR v roku 2020 neevidovala nové aktivity či zásadné zmeny. Dominovala spolupráca so Spojeným kráľovstvom.²²⁰

Závery zahraničných hodnotiacich mechanizmov, ktoré poukazovali na nízke tresty alebo často podmienené tresty pre obchodníkov s ľuďmi na Slovensku, viedli k príprave dokumentu *Sumarizácia a analýza rozsudkov súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa trestných činov obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2020*. Správa obsahuje všetky rozsudky súdov SR týkajúce sa obchodovania s ľuďmi.

10.1. Štatistiky a trendy

Na Slovensku bolo za rok 2020 identifikovaných celkom 62 obetí obchodovania s ľuďmi, z ktorých boli takmer všetci občania SR. Za posledných 5 rokov tak ostáva počet obetí obchodovania s ľuďmi, ktoré pochádzajú z krajín mimo EÚ a boli identifikované na Slovensku, veľmi nízky (presný počet neuvádzame kvôli ochrane obetí) (pozri **Tabuľku 19** v prílohe). Obete, medzi ktorými mierne prevyšovali ženy, boli využívané najmä na nútené žobranie a sexuálne vykorisťovanie, alarmujúcim bol podľa úradov nárast počtu detských obetí.²²¹ Každou štvrtou identifikovanou obeťou v SR bolo v roku 2020 dieťa, zatiaľ čo v roku 2019 detské obeť tvorili necelú šestinú z celkového počtu obetí. Do špecializovaného Programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi vstúpila v roku 2020 necelá šestina zo všetkých identifikovaných obetí (12 osôb – 6 mužov a 6 žien).²²²

V súvislosti s trestným činom obchodovania s ľuďmi²²³ (pozri **Tabuľku 20** v prílohe), SR v roku 2020 vznesla obvinenie voči 33 osobám a odsúdila 9 osôb za spáchanie tohto trestného činu.²²⁴

Bližšie informácie o trendoch a štatistikách sú dostupné v situačných správach Ministerstva vnútra SR. V máji 2020 vydalo MV SR najnovšiu *Situačnú správu o obchodovaní s ľuďmi za rok 2019*, ktorá opisuje aj konkrétne aktivity a opatrenia v boji proti obchodovaniu s ľuďmi^{225, 226}.

10.2. Politiky, legislatíva a medzinárodný monitoring

SR v roku 2020 realizovala *Národný akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023*, ktorého súčasťou je *Akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023* s 21 úlohami pre jednotlivých aktérov v oblasti prevencie, ochrany, vyšetrovania a spolupráce.²²⁷

220 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV, ÚHCP P PZ a MÚ MV SR.

221 Zdroj: <https://www.minv.sk/?aktuality-obchodovanie-s-ludmi&sprava=alarmujuci-pocet-detskych-obeti-obchodovania-s-ludmi-v-roku-2020> (citované 21. 4. 2021).

222 Zdroj: <https://www.minv.sk/?aktuality-obchodovanie-s-ludmi&sprava=nie-si-na-predaj-kampan-na-zvysenie-povedomia-sirokej-verejnosti> (citované 21. 4. 2021).

223 podľa § 179 Trestného zákona

224 Informácie poskytli NJBPNM ÚHCP P PZ a OZVEZ KMV.

225 Dostupné na: <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality&subor=369874> (citované 13. 5. 2021).

226 Zdroj: <https://www.minv.sk/?aktuality-obchodovanie-s-ludmi&sprava=ministerstvo-vnutra-zverejnilo-situacnu-spravu-o-obchodovani-s-ludmi-v-sr-v-roku-2019> (citované 13. 5. 2021).

227 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

Na základe akčného plánu vznikol dokument *Sumarizácia a analýza rozsudkov súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa trestných činov obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2020*²²⁸. Správa obsahuje rozsudky súdov SR, ktoré sa týkali obchodovania s ľuďmi. Vypracovanie dokumentu súviselo so správami „zahraničných hodnotiacich mechanizmov, ktoré súdržne konštatujú, že ukladané tresty za zločin obchodovania s ľuďmi v Slovenskej republike sú príliš nízke a páchatelia sú odsúdení často na podmienené tresty“.²²⁹ Správa, ktorú pripravilo Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality MV SR v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR, konštatuje, že:

- „takmer 70 % odsúdených osôb dostalo trest nižší, ako je spodná hranica trestnej sadzby za trestný čin obchodovania s ľuďmi, t. j. 4 – 10 rokov podľa § 179 ods. 1 Trestného zákona,
- súdy uložili až 48 osobám (64 % všetkých odsúdených) trest odňatia slobody s podmieneným odkladom výkonu trestu,
- napriek tomu, že pri 68 % odsúdených (51 osôb) boli naplnené znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty, len 8 osobám boli uložené tomu zodpovedajúce trestné sadzby, t. j. v rozmedzí 7 až 12 rokov podľa § 179 ods. 3 Trestného zákona,
- pri 77 % odsúdených súdy použili ustanovenie o mimoriadnom znížení trestu pod spodnú hranicu trestnej sadzby, a to vrátane kvalifikovaných skutkových podstát,
- takmer v polovici prípadov (19 z 39) súd nezmenil nárok poškodených na náhradu škody, čo značí, že si ju poškodení riadne a včas neuplatnili v prípravnom konaní.“²³⁰

V novembri 2020 SR schválila *novelu zákona o zdravotnom poistení*²³¹ s účinnosťou od 1. januára 2021. Novelou zákona má nárok na úhradu zdravotnej starostlivosti (v rozsahu ustanovenom osobitným predpisom) aj cudzinec, ktorý nie je verejne zdravotne poistený podľa tohto zákona, nie je zdravotne poistený v inom členskom štáte EÚ a zároveň je cudzincom s poskytnutým tolerovaným pobytom, ktorý bol zaradený do Programu na podporu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi. Zdravotnú starostlivosť po novom uhrádza zdravotná poisťovňa s najväčším počtom poistencov, ktorá týmto osobám vydáva aj nárokové preukazy. Náklady vzniknuté tejto zdravotnej poisťovni uhrádza ministerstvo zdravotníctva.²³² Zákon sa v praxi aplikuje aj na osoby s udelenou doplnkovou ochranou (pozri **časť 4.2.**).

Medzinárodný monitoring

V roku 2020 sa skončilo *3. kolo hodnotenia SR k implementácii Dohovoru Rady Európy v boji proti obchodovaniu s ľuďmi*. Orgán Rady Európy pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA) vydal v júni pre Slovensko *národnú správu*²³³, podľa ktorej sa SR od posledného hodnotenia v roku 2015 zlepšila v prijímaní opatrení proti obchodovaniu s ľuďmi. Poukazuje aj na nedostatky, ako je napríklad potreba prístupu obetí k spravodlivosti a kompenzácii, alebo nízka miera odradzujúcich trestov pre obchodníkov s ľuďmi. Správa volá po legislatívnom zavedení tzv. obdobia na zotavenie predpokladanej obeť. Tolerovaný pobyt definovaný v zákone o pobyte cudzincov

228 Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/mvsvr-obchodovanie_ludmi/2021/Analiza%20rozsudkov%202015_2020_FINAL.pdf (citované 24. 4. 2021).

229 Zdroj: <https://www.minv.sk/?aktuality-obchodovanie-s-ludmi&sprava=analiza-rozsudkov-sudov-slovenskej-republiky-tykajucich-sa-obchodovania-s-ludmi-za-roky-2015-2020> (citované 14. 5. 2021).

230 Zdroj: <https://www.minv.sk/?aktuality-obchodovanie-s-ludmi&sprava=analiza-rozsudkov-sudov-slovenskej-republiky-tykajucich-sa-obchodovania-s-ludmi-za-roky-2015-2020> (citované 14. 5. 2021).

231 Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupný na: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2020-393> (citované 20. 1. 2021).

232 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV.

233 Dostupné na: <https://www.coe.int/en/web/anti-human-trafficking/-/greta-publishes-its-third-evaluation-report-on-austr-1> (citované 8. 5. 2021).

je ekvivalentný obdobiu na zotavenie, v praxi však SR od roku 2015 tolerovaný pobyt neudelila žiadnemu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny. Správa tiež volá po vyššej miere odhaľovania obetí obchodovania s ľuďmi medzi žiadateľmi o azyl a osobami v záchytných táboroch na území SR, ako aj monitorovania agentúr dočasného zamestnávania.²³⁴

V poslednej hodnotiacej *Správe o obchodovaní s ľuďmi* (TIP – Trafficking in Persons Report), ktorú každoročne vydáva Ministerstvo zahraničných vecí USA, SR v roku 2020 ostáva v druhej skupine štátov v napĺňaní minimálnych štandardov eliminácie obchodovania s ľuďmi, kde bola zaradená minulý rok. Dôvodom ostáva najmä nízky počet identifikovaných obetí a odsúdení páchatel'ov trestného činu obchodovania s ľuďmi, ako aj nízka miera využívania nástrojov pomoci obetiam a ich kompenzácií.²³⁵

10.3. Medziinštitucionálna a medzinárodná spolupráca

V roku 2020 sa posilňovala spolupráca medzi inštitúciami, ktoré na Slovensku riešia oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi a pomoci obetiam. SR aktualizovala *Národný referenčný mechanizmus*²³⁶ z roku 2015 s využitím poznatkov z praxe. Dokument poskytuje ucelenejší postup spolupráce rôznych aktérov na národnej úrovni. Cieľom je zabezpečiť informovanosť obetí a následne možnosť poskytnutia asistencie pre obeť obchodovania s ľuďmi vrátane cudzincov.²³⁷

V decembri 2020 bolo schválené nové *Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o zabezpečení programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi*, ktoré precizuje aj ustanovenia týkajúce sa cudzincov (detí aj dospelých). Boli ním vytvorené predpoklady pre zrozumiteľnejšie postupy pre identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi a následného mechanizmu spolupráce na národnej úrovni.²³⁸

Aj v roku 2020 vykonávala SR pravidelné kontroly podnikateľských subjektov na odhalenie prípadov nelegálnej práce, nelegálneho zamestnávania a identifikáciu potenciálnych obetí obchodovania s ľuďmi, a to s ohľadom na prebiehajúcu pandémiu a jej dopady (pozri **časť 3.5.**). Kontroly vykonávali spoločne ÚHCP P PZ a ÚPSVaR.²³⁹

V spolupráci s členskými štátmi EÚ alebo krajinami mimo EÚ, SR v roku 2020 neevidovala nové aktivity či zásadné zmeny. Dominovala spolupráca so Spojeným kráľovstvom.²⁴⁰ SR sa zapojila aj do celoeurópskych akčných dní (JAD) Europolu, ktoré sa konali v septembri 2020 so zameraním na pracovné vykorisťovanie. V rámci vykonaných kontrol nebola identifikovaná žiadna obeť obchodovania s ľuďmi pochádzajúcich z krajín mimo EÚ. Ostatné JAD, ktoré sa zvyčajne počas roka realizujú (napr. sexuálne vykorisťovanie, vykorisťovanie detí) boli z dôvodu pandémie zrušené.²⁴¹

SR v roku 2020 posilňovala svoje kapacity v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi aj školeniami prokurátorov, justičných čakatel'ov a sudcov, ako aj školeniami sociálnych pracovníkov, ktorí

234 Zdroj: <https://www.minv.sk/?aktuality-obchodovanie-s-ludmi&sprava=greta-slovensko-zaznamenalo-pozitivny-posun-v-boji-proti-obchodovaniu-s-ludmi> (citované 8. 5. 2021).

235 Zdroj: <https://www.state.gov/reports/2020-trafficking-in-persons-report/slovakia/> (citované 8. 5. 2021).

236 Dostupné na: http://www.minv.sk/?referencny_mechanizmus (citované 21. 1. 2021).

237 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV.

238 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV.

239 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

240 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV, ÚHCP P PZ a MÚ MV SR.

241 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

sa venujú priamej pomoci obetiam alebo sa venujú ľuďom bez domova.²⁴²

10.4. Poskytovanie informácií a pomoci

V roku 2020 Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevencie kriminality MV SR začalo s distribúciou 1 500 ks *viacjazyčného samoidentifikačného letáku*²⁴³ pre potenciálne obeť obchodovania s ľuďmi z radov cudzincov, ktorý bol zo 6 jazykových verzií rozšírený o dve nové – ukrajinskú a srbskú – a to pre potreby migračného úradu MV SR a mimovládnej organizácie Slovenská katolícka charita.²⁴⁴

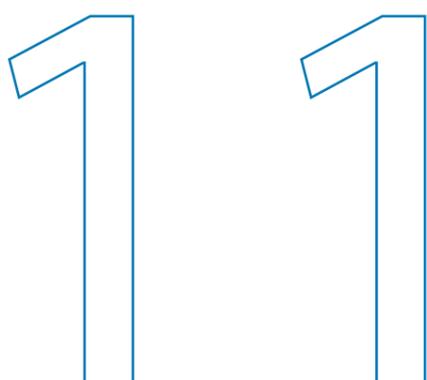
Obete boli v roku 2020 referované na mimovládnu organizáciu Slovenská katolícka charita, ktorá prevádzkuje Program reintegračnej pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi, ako aj Národnú linku pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818. Informačnú linku o obchodovaní s ľuďmi a bezpečnom cestovaní prevádzkovala v roku 2020 IOM Slovensko, ktorej pracovníci odpovedali na telefonické a e-mailové dopyty o obchodovaní s ľuďmi, na žiadosti o preverenie pracovnej agentúry a na žiadosti o informácie o školeniach v prevencii obchodovania s ľuďmi.²⁴⁵

242 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

243 Dostupné na: <https://www.minv.sk/?obchodovanie-s-ludmi-a-slovenska-republika&subor=398318> (citované 8. 5. 2021).

244 Zdroj: Dotazník OZVEZ KMV.

245 Zdroj: <https://www.iom.sk/sk/novinky-a-podujatia/1351-iom-activities-and-achievements-2020.html> (citované 8. 5. 2021).

Návraty a readmisie

Pandemická situácia prispela k pozastaveniu výkonu rozhodnutia o návrate až do odvolania krízovej situácie a tým aj k poklesu počtu realizovaných návratov. V prípade zaistených cudzincov však odklad výkonu rozhodnutia nemal za následok prepustenie zo zaistenia. V oblasti núteného návratu boli implementované projekty Nútený návrat – AMIF III a Budovanie kapacít v oblasti návratov III. V oblasti zaistenia bol realizovaný projekt Slovenskej humanitárnej rady KOMPAS III. IOM začala v tomto roku s realizáciou projektu Dobrovoľný návrat a reintegrácia v krajine pôvodu. Všetky projekty budú pokračovať do konca roka 2021.

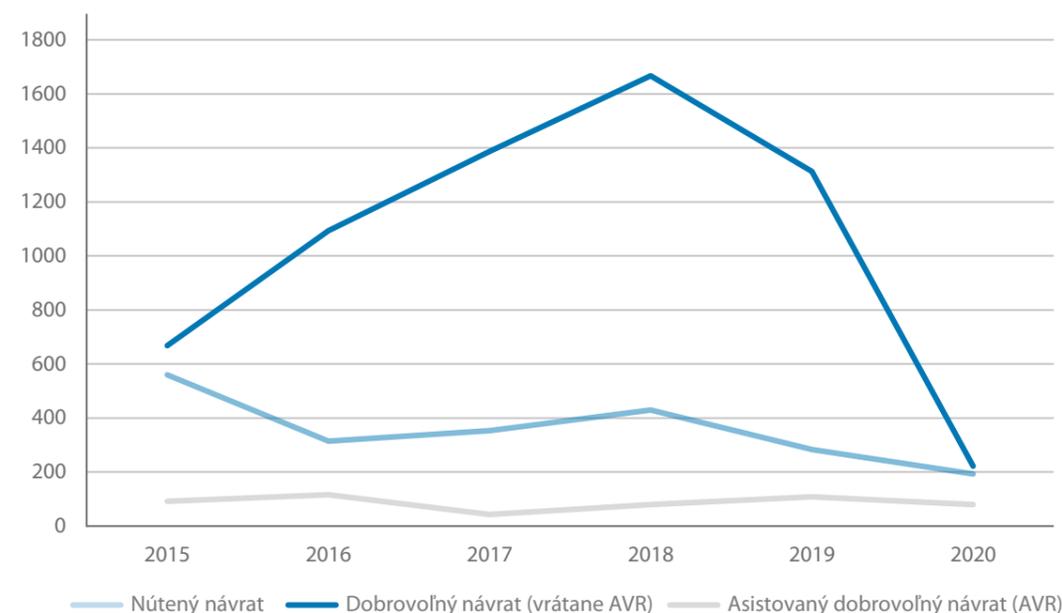
11.1. Štatistiky a trendy

Opatrenia na zabránenie šírenia vírusu COVID-19 mali dopad na realizáciu a pokles nútených návratov, dobrovoľných odchodov vrátane asistovaných dobrovoľných návratov zo SR. V oblasti nútených návratov došlo k poklesu počtu realizovaných návratov o takmer 32 % (z 283 v roku 2019 na 193 v roku 2020), pričom navrátení boli najmä štátni príslušníci Ukrajiny, Moldavska a Bangladéša. Najviac nútených návratov sa realizovalo na územie Ukrajiny, Moldavska a Srbska. Najvýraznejší pokles o vyše 83% bol zaznamenaný v počte zrealizovaných dobrovoľných odchodov s určenou lehotou na vycestovanie (z 1 313 v roku 2019 na 222 v roku 2020), pričom najčastejšie išlo o štátnych príslušníkov Ukrajiny.

Asistovaný dobrovoľný návrat realizovaný prostredníctvom IOM využilo 80 migrantov, najčastejšie občanov Srbska a Ukrajiny. Reintegračná pomoc bola poskytnutá 29 osobám.²⁴⁶

²⁴⁶ Počet asistovaných dobrovoľných návratov nezaznamenal v roku 2020 výrazný pokles oproti predchádzajúcemu roku z dôvodu návratu

Graf 5: Návraty zo SR v rokoch 2015 – 2020

Zdroj: ÚHCP P PZ a IOM.

Dobrovoľný odchod bol uložený 258 osobám oproti 1 313 osobám v roku 2019, pričom najväčší počet predstavovali občania Ukrajiny.

11.2. Nútené návraty a readmisie

Počas platnosti opatrení, ktoré boli prijaté na zabránenie šírenia vírusu COVID-19, bolo v roku 2020 pozastavené vykonávanie navracania cudzincov podľa readmisných a iných medzištátnych dohôd, ako aj transferov podľa Dublinského nariadenia. Tieto nové legislatívne opatrenia ovplyvnili aj realizáciu rozhodnutí o administratívnom vyhostení. Výkon administratívneho vyhostenia a povinnosť vycestovať, ktorú ukladá cudzincovi rozhodnutie o administratívnom vyhostení, sa podľa novely zákona o pobyte cudzincov odložili do odvolania krízovej situácie.²⁴⁷ Ak sa výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení týkal štátneho príslušníka tretej krajiny v zaistení, odklad výkonu rozhodnutia nemal za následok prepustenie zo zaistenia (okrem prípadu, keď zanikol účel zaistenia).²⁴⁸

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch pokračovala v roku 2020 realizácia projektu ÚHCP P PZ.

*Nútený návrat – AMIF III*²⁴⁹. Jeho hlavným cieľom je efektívne riadenie návratových operácií a zabezpečenie trvalo udržateľného, bezpečného a dôstojného návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, s cieľom prispieť k účinnému riadeniu migračných tokov. Aktivity projektu majú najmä

väčšej skupiny migrantov na konci roka 2020.

²⁴⁷ V zmysle ustanovenia § 131i ods. 7 zákona o pobyte cudzincov: „Povinnosti podľa § 61a ods. 4, § 62 ods. 3 a § 83 ods. 1 neplatia do odvolania krízovej situácie.“

²⁴⁸ Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

²⁴⁹ Projekt nadväzuje na Nútený návrat – AMIF II, ktorý sa realizoval v rokoch 2017 – 2019. Financovaný je z Národného programu AMIF do 31. 12. 2021.

operačný charakter (napr. zabezpečenie prevozu, leteniek, ubytovania, náhradných cestovných dokladov, tlmočenie, znalecké skúmanie veku a i.) a prispievajú k úspešnému manažovaniu a realizácii návratových operácií.

V rámci budovania kapacít v oblasti núteného návratu bol implementovaný projekt Budovanie kapacít v oblasti návratov III zameraný na vzdelávanie zamestnancov formou školení zameraných na legislatívnu úpravu a jej aplikáciu v praxi služby hraničnej a cudzineckej polície.²⁵⁰

Mimovládna organizácia Slovenská humanitná rada implementovala projekt KOMPAS III²⁵¹, ktorý je primárne zameraný na zabezpečenie dôstojných životných podmienok osobám umiestneným v špecializovaných zariadeniach ÚHCP P PZ alebo do 60 dní od prepustenia z týchto zariadení s dôrazom na zraniteľné skupiny. V rámci projektových aktivít sú štátnym príslušníkom tretích krajín v ÚPZC poskytované sociálne aj psychologické poradenstvo, zabezpečované sú voľnočasové aktivity a vzdelávanie (výučba slovenského jazyka a kultúrnej orientácie), poskytuje sa doplnková zdravotná starostlivosť a materiálna pomoc, ako aj tlmočenie a preklady. Od roku 2013 je pomoc rozšírená aj na štátnych príslušníkov tretích krajín prepustených z ÚPZC po dobu 60 dní od prepustenia. Pomoc týmto osobám sa poskytuje v rozsahu základnej starostlivosti (poskytnutie základných potrieb na dôstojný život, ako sú hygienické potreby, nevyhnutná zdravotná starostlivosť, príspevok na stravu, poskytnutie finančných prostriedkov na administratívne výdavky, zabezpečenie nízkoprahového ubytovania, cestovné, terénna sociálna starostlivosť), a to vždy na základe konzultácie a súhlasného stanoviska ÚPZC. Spomínané aktivity prispievajú k efektívnemu procesu návratu týchto osôb.²⁵²

V rámci readmisií na národnej úrovni nenastali žiadne zmeny. Na úrovni EÚ vstúpila 1. 7. 2020 do platnosti Dohoda medzi Európskou úniou a Bieloruskou republikou.

V kontexte všeobecného trendu elektronizácie spracovávania žiadostí o readmisiu sa SR zapojila do elektronického systému readmisií – tzv. Electronic Readmission Case Management System (RCMS) so Srí Lankou. Zapojenie sa do tejto elektronickej platformy so Srí Lankou bolo pre členské štáty EÚ povinné a od roku 2020 je tak možné žiadosti o readmisiu so Srí Lankou predkladať už len elektronicky prostredníctvom tohto informačného systému a nie papierovou formou cez veľvyslanectvo.²⁵³

11.3. Asistované dobrovoľné návraty a reintegrácie

Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) v rámci projektu *Dobrovoľný návrat a reintegrácia v krajine pôvodu*²⁵⁴, ktorý je financovaný z AMIF do 31. 12. 2021, pokračovala v realizácii humaných, dôstojných a finančne efektívnych návratov neúspešných žiadateľov o azyl a cudzincov bez povolenia na pobyt do krajiny pôvodu. V roku 2020 bolo dobrovoľne navrátených 80 osôb cieľovej skupiny a 29 osobám bola poskytnutá reintegračná pomoc. Tá bola určená najmä na zabezpečenie základných životných potrieb a živobytia po návrate domov, ako aj na zabezpečenie dočasného ubytovania, rekonštrukciu príbytkov, založenie malých podnikateľských aktivít, zvý-

šenie kvalifikácie prostredníctvom absolvovania rôznych kurzov a na kombináciu viacerých druhov pomoci. Reintegračnú pomoc dostali jednotlivci alebo rodiny zo 7 krajín – z Gruzínska, Iránu, Severného Macedónska, Srbska, Turecka, Ukrajiny a prvýkrát aj z Maroka. IOM aj v roku 2020 pripravila krátke video a fotopříbeh, ktoré približujú, ako reintegračná pomoc uľahčila návrat migrantov a migrantiek do domovskej krajiny. Oba príbehy sú zverejnené na stránke programu asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií (www.avr.iom.sk).

250 Projekt nadväzuje na Budovanie kapacít v oblasti návratov III, ktorý sa realizoval v rokoch 2017 – 2018.

251 Projekt nadväzuje na KOMPAS II, ktorý sa realizoval od 1. 12. 2016 – do 31. 12. 2019.

252 Pracros Girmanová, A., Ulrichová, N.: Opatrenia pre neregulárnych migrantov dlhodobo zotrvávajúcich v krajine: prax a výzvy – príspevok SR, IOM Bratislava, 2020.

253 Zdroj: Dotazník ÚHCP P PZ.

254 Projekt bol plynulým pokračovaním predchádzajúceho projektu *Dobrovoľný návrat a reintegrácia v krajine pôvodu*.

12

Migrácia a rozvojová spolupráca

Krajinám pôvodu či tranzitu neregulárnych migrantov a utečencov pomáhala SR v roku 2020 najmä cez mechanizmy SlovakAid, EÚ a OSN. Systémové zmeny, ktoré by sa týkali synergie politík migrácie a rozvoja krajín mimo EÚ, Slovensko v roku 2020 neimplementovalo. Aj v roku 2020 sa však SR zameriavala na riešenie príčin migrácie a prispievala do Zvereneckých fondov EÚ. V roku 2020 v zmysle splátkového kalendára prispela do fondu FRiT – EU Facility for Refugees in Turkey sumou 1,61 mil. eur.

V januári 2020 schválila vláda SR *Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce na rok 2020*. SR má podľa neho naplňovať ciele udržateľného rozvoja v súlade so *Strednodobou stratégiou rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023* a kontinuálne posilňovať a budovať strategické partnerstvá s rozvojovými krajinami Afriky a ďalšími prioritnými krajinami rozvojovej spolupráce. Zámerom je podporovať udržateľnosť a väčšiu viditeľnosť aktivít a značky SlovakAid. SR sa bude usilovať o ďalšie zintenzívnenie účasti rozvojových aktérov, vrátane súkromného sektora na konkrétnych rozvojových aktivitách, a zvyšovanie povedomia verejnej správy a verejnosti o dôležitosti plnenia rozvojových záväzkov Slovenska.

12.1. Rozvojová spolupráca

V januári 2020 vláda SR schválila *Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce na rok 2020*. SR má podľa neho naplňovať ciele udržateľného rozvoja v súlade so *Strednodobou stratégiou rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023* a kontinuálne posilňovať a budovať strategické partnerstvá s rozvojovými krajinami Afriky a ďalšími prioritnými krajinami rozvojovej spolupráce. Zámerom

je podporovať udržateľnosť a väčšiu viditeľnosť aktivít a značky SlovakAid. SR sa bude usilovať o ďalšie zintenzívnenie účasti rozvojových aktérov vrátane súkromného sektora na konkrétnych rozvojových aktivitách a o zvyšovanie povedomia verejnej správy a verejnosti o dôležitosti plnenia rozvojových záväzkov Slovenska.²⁵⁵

Aj v roku 2020 sa SR zameriavala na predchádzanie príčin migrácie a prispievala do Zvereneckých fondov EÚ. V roku 2020 v zmysle splátkového kalendára prispela do fondu FRiT – EU Facility for Refugees in Turkey sumou 1,61 mil. eur. Použitie príspevku V4 do Zvereneckého fondu EÚ pre Afriku (EUTF Africa) na podporu integrovaného riadenia líbyjských hraníc (35 mil. eur) bolo z dôvodu zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácie v Líbyi a pandémie COVID-19 upravené na základe dohody z júla 2020²⁵⁶ takto:

- 20 mil. eur sa použije na pomoc Líbyi pri riešení pandémie COVID-19 a na zmiernenie následkov krízy (prostredníctvom WHO, IOM a UNICEF, s ktorými boli podpísané kontrakty);
- 15 mil. eur zameraných na pôvodný cieľ – posilnenie líbyjských hraníc²⁵⁷

Cez SlovakAid bol podporený rozvojový projekt *Farmárska príležitosť pre Ugandu a Rwandu*. Projekt sa zameriava na posilnenie potravinovej sebestačnosti miestnych komunit a utečencov podporou poľnohospodárskej produkcie (zriadenie eko/bio fariem a kuchynských záhrad) v spomínaných krajinách. Cieľovou skupinou v Ugande sú utečenci a novousadlíci z Konžskej demokratickej republiky a Južného Sudánu, kým v Rwande sú to rodiny na hranici chudoby s deťmi trpiacimi podvýživou. Rozpočet projektu predstavuje 250 000 eur.²⁵⁸

V roku 2020 pokračovala implementácia spoločného projektu krajín V4 v pobrežných oblastiach Kene. Hlavným cieľom projektu je podpora rozvoja pobrežných provincií tvorbou pracovných miest a zvýšenie potravinovej bezpečnosti v danom regióne krajiny. Špecifickým cieľom je zlepšiť socioekonomickú situáciu 15 000 malých farmárov a vytvoriť nové pracovné miesta prostredníctvom BIO a Fair Trade produkcie kešu orechov a sezamu. Osobitný dôraz sa kladie na podporu žien a mládeže. Projekt sa realizuje od roku 2017 a v roku 2020 bolo do projektu zapojených 16 010 farmárov, z ktorých 45 % tvorili ženy.

V roku 2020 tiež pokračovala spolupráca SAMRS s organizáciou Self-Help Africa na aktivitách, ktorých cieľom je stabilizovať a posilňovať miestne komunity, ako aj predchádzať nútenej migrácii vo východnej Afrike. Spolupráca sa realizuje v rámci spoločného programovania EÚ cez segment KILIMO-VC programu AgriFI, ktorý prispieva k zníženiu potravinového deficitu a posilňuje konkurencieschopnosť poľnohospodárskeho sektora v Keni. Podporený komponent sa zameriava na zlepšenie integrácie hodnotového reťazca drobných farmárov a pastierov poskytnutím stimulov na investície do agropotravinárskeho sektora. V roku 2020 SR do komponentu KILIMO-VC prispela sumou 625 000 eur. Kvôli pandémie ochorenia COVID-19, ktorá realizáciu aktivít spomalila, sa ukončenie programu posunulo na jún 2023.²⁵⁹

255 Zdroj: <https://slovakaid.sk/aktuality/zameranie-rozvojovej-spoluprace-na-rok-2020-je-schvalene/> (citované 21. 1. 2021).

256 Viac informácií dostupných na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1244.

257 Zdroj: Dotazník MZVaEZ SR.

258 Dotazník MZVaEZ SR.

259 Dotazník MZVaEZ SR.

12.2. Humanitárna pomoc

Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS) v roku 2020 vyhlásila výzvu na predkladanie žiadostí o dotáciu na projekty humanitárnej pomoci. Výzva podporila návrhy na zmiernenie následkov ozbrojených konfliktov a riešenie príčin vzniku migrácie prostredníctvom zlepšovania životných podmienok obyvateľov, ako aj perspektívy na uplatnenie sa v ich domovských komunitách. Osobitná pozornosť sa venovala zlepšovaniu životných podmienok utečencov a vnútorne vysídlených osôb, nepriaznivej ekonomickej situácii, ako aj vytváraniu predpokladov na ich návrat, pokiaľ to situácia v domovskej krajine alebo mieste pôvodného bydliska umožní. V rámci výzvy bolo schválených 5 projektov v celkovej výške 1 049 459,45 eura. Dva projekty sa realizujú v Južnom Sudáne²⁶⁰, dva v Iraku²⁶¹, Iraku/Sýrii²⁶² a jeden v Libanone^{263, 264}. SR spracovala novú metodológiu pre výpočet uplatniteľných nákladov v rámci ODA „in-donor refugee costs“, ktorá je v súlade s novými pravidlami OECD. In donor refugee costs za rok 2019 boli vykázané podľa tejto novej národnej metodológie.²⁶⁵

V roku 2020 SR tiež pokračovala v poskytovaní vládnych štipendií pre krajiny zasiahnuté konfliktom, resp. pre krajiny pôvodu migrácie, pričom navýšila ich počet (pozri **časť 3.4.**).

260 Zlepšenie dostupnosti a kvality pôrodnej starostlivosti pre matku a dieťa, Agangrial a Zníženie úmrtnosti ohrozených skupín obyvateľstva v Južnom Sudáne

261 Zabezpečenie pitnej vody pre obce Šekhka a Hasan Ava

262 Zmiernenie negatívnych vplyvov a migračnej a utečeneckej krízy spôsobenej vojnovými konfliktami a pretrvávajúcou krízou v regióne Iraku a Sýrie

263 Základná zdravotná starostlivosť a nutričný program pre utečencov z tábora Dbayeh v Bejrúte

264 Dotazník MZVaEZ SR.

265 Dotazník MÚ MV SR.

Bibliografia

Publikácie a prieskumy

Ako komunikovať témy migrácie a integrácie cudzincov na regionálnej úrovni. Príručka pre samosprávu (2020). Liga za ľudské práva.

Analýza migračnej, integračnej a azylovej politiky SR (2020). Liga za ľudské práva.

Asylum and Migration Glossary – a Tool for Better Comparability 7.0 (2020). European Migration Network.

Asylum and Migration Glossary – a Tool for Better Comparability 6.0 (2018). European Migration Network.

Bachtíková, I., Oboňová, S. (2017): Výročná správa o politikách v oblasti migrácie a azylu. Slovenská republika 2016. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Behúňová, K., Mészárosová, S., Oboňová, S. (2020): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2019. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Beňová, Z. (2020): Komparácia významu témy migrácie v predvolebnom programe vybranej politickej strany v roku 2016 a 2020. Faculty of International Relations, University of Economics in Bratislava 2020, Volume XVIII., Issue 3, Pages 292 – 309. ISSN 1336-1562 (print), ISSN 1339-2751 (online).

Blažejová, P. et al. (2020): Skúsenosti v oblasti sociálnej práce v azylových zariadeniach. Migračný úrad Ministerstva vnútra SR.

Desatoro pre školy. Na čo nezabúdať pri vzdelávaní detí cudzincov (2020). Centrum pre výskum etnicity a kultúry a Nadácia Milana Šimečku.

Freidingerová, T. et al. (2020): Ľudia medzi riadkami. Príručka o migrácii (nielen) pre budúcich novinárov. Človek v ohrození, n. o./Svet medzi riadkami, Bratislava. ISBN: 978-80-89817-29-0

Kriglerová, E. G. et al. (2020): Cudzinci ako obyvatelia miest – zistenia z výskumu. Centrum pre výskum etnicity a kultúry.

Kriglerová, E. G. et al. (2020): Hlas menších. Dvanásť prípadových štúdií zo zapájania zraniteľných skupín do tvorby verejných politík. Centrum pre výskum etnicity a kultúry.

Kriglerová, E. G., Chudžíková, A. (2020): Situačná analýza migrácie a možností integrácie cudzincov v meste Nitra. Centrum pre výskum etnicity a kultúry.

Mészárosová, S., Oboňová, S. (2018): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2017. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Mészárosová, S., Oboňová, S. (2019): Výročná správa o migrácii a azyle v Slovenskej republike za rok 2018. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Organizácia azylovej a migračnej politiky v Slovenskej republike (2020). Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Prieskum agentúry Focus (2020). Nadácia Milana Šimečku.

Pracros Girmanová, A., Ulrichová, N. (2020): Opatrenia pre neregulárnych migrantov dlhodobo zotrúvajúcích v krajine: prax a výzvy – príspevok SR. Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Slovenské voľby 2020 v informačnom priestore (2020). MEMO 98 a GLOBSEC Policy Institute.

Solano, G., Huddleston, T. (2020): Migrant Integration Policy Index 2020, Barcelona/Brussels.

Získavanie a ochrana sezónnych pracovníkov v EÚ a v Spojenom kráľovstve – príspevok Slovenskej republiky (2020). Európska migračná sieť, IOM, Bratislava.

Trafficking in Persons Report 2020 (2021). U.S. Department of State.

Dokumenty a materiály

Akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023.

Akčný plán zlepšovania kvality podľa modelu CAF na roky 2019 – 2020.

Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky, Úradom Vysokého komisára Organizácie Spojených národov pre utečencov a Medzinárodnou organizáciou pre migráciu o humanitárnom transfere utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu cez Slovenskú republiku (aktuálna verzia).

Dotazník vyplnený odborom medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra SR.

Dotazník vyplnený migračným úradom Ministerstva vnútra SR.

Dotazník vyplnený Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Dotazník vyplnený Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR.

Dotazník vyplnený Štatistickým úradom SR.

Dotazník vyplnený Úradom IOM v SR.

Dotazník vyplnený Úradom hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru.

Dotazník vyplnený odborom zahraničných vecí a európskych záležitostí kancelárie ministra vnútra.

Dotazník vyplnený odborom zahraničnej pomoci Sekcie európskych programov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

EMN Ad-Hoc Query (2021.16) on 2020 Status report: Impacts of EMN activities in 2020 (Part II) – odpoveď Slovenskej republiky.

Integračná politika SR (2014).

Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024.

Koncepcia sociálnej inklúzie Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2020 – 2030.

Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020 (2011).

Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2025.

Monitoring médií IOM za rok 2020.

Národný akčný plán boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023.

Národná stratégia očkovania proti ochoreniu COVID-19 v podmienkach Slovenskej republiky.

Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022.

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024.

Správa ECRI o Slovenskej republike (šiesty monitorovací cyklus).

Správa GRETA pre Slovenskú republiku (tretie kolo monitorovania).

Správa o plnení úloh konzulárnej služby SR v roku 2020.

Strednodobá stratégia rozvojovej spolupráce SR na roky 2019 – 2023.

Stratégia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike (2018).

Sumarizácia a analýza rozsudkov súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa trestných činov obchodovania s ľuďmi za roky 2015 – 2020.

Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike za rok 2020.

Štatistická správa migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky – rok 2020.

Zameranie bilaterálnej rozvojovej spolupráce na rok 2020.

Legislatíva

LP/2020/304 Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, a ktorým sa dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Nariadenie Komisie (EÚ) č. 216/2010 z 15. marca 2010, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, pokiaľ ide o vymedzenia kategórií dôvodov vydania povolení na pobyt.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/851 z 18. júna 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane. Nariadenie bolo publikované v Úradnom vestníku Európskej únie, L 198, 22. júna 2020.

Nariadenie Ministerstva vnútra SR o zabezpečení programu a podpory ochrany obetí obchodovania s ľuďmi 2020.

Nariadenie vlády SR č. 115/2020 Z. z. zo 7. mája 2020 o niektorých opatreniach na zabezpečenie výkonu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu, upravené 17. júna 2020 vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19.

Zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 127/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch.

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona.

Zákon č. 320/2019 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 73/2020 ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19.

Zákon č. 133/2021 ktorým sa v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19 menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti zdravotníctva.

Zákon č. 179/2011 o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Internet

www.ambrela.org

www.coe.int

www.comin.sk

www.cvek.sk

www.cvtisr.sk

www.danubecompass.org

www.easo.europa.eu

www.ec.europa.eu

www.emn.sk

www.employment.gov.sk

www.facebook.com

www.fjuzn.sk

www.fmv.euba.sk

www.frontex.europa.eu

www.globsec.org

www.health.gov.sk

www.hrl.sk

www.infostat.sk

www.iom.sk

www.mic.iom.sk

www.minedu.sk

www.minv.sk

www.mipex.eu

www.mzv.sk

www.news.gallup.com

www.nrsr.sk

www.rokovania.gov.sk

www.slovakaid.sk

www.slov-lex.sk

www.slovak.statistics.sk

www.standardnepostupy.sk

www.state.gov

www.upsvar.sk

www.youtube.com

www.zakonypreludi.sk

Príloha: Národné štatistiky

Príloha obsahuje vybrané štatistiky z oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany za rok 2020, vrátane tých, ktoré sa nezbierajú na úrovni EÚ v rámci Eurostatu²⁶⁶ alebo agentúry Frontex²⁶⁷.

Národné štatistiky za Slovensko sú dostupné najmä v ročenkách ÚHCP P PZ²⁶⁸ (regulárna a neregulárna migrácia, návraty), ročných štatistikách MÚ MV SR²⁶⁹ (medzinárodná ochrana vrátane maloletých bez sprievodu žiadajúcich o azyl), štatistikách ÚPSVaR²⁷⁰ (zamestnávanie cudzincov a maloletí bez sprievodu nežiadajúci o azyl), MZVaEZ SR²⁷¹ (víza), ŠÚ SR²⁷² (demografické údaje a zahraničná migrácia), Sekcie verejnej správy MV SR²⁷³ (občianstvo) a MŠVVaŠ SR²⁷⁴ (vzdelávanie detí). Sumár základných štatistických údajov o migrácii na Slovensku za kalendárny rok z Eurostatu sa poskytuje v Prehľade EMN²⁷⁵ o vývoji v oblasti migrácie a medzinárodnej ochrany (angl. country factsheet) alebo na webovej stránke Úradu Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) v SR²⁷⁶.

Tabuľka 1: Cudzinci s platným pobytom v SR v roku 2020 (podľa štátnej príslušnosti a druhu pobytu)

Ukazovateľ	Stav k 31. 12. 2020	Najpočetnejšie skupiny cudzincov podľa štátnej príslušnosti
Počet cudzincov s platným pobytom	150 012	1. Ukrajina (42 162) 2. Srbsko (16 005) 3. Česko (12 246) 4. Maďarsko (9 492) 5. Rumunsko (7 372)
Podiel cudzincov na celkovom počte obyvateľov	2,75 %	
Počet štátnych príslušníkov tretích krajín s platným pobytom	90 806	prechodný pobyt: 69 978
		trvalý pobyt: 20 775
		tolerovaný pobyt: 53
Podiel štátnych príslušníkov tretích krajín na celkovom počte cudzincov	60,53 %	1. Ukrajina (42 162) 2. Srbsko (16 005) 3. Vietnam (6 798) 4. Rusko (5 658) 5. Čína (2 695)
Podiel štátnych príslušníkov tretích krajín na celkovom počte obyvateľov	1,66 %	

Zdroj: ÚHCP P PZ a ŠÚ SR.

Poznámka: Celkový počet obyvateľov SR predstavuje počet osôb s trvalým pobytom na území SR bez ohľadu na štátne občianstvo.

²⁶⁶ Dostupné na: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics (citované 6. 4. 2020).

²⁶⁷ Dostupné na: <http://frontex.europa.eu/publications/> (citované 6. 4. 2020).

²⁶⁸ Dostupné na: <http://www.minv.sk/?rocnky> (citované 6. 4. 2020).

²⁶⁹ Dostupné na: <http://www.minv.sk/?statistiky-20> (citované 6. 4. 2020).

²⁷⁰ Dostupné na: http://www.upsvar.sk/statistiky/zamestnavanie-cudzincov-statistiky.html?page_id=10803 (citované 6. 4. 2020).

²⁷¹ Štatistiky o počtoch vydaných víz sú k dispozícii iba na vyžiadanie.

²⁷² Dostupné na: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/news/lut/p/b1/jdDRColwFABgZ-kF3HFb-c7ucRnMI5jTLdhMWEVJqUBS9fRbeZp27A9__wznlogLZprxXx_JWtU15fu-WbY2nue-7Eri_wqC9OHXnxqi5Szuw6UCgZEi9CIBHagxahnkqD-CEgyX95-DISfuVnyFa72nnsawccAEKx4IJQzoCxsSBojexgRe71YJoIWAqqgkm6mIJeBphnEcOg2A8A8g-GnvABA1fGYVsfUHY9oUudF89MV-8lRjI5AKlIt/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/ (citované 6. 4. 2020).

²⁷³ Štatistiky sú k dispozícii iba na vyžiadanie.

²⁷⁴ Štatistiky sú k dispozícii iba na vyžiadanie.

²⁷⁵ Dostupné na: <https://emn.sk/sk/na-stiahnutie-emn/publikacie-emn/itemlist/category/5-vyrocné-spravy-emn> (citované 6. 4. 2020).

²⁷⁶ Dostupné na: <http://www.iom.sk/sk/migracia/migracia-na-slovensku> (citované 6. 4. 2020).

Tabuľka 2: Štátni príslušníci tretích krajín s platným pobytom v krajoch SR v roku 2020

Kraj	Stav k 31. 12. 2020
Bratislavský kraj	33 497
Trnavský kraj	11 713
Košický kraj	11 183
Nitriansky kraj	8 955
Prešovský kraj	7 646
Žilinský kraj	6 602
Trenčiansky kraj	6 192
Banskobystrický kraj	5 018
Spolu	90 806

Zdroj: ÚHCP P PZ.

Tabuľka 3: Prvé povolenia na pobyt vydané v SR štátnym príslušníkom tretích krajín v roku 2020 (podľa pohlavia a účelu pobytu²⁷⁷)

Pohlavie	Spolu	Účel pobytu			
		Vytvorenie a opätovné zjednotenie rodiny ²⁷⁸ (rodinné dôvody)	Vzdelávanie a štúdium ²⁷⁹	Platené činnosti ²⁸⁰	Iné ²⁸¹
Muži	:	:	:	:	:
Ženy	:	:	:	:	:
Spolu	18 251	2 901	2 332	12 077	941

Zdroj: ÚHCP P PZ.

Poznámka: Údaje sú spracované spôsobom a v členení, ako sa poskytujú Eurostatu podľa nariadenia ES č. 862/2007 a v súlade s aktuálnymi inštrukciami Eurostatu.

277 Dôvody udelenia pobytu sú v súlade s príslušnou legislatívou EÚ [Nariadenie Komisie (EÚ) č. 216/2010 z 15. marca 2010, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, pokiaľ ide o vymedzenia kategórií dôvodov vydania povolení na pobyt]. Dôvody sú rozdelené do štyroch kategórií: 1. Vytvorenie a opätovné zjednotenie rodiny (rodinné dôvody), 2. Vzdelávanie a štúdium, 3. Platené činnosti a 4. Iné dôvody. Jednotlivé národné druhy a účely pobytov sú rozdelené do týchto štyroch kategórií.

278 Do kategórie **vytvorenie a opätovné zjednotenie rodiny (rodinné dôvody)** patria pobyty podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov: 1. prechodný pobyt – osoba s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte v zmysle § 30 ods. 1 písm. e); zlúčenie rodiny; Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu rodina); 2. trvalý pobyt na päť rokov v zmysle § 43 ods. 1 písm. a) až d); rodinný príslušník občana EÚ; brexit na 5 rokov (ak cudzinec uvedie kategóriu rodina) – evidujeme od roku 2020; 3. trvalý pobyt na neobmedzený čas v zmysle § 46 ods. 1 písm. a) a b); rodinný príslušník občana EÚ – trvalý; 4. dlhodobý pobyt v zmysle § 52 ods. 1 písm. a) – rodina; Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu rodina); § 52 ods. 1 písm. b) (ak cudzinec uvedie kategóriu rodina); brexit na neobmedzený čas (ak cudzinec uvedie kategóriu rodina) – evidujeme od roku 2020; 5. tolerovaný pobyt – ak si to vyžaduje rešpektovanie súkromného a rodinného života cudzinca a neohrozuje bezpečnosť štátu a verejný poriadok v zmysle § 58 ods. 1 písm. b).

279 Do kategórie **vzdelávanie a štúdium** patria pobyty podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov: 1. prechodný pobyt na účel štúdia (štúdium – študent, štúdium – žiak); osobitná činnosť – program vlády alebo EÚ (len s kategóriou štúdium); osobitná činnosť – medzinárodná zmluva (len s kategóriou štúdium); osobitná činnosť – stáž v rámci štúdia mimo SR; osobitná činnosť – dobrovoľnícka činnosť; na účel osoba s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte v zmysle § 30 ods. 1 písm. c) alebo v zmysle § 30 ods. 1 písm. d) (ak cudzinec uvedie kategóriu štúdium); Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu štúdium); 2. trvalý pobyt na päť rokov – brexit na 5 rokov (ak cudzinec uvedie kategóriu štúdium) – evidujeme od roku 2020; 3. dlhodobý pobyt na neobmedzený čas v zmysle § 52 ods. 1 písm. a) – Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu štúdium); § 52 ods. 1 písm. a) – osobitná činnosť (ak cudzinec uvedie kategóriu štúdium), § 52 ods. 1 písm. b) (cudzinec uvedie kategóriu štúdium);

280 Do kategórie **platené činnosti** patria pobyty podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov: 1. prechodný pobyt na účel podnikania; podnikanie – start-up; zamestnania v zmysle § 23 ods. 1 a 2, sezónne zamestnanie; osobitná činnosť – novinár; osobitná činnosť – lektorská činnosť; osobitná činnosť – umelecká činnosť; osobitná činnosť – športová činnosť; osobitná činnosť – medzinárodná zmluva (len s kategóriou platené); osobitná činnosť – program vlády alebo EÚ (len s kategóriou platené), na účely vnútropodnikového presunu (ICT – riadiaci pracovník, ICT – odborník, ICT – stážista); osoba s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte v zmysle § 30 ods. 1 písm. a) a b) a aj v zmysle § 30 ods. 1 písm. d) (ak cudzinec uvedie kategóriu platené); plnenie služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl v zmysle § 28; modrá karta EÚ; výskum a vývoj; Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu platené); 2. trvalý pobyt na päť rokov v zmysle § 43 ods. 1 písm. e) – záujem SR; brexit na 5 rokov (ak cudzinec uvedie kategóriu platené) – evidujeme od roku 2020; 3. trvalý pobyt na neobmedzený čas v zmysle § 46 ods. 1 písm. a) – záujem SR; 4. dlhodobé pobyty v zmysle § 52 ods. 1 písm. a) – zamestnanie; § 52 ods. 1 písm. a) – podnikanie; § 52 ods. 1 písm. a) – výskum a vývoj; § 52 ods. 1 písm. a) – Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu platené), § 52 ods. 1 písm. a) – osobitná činnosť (ak cudzinec uvedie kategóriu platené), § 52 ods. 1 písm. b) (ak cudzinec uvedie kategóriu platené); § 52 ods. 1 písm. c) – držiteľ modrej karty EÚ; brexit na neobmedzený čas (ak cudzinec uvedie kategóriu platené) – evidujeme od roku 2020.

Tabuľka 4: Cudzinci zamestnaní v SR v roku 2020

	Stav k 31.12.2020	Najpočetnejšie štátne príslušnosti
Občania EÚ/EHP	29 937	1. Ukrajina (19 578) 2. Srbsko (10 174)
Štátni príslušníci tretích krajín	39 075	3. Vietnam (1 023) 4. Kórejská republika (736) 5. Bosna a Hercegovina (730)
Spolu	69 012	

Zdroj: ÚPSVaR.

Tabuľka 5: Víza vydané Slovenskou republikou štátnym príslušníkom tretích krajín v roku 2020 (podľa druhu víza a predchádzajúceho pobytu)

Spolu	(Schengenské) krátkodobé víza (víza typu A a C a LTV víza)		Národné víza (víza typu D)	
	predchádzajúci pobyt			
	v tretej krajine	v inom ČS EÚ	v tretej krajine	v inom ČS EÚ
7 240*	3 513	616	3 048	63

Zdroj: MZVaEZ SR (na základe podkladov Microcomp zo systému NVIS).

* MV SR z celkového počtu udelilo 74 víz (73 D víz a 1 C vízum).

Poznámka: Počty vydaných víz sa môžu líšiť od údajov uvedených v ročenke ÚHCP P PZ Štatistický prehľad legálnej a nelegálnej migrácie v Slovenskej republike – rok 2020. Počet rozhodnutých víz v systéme v čase spracovania prehľadu sa nemusí premietnuť do počtu vytlačených, resp. vydaných víz.

Vysvetlivky:
vízum typu A – letiskové tranzitné vízum,
vízum typu C – turistické vízum,
vízum typu D – národné vízum,
vízum LTV – vízum s obmedzenou územnou platnosťou.

281 Do kategórie **iné dôvody** patria tieto pobyt podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov, ktoré nepatria do žiadnej z predchádzajúcich troch kategórií: 1. prechodný pobyt na účel osobitná činnosť – zdravotná starostlivosť – poskytnutie zdravotnej starostlivosti a na sprevádzanie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému sa poskytuje zdravotná starostlivosť; Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu iné dôvody), osoba s dlhodobým pobytom v inom ČS v zmysle § 30 ods. 1 písm. d) (ak cudzinec uvedie kategóriu iné dôvody); 2. trvalý pobyt na päť rokov podľa § 43 ods. 1 písm. e) – ak je to v záujme Slovenskej republiky a podľa § 45a (ak cudzinec uvedie kategóriu iné dôvody); brexit na 5 rokov (ak cudzinec uvedie kategóriu iné dôvody) – evidujeme od roku 2020; 3. trvalý pobyt na neobmedzený čas podľa § 46 ods. 2 – ak je to z dôvodu bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky (ak cudzinec uvedie kategóriu iné dôvody); 4. dlhodobý pobyt na neobmedzený čas v zmysle § 52 ods. 1 písm. a) – Slovák žijúci v zahraničí (ak cudzinec uvedie kategóriu iné); § 52 ods. 1 písm. b) (ak cudzinec uvedie kategóriu iné); brexit na neobmedzený čas (ak cudzinec uvedie kategóriu iné dôvody) – evidujeme od roku 2020; 5. tolerovaný pobyt – ak ide o neplnoletú osobu nájdenú na území SR v zmysle § 58 ods. 1 písm. a) alebo ak ide o obeť obchodovania s ľuďmi, ktorá má najmenej 18 rokov v zmysle § 58 ods. 1 písmeno c), prípadne ide o obeť obchodovania s ľuďmi, ktorá má najmenej 18 rokov, kde sa za tolerovaný pobyt považuje obdobie najviac 90 dní v zmysle § 58 ods. 3, ďalej ak to vyplýva z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v zmysle § 58 ods. 1 písm. d), taktiež ak ide o nelegálne zamestnanú osobu za osobitne vykorisťujúcich podmienok alebo o nelegálne zamestnanú maloletú osobu, ktorej prítomnosť je na území SR nevyhnutná na účely trestného konania v zmysle § 58 ods. 2; 6. doplnková ochrana; 7. azyl.

Súčasťou európskych pobytových štatistík sú aj občania EÚ – Island, Nórsko, Lichtenštajnsko, Švajčiarsko s trvalým pobytom na účel Občan EÚ, Občan EÚ – trvalý, sa začleňujú podľa vyplnenej kategórie.

Tabuľka 6: Nadobudnuté občianstvo SR* v roku 2020 (podľa pohlavia a predchádzajúceho štátneho občianstva)

Pohlavie	Nadobudnuté občianstvo SR spolu	Najpočetnejšie skupiny predchádzajúceho štátneho občianstva (spolu)	Nadobudnuté občianstvo SR štátnymi príslušníkmi tretích krajín**	Najpočetnejšie skupiny predchádzajúceho štátneho občianstva (tretie krajiny)
Muži	486	1. Srbská republika (257) 2. Maďarsko (107)	341	1. Srbská republika (257) 2. Ukrajina (101)
Ženy	430	3. Ukrajina (101) 4. Česká republika (97) 5. USA (53)	285	3. USA (53) 4. Vietnam (41) 5. Spojené kráľovstvo (31)
Spolu	916		626	

Zdroj: MV SR.

Poznámka: * Občianstvo SR sa zvyčajne získava naturalizáciou.

** V nadväznosti na tzv. brexit zahŕňa celkový počet aj štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska.

Tabuľka 7: Cudzinci v školskom systéme v SR k 15. 9. 2019 (školský rok 2019/2020)

Ukazovateľ	Spolu	Z toho štátni príslušníci tretích krajín	Najpočetnejšie skupiny štátnych príslušníkov tretích krajín
Cudzinci v materských školách	915	633	1. Ukrajina (210) 2. Vietnam (97) 3. Rusko (62) 4. Južná Kórea (44) 5. Čína (43)
Cudzinci na základných školách	3 864	2 686	1. Ukrajina (1 203) 2. Rusko (306) 3. Srbsko (302) 4. Vietnam (206) 5. Južná Kórea (89)
Cudzinci v špeciálnych školách	40	25	1. Ukrajina (11) 2. Rusko (9) 3. - 4. - 5. -
Cudzinci na stredných školách	1 958	1 662	1. Ukrajina (1 011) 2. Srbsko (169) 3. Rusko (127) 4. Južná Kórea (73) 5. Čína (47)
Cudzinci spolu	6 777	5 006	1. Ukrajina (2 435) 2. Srbsko (509) 3. Rusko (504) 4. Vietnam (303) 5. Južná Kórea (206)

Zdroj: Centrum vedecko-technických informácií SR.

Tabuľka 8: Neregulárna migrácia v SR v roku 2020

Ukazovateľ	Počet prípadov	Najpočetnejšie skupiny osôb tretích krajín podľa štátnej príslušnosti
Zaznamenané neoprávnené prekročenie štátnej hranice	135	1. Bangládeš (34) 2. India (19) 3. Ukrajina (12) 4. Turecko (8) 5. Sýria (7)
Zaznamenaný neoprávnený pobyt	1 160	1. Ukrajina (314) 2. Afganistan (189) 3. Sýria (145) 4. Srbsko (133) 5. Maroko (63)
Spolu	1 295	1. Ukrajina (326) 2. Afganistan (191) 3. Sýria (152) 4. Srbsko (134) 5. Maroko (63)

Zdroj: ÚHCP P PZ.

Tabuľka 9: Prevádzané osoby v SR v roku 2020²⁸²

Ukazovateľ	Muži	Ženy	Spolu	Najpočetnejšie skupiny osôb tretích krajín podľa štátnej príslušnosti
Štátni príslušníci tretích krajín identifikovaní ako prevádzané osoby	:	:	411/190*	1. Vietnam 2. Sýria 3. Ukrajina 4. Afganistan 5. Irak

Zdroj: ÚHCP P PZ.

* 411 neregulárnych migrantov bolo zadokumentovaných vo vyšetrovacích spisoch v roku 2020, pričom skutky sa stali aj v predchádzajúcich rokoch. Z uvedeného počtu bolo v roku 2020 zadržaných 190 migrantov, ktorí na územie SR vstúpili neoprávnene s pomocou prevádzáčov.

Vysvetlivky:

(:) Údaj nie je k dispozícii (v dokumentovaných prípadoch NJBPNN sa zaznamenáva len štátna príslušnosť neregulárnych migrantov a súvislosť s trestným činom, pre ktorý bolo proti prevádzáčom vznesené obvinenie).

(-) Jav sa nevyskytoval, resp. SR neuplatňuje na prevádzané osoby.

282 Podľa § 355 a § 356 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona sa prevádzáčstvo definuje takto:

„§ 355 – Kto pre osobu, ktorá nie je štátnym občanom SR alebo osobou s trvalým pobytom na území SR, organizuje nedovolené prekročenie štátnej hranice SR alebo prechod cez jej územie, alebo také konanie umožní, alebo v ňom pomáha, prípadne za finančnú alebo inú materiálnu výhodu.

§ 356 – Kto v úmysle získať pre seba alebo iného priamo či nepriamo finančnú výhodu alebo inú materiálnu výhodu osobe, ktorá nie je občanom SR alebo občanom iného členského štátu Európskej únie, alebo občanom zmluvného štátu Dohody o EHP, alebo nemá trvalý pobyt na ich území, umožní alebo pomáha zotrvať, alebo sa nedovolené zamestnať na území SR, iného členského štátu Európskej únie alebo zmluvného štátu Dohody o EHP, potrestá sa odňatím slobody na dva až osem rokov.“

Tabuľka 10: Prevádzачi v SR – vybrané ukazovatele v roku 2020

Ukazovateľ	Prevádzачi		
	zadržaní ako podozriví/obvinení	najpočetnejšia štátna príslušnosť	odsúdení
Spolu 283	82*/65**	1. Slovenská republika 2. Ukrajina 3. Srbsko / Rumunsko	39***

Zdroj: ÚHCP P PZ, Generálna prokuratúra SR (zadržaní ako podozriví/obvinení) a MS SR (odsúdení).

* Celkový počet osôb, ktoré boli podozrivé z trestného činu prevádzáčstva.

** Počet vznesených obvinení (z celkového počtu zadržaných osôb). Voči 37 osobám bolo vznesené obvinenie za napomáhanie nelegálneho vstupu a voči 28 osobám bolo vznesené obvinenie za napomáhanie nelegálneho pobytu.

*** 20 osôb bolo odsúdených podľa § 355 a 19 osôb podľa § 356 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona.

Tabuľka 11: Zaistení štátni príslušníci tretích krajín v SR v roku 2020*

	ÚPZC Sečovce	ÚPZC Medveďov	Spolu
Počet umiestnených ŠPTK k 1. 1. 2020	19	0	19
Počet umiestnených ŠPTK k 31. 12. 2020	105	79	184
Počet umiestnených ŠPTK počas roka 2020	306	168	474

Zdroj: ÚHCP P PZ.

* Zaistených štátnych príslušníkov tretích krajín SR umiestňuje do útvarov policajného zaistenia pre cudzincov (ÚPZC).

283 Číslo zahŕňa odsúdených podľa § 355, § 356 nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. a § 171a starého Trestného zákona č. 140/1961 Zb. (podľa povahy trestného činu).

Tabuľka 12: Štátni príslušníci tretích krajín vrátení zo SR v roku 2020 (podľa druhu návratu, štátnej príslušnosti a krajiny návratu)

Ukazovateľ	Vrátení v rámci opatrení núteného návratu*				Vrátení dobrovoľne (vrátane AVR)**				Vrátení dobrovoľne v rámci programu AVR				Osoby s poskytnutou reintegračnou pomocou v rámci AVR			
	Spolu	M	Ž	z nich ML	Spolu	M	Ž	z nich ML	Spolu	M	Ž	z nich ML	Spolu	M	Ž	z nich ML
Spolu	193	185	8	2	258	162	96	0	80	40	40	0***	29	23	6	1***
Najpočetnejšie skupiny podľa štátneho občianstva	1. Ukrajina (64) 2. Moldavsko (23) 3. Bangladéš (22) 4. India (18) 5. Srbsko (7)				1. Ukrajina (194) 2. Gruzínsko (8) 3. Srbsko (40) 4. Severné Macedónsko (4) 5. Maroko (3)				1. Srbsko (38) 2. Ukrajina (25) 3. Gruzínsko (6) 4. Maroko / Severné Macedónsko (3) 5. Alžírsko / Egypt / Mexiko (1)				1. Ukrajina (7) 2. Gruzínsko (6) 3. Srbsko (5) 4. Irán (4) 5. Maroko / Severné Macedónsko (3)			
Najčastejšie krajiny návratu	1. Ukrajina (149) 2. Moldavsko (18) 3. Srbsko (7) 4. Rusko (3) 5. Nigéria (3)				1. Ukrajina (200) 2. Gruzínsko (6) 3. Srbsko (4) 4. Severné Macedónsko (4) 5. Maroko (3)				1. Srbsko 2. Ukrajina 3. Gruzínsko 4. Maroko / Severné Macedónsko 5. Alžírsko / Egypt / Mexiko				1. Ukrajina 2. Gruzínsko 3. Srbsko 4. Irán 5. Maroko / Severné Macedónsko			

Zdroj: ÚHCP P PZ²⁸⁴ a Úrad IOM v SR²⁸⁵.

* Nútený návrat – v tejto kategórii sú zahrnuté prípady výkonu rozhodnutia o administratívnom alebo súdnom vyhostení prostredníctvom eskorty útvarom PZ: a) cez vonkajšiu pozemnú hranicu, b) cez vnútornú pozemnú hranicu alebo c) letecky do tretej krajiny.

** Vrátení dobrovoľne (vrátane AVR) – v tejto kategórii je zahrnuté: a) dobrovoľné splnenie povinnosti vycestovať z územia SR v lehote stanovenej na tento účel vo vydanom rozhodnutí o AV z dôvodu zistenia neoprávneného pobytu vo vnútrozemí (splnenie povinnosti bolo zaznamenané na hraničnom priechode na vonkajšej hranici) alebo b) opustenie územia SR pri zistení neoprávneného pobytu na hraničnom priechode pri výstupe cudzinca v smere zo SR, za ktoré bolo cudzincovi vydané rozhodnutie o AV. V tejto kategórii sú zahrnuté aj osoby, ktorých návrat sa realizoval prostredníctvom IOM cez program AVRR, po vydanom rozhodnutí o vyhostení. Jedna osoba je zahrnutá len jedenkrát (tzn. jednej osobe je vydané len jedno rozhodnutie o vyhostení).

*** Vysvetlivky: AVR – asistované dobrovoľné návraty M – muži ML – maloletí Ž – ženy

Tabuľka 13: Žiadatelia o azyl a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou v SR v roku 2020 – vybrané ukazovatele

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy	Z toho maloletí	Najpočetnejšie štátne príslušnosti***
Žiadosti o azyl (z toho prvé žiadosti)	282 (267)	259 (:)	23 (:)	11 (:)	1. Afganistan (50) 2. Maroko (41) 3. Sýria (38) 4. Alžírsko (25) 5. Turecko (18)
Udelený azyl	11	:	:	:	1. Líbya 2. Afganistan 3. Rusko 4. Tunisko 5. Turecko
Neudelený azyl**	79	:	:	:	:
Poskytnutá doplnková ochrana*	27	:	:	:	1. Afganistan 2. Sýria 3. Mali
Neposkytnutá doplnková ochrana	21	:	:	:	1. Irán 2. Vietnam 3. Pakistan / Turecko / Ukrajina
Udelené štátne občianstvo osobám s medzinárodnou ochranou	14	:	:	:	:

Zdroj: MÚ MV SR.

Poznámka: Ide o rozhodnutia v I. stupni správneho konania.

* Doplnková ochrana je forma medzinárodnej ochrany, ktorej poskytnutie sa posudzuje v rámci konania o azyle (v prípade, že azyl nebol udelený).

** Neudelený azyl – počet zahŕňa tiež rozhodnutia o zamietnutí žiadostí o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnených a o zamietnutí žiadostí o udelenie azylu ako neprípustných.

*** Ak je počet nízky, neuvádzame ho z dôvodu ochrany zraniteľných osôb.

284 ÚHCP P PZ spracoval štatistiku návratov na základe údajov poskytnutých Eurostatu za rok 2020. ÚHCP P PZ pri spracovaní údajov postupoval podľa článku 7 ods. 1 nariadenia (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane a podľa aktuálnych odborných inštrukcií Eurostatu [Technical Guidelines for the Data Collection – Enforcement of Immigration Legislation (EIL) Statistics].

285 Úrad IOM v SR vedie štatistiku asistovaných dobrovoľných návratov a reintegrácií, ktoré na rozdiel od údajov uvedených vyššie uvádza na svojej webovej stránke ako počty prípadov AVR a počty reintegračných prípadov. Jeden prípad sa môže týkať viacerých osôb.

Tabuľka 14: Štátni príslušníci tretích krajín relokovaní do SR v roku 2020 (podľa pohlavia, krajiny pôvodu a členského štátu EÚ)

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy	Maloletí	Krajina pôvodu relokovaných ŠPTK	Realizované relokácie z ČŠ EÚ
Spolu	0	0	0	0	-	-

Zdroj: MÚ MV SR.

Tabuľka 15: Štátni príslušníci tretích krajín presídlení do SR v roku 2020 (podľa pohlavia a pôvodnej hostiteľskej krajiny)

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy	Pôvodná hostiteľská krajina
Spolu	0	0	0	-

Zdroj: MÚ MV SR.

Tabuľka 16: Štátni príslušníci tretích krajín presídlení cez SR do tretích krajín v roku 2020 (podľa pohlavia a pôvodnej hostiteľskej krajiny)

Ukazovateľ	Spolu	Muži	Ženy	Pôvodná hostiteľská krajina	Cieľová krajina
Spolu	0	0	0	-	-

Zdroj: MÚ MV SR a Úrad IOM v SR.

Poznámka: SR cez svoje územie realizuje presídľovacie aktivity do iných tretích krajín (pozri časť 4.3). Program Humanitárny transfer utečencov cez územie SR vyplýva z trojstrannej dohody medzi vládou SR, UNHCR a IOM.

Tabuľka 17: Maloletí bez sprievodu v zariadeniach* SR v roku 2020

	Muži	Ženy	Spolu	Najpočetnejšia štátna príslušnosť	Odchody**
Maloletí bez sprievodu umiestnení do zariadenia v roku 2020	77	2	79	1. Afganistan 2. Sýria 3. Líbya 4. Pakistan 5. Ghana / Bangládeš	66
Celkový počet maloletých bez sprievodu v zariadení v roku 2020	85	4	89	1. Afganistan 2. Sýria 3. Líbya 4. Pakistan 5. Ghana / Bangládeš	

Zdroj: ÚPSVaR.

Poznámky:

* Maloletí bez sprievodu v zariadeniach sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

** Maloletí bez sprievodu, ktorí dobrovoľne opustili zariadenie.

Tabuľka 18: Maloletí bez sprievodu v SR podľa pohlavia a právneho postavenia v roku 2020**

Ukazovateľ	Muži	Ženy	Spolu	Najpočetnejšia štátna príslušnosť*
Maloletí bez sprievodu nežiadajúci o azyl	68	2	70	1. Afganistan 2. Sýria 3. Líbya
Maloletí bez sprievodu žiadajúci o azyl	9	0	9	1. Afganistan 2. Sýria 3. Bangládeš / Ghana
Spolu	77	2	79	-

Zdroj: MÚ MV SR a ÚPSVaR.

Poznámky:

* Vzhľadom na nízky počet maloletých bez sprievodu neuvádzame na ich ochranu konkrétne čísla.

** Maloletí bez sprievodu v starostlivosti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Tabuľka 19: Obete obchodovania s ľuďmi z tretích krajín v SR – vybrané ukazovatele v roku 2020*

Ukazovateľ		Spolu	Muži	Ženy
Štátni príslušníci tretích krajín identifikovaní ako obeť obchodovania s ľuďmi [angl. identified victims]²⁸⁶ alebo o ktorých sa predpokladá, že sú obeť obchodovania s ľuďmi [angl. presumed victims]²⁸⁷ Predpokladané obeť sú uvádzané v zátvorke.		0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)
Vek	18 rokov a viac	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)
	Menej ako 18 rokov	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)
Forma vykorisťovania ²⁸⁸	Sexuálne vykorisťovanie	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)
	Pracovné vykorisťovanie	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)
	Iné	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)	0 (Dôverný údaj)
Najčastejšia štátna príslušnosť obchodovaných osôb		-	-	-
Udelený tolerovaný pobyt		0	0	0
	Smernica 2004/81/ES	0	0	0
	Iné	0	0	0
Požiadané povolenia na pobyt		0	0	0
	Smernica 2004/81/ES	0	0	0
	Iné (napr. humanitárne dôvody a pod.)	0	0	0
Udelené povolenia na pobyt		0	0	0
	Smernica 2004/81/ES	0	0	0
	Iné (napr. humanitárne dôvody a pod.)	0	0	0

Zdroj: ÚHCP P PZ a IC MV SR.

* Ak je počet nízky, neuvádzame ho z dôvodu ochrany zraniteľných osôb. Konkrétny počet je nahradený formuláciou „Dôverný údaj“.

²⁸⁶ Identifikované obeť sú osoby, ktoré boli formálne identifikované príslušnými orgánmi (t. j. osobou alebo orgánom na národnej úrovni, ktorý je oprávnený formálne identifikovať obeť obchodovania s ľuďmi). V národnom referenčnom mechanizme SR sa uvádza, že formálne identifikovať obeť môžu v SR iba orgány činné v trestnom konaní.

²⁸⁷ Predpokladané obeť sú osoby, ktoré spĺňajú definíciu obetí obchodovania s ľuďmi podľa smernice 2011/36/EÚ, ale neboli formálne identifikované príslušnými orgánmi (t. j. osobou alebo orgánom na národnej úrovni, ktorý je oprávnený formálne identifikovať obeť obchodovania s ľuďmi).

²⁸⁸ Každá obeť môže byť spájaná s viacerými formami vykorisťovania, preto štatistiky obsiahnuté v tejto sekcii nemusia byť v súlade s celkovými štatistikami uvádzanými vyššie.

Tabuľka 20: Obchodníci s ľuďmi v SR – vybrané ukazovatele v roku 2020

Ukazovateľ	Obchodníci s ľuďmi	
	Obvinení	Odsúdení
Spolu	33*	9**

Zdroj: ÚHCP P PZ a MS SR.

* Číslo 33 je počet osôb so vzneseným obvinením pre spáchanie trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 Trestného zákona.

** Podľa § 179 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z.

**Národný kontaktný bod Európskej migračnej siete v SR
Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM)
Úrad v Slovenskej republike**

Grösslingová 35, 811 09 Bratislava, Slovenská republika
www.iom.sk, www.emn.sk

ISBN 978-80-89506-97-2